

anno Incarnationis Dominicae MDCXXIII,
viii idus augusti, pontificatus nostri anno I.
Dat. die 6 augusti 1623, pontif. an. I.

Papae.

✠ EGO URBANUS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS.

Cardinalium
que subscriptio-
nes.

† Ego Franciscus Maria episcopus Por-
tuensis cardinalis a Monte.
† Ego Octavius Praenestinus cardinalis
Bandinus.
† Ego Ioannes Baptista episcopus Alba-
nensis cardinalis Detus.
† Ego And. tituli S. Laurentii in Lucina
presbyter cardinalis Perettus.
† Ego B. tituli S. Mariae Transtiberim
presbyter cardinalis Bevilaqua.
† Ego Dominicus Ss. Apostolorum car-
dinalis Gymnasius.
† Ego Carolus cardinalis tituli S. Caesarei
Madrutius.
† Ego S. tituli S. Chrysogoni presbyter
cardinalis Burghesius, maior poeni-
tentiarius.
† Ego Ioannes Garzia tituli Ss. Quatuor
Coronatorum presbyter cardinalis
Millinus.
† Ego M. tituli Ss. Quirici et Iulittae
presbyter cardinalis Lantes.
† Ego Ioannes Baptista tituli S. Caeciliae,
presbyter cardinalis Lenius.
† Ego D. tituli S. Martini in Montibus,
cardinalis Rivarola.

† Ego G. tituli S. Crucis in Hierusalem
presbyter cardinalis Borgia.
† Ego F. Felix tituli S. Anastasiae pres-
byter cardinalis Asculanus.
† Tyberius tituli S. Prisciae presbyter
cardinalis Mutus.
† Ego Gabriel tituli S. Bartholomaei in In-
sula presbyter cardinalis de Treio.
† Ego Iulius tituli S. Sabinae presbyter
cardinalis Sabellus.
† Ego Melchior tituli S. Mariae de Pace
presbyter cardinalis Kleselius.
† Ego S. presbyter cardinalis S. Susannae,
S. R. E. bibliothecarius.
† Ego Guido tituli S. Mariae de Populo
presbyter cardinalis Bentivolus.
† Fr. Desiderius tituli S. Clementis, pres-
byter cardinalis de Cremona,
† Ego Ludovicus presbyter cardinalis Lu-
dovisius tituli S. Laurentii in Damaso,
S. R. E. vicecancellarius.
† Ego Cosmus tituli S. Pancratii pres-
byter cardinalis de Torres.

† C. S. Nicolai in Carcere Tulliano dia-
conus cardinalis Pius.
† M. S. Eustachii diaconus cardinalis de
Sabaudia.
† Ego Alexander S. Mariae in Cosmedin
diaconus cardinalis Ursinus.
† Ego Franciscus S. Angeli in Foro Pi-
scium diaconus cardinalis Boncom-
pagnus.
† Ego Hyppolitus S. Mariae Novae dia-
conus cardinalis Aldrobandinus, san-
ctae Romanae ecclesiae camerarius.

IV.

*Canonizatio beati Francisci Xaverii
e Societate Iesu¹.*

**Urbanus episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Prooemium.

Rationi congruit et convenit aequitati,
ut ea, quae de Romani Pontificis provi-
dentiâ processerunt, licet, eius superven-
iente obitu, litterae apostolicae desuper
confectae non fuerint, suum debitum con-
sequantur effectum.

Causae huius
constitutionis.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recorda-
tionis Gregorius Papa XV, praedecessor
noster, pie praemeditans, quod unigeni-
tus et coaeternus aeterni Patris² Fi-
lius, cum de regalibus sedibus in hunc
mundum, ut salutem humani generis
operaretur, descendisset, semen bonum
verbi sui in agro orbis terrarum se-
minaverat, ut omnium caelestium virtu-
tum et ad extremum aeternae vitae fru-

¹ Recole adnot. ex Cherub. supra pag. 14 ad
Constit. II (R. T.).

² Edit. Main. legit *Patris* (R. T.).

ctum credentibus germinaret; quodque,
cum, pro divinae huius segetis incre-
mento, pretiosissimum sanguinem suum,
ignominiam crucis voluntarie subiens, ef-
fundisset, ac, perfecto demum opere ad
quod missus fuerat, super omnibus cae-
lorum sublimitatibus ad dexteram Pa-
tris in saeculorum aeternitate consessurus
ascendisset; plurimos servos et amicos
suos in terris reliquerat, qui laboribus, vi-
giliis, atque, ad ipsius exemplum, proprii
sanguinis effusione, divinam hanc excolen-
tes sementem, messem quam uberrimam in
horreum eius congregarent, eiusque fines
eo usque dilatarent, donec, iuxta promi-
sionem Patris, omnes gentes et termini
terrae darentur ei in haereditatem et
possessionem; et, quamvis verbum eius
semper a generatione in generationem
prosperatum esset, attamen, quando ab
aeternis temporibus praedestinatum bene-
placiti eius tempus advenerat ut abundare
faceret quasi imbrem inundantem miseri-
cordiam suam magnam super universum
semen filiorum Adam, gloriamque crucis
suae usque ad ultimum terrae, et in mari
longe propagaret, vere admirabilis facta
erat potentia ipsius, cum revelatis inco-
gnitis antea tribubus et linguis ac populis
et nationibus, messem magnam atque ube-
rem aperuerat, atque in eâ operarios mul-
tiplicaverat, tantâque fructuum abundan-
tiâ labores eorum compleverat, ut, ipsis
annuntiantibus, evangelicae praedicationis
sonus usque ad extremos orbis terrarum
fines penetrasset, et a solis ortu usque ad
occasum, ab aquilone et mari, magnum
nomen Domini Dei nostri in universis gen-
tibus redditum esset; inter ceteros vero,
quos ad perficiendum voluntatis suae sa-
cramentum in tantarum gentium voca-
tione Dominus praecordinaverat, egregius
servus eius Franciscus Xaverius³, novus
Indiarum apostolus, gloriâ sanctitatis et
meritorum splendore praecipue emicue-

rat, qui, cum a iuventute sua perfecte coram Deo ambulasset, spretoque ac conculcato divitiis ac seculi dignitatibus, ac semetipso iuxta verbum Domini abnegato, animam suam pro nomine Domini nostri Iesu Christi tradidisset, dignus inventus erat, qui a Spiritu Sancto in tam insigne opus assumeretur, ac, tanquam aliorum dux divina providentia constitutus, apostolicis charismatibus affluenter decoraretur¹, etiam ob signa apostolatus, quae in eo in omni patientia, in signis et prodigiis ac virtutibus manifesta facta erant, novarum gentium apostolus unanimi totius christiani orbis consensu meruerat appellari; ac propterea decebat, ut tantum Dei famulum (qui pro gloria eius et animarum Domini nostri Iesu Christi sanguine redemptarum salute innumeros, maximosque labores atque aerumnas perpessus erat, ingentiaque terra, marique subiverat pericula, quem Deus adeo magnificaverat, ut nomen eius honorabile esset apud omnes gentes) idem Gregorius praedecessor, pro suo pastoralis munere, ut² vere sanctum et electum Dei in militanti Ecclesia declararet, eiusque virtutes, tanquam eximias et praecellentes, universis christifidelibus imitandas proponeret, ut populus christianus, actiones suas ad honorem Dei, ipsius exemplo, dirigens, eum apud Deum et Dominum Iesum Christum in eius necessitatibus habere mereretur intercessorem, atque ut omnes christifideles promptius ad laudandum Deum omnipotentem secundum multitudinem magnitudinis eius excitarentur, devotionisque ardor erga tantum Dei famulum augetur, dum eius in terris caelestem et laudabiliter aetam vitam orbi terrarum explicaret et patefaceret;

¹ Videretur legendum ut etiam meruerit appellari (R. T.).

² Ista particula ut mihi videretur ex tota syntaxi redundare; nam praecessit iam decebat, ut (R. T.).

§ 1. In primis et ante omnia praemitteret¹: Quod natus erat insignis hic Dei servus Navarrae in oppido Xaverio Pampilonensis dioecesis, maternae ditioris loco, nobiles ac piis progenitoribus; qui, cum ipsum ab infantia timere Deum, ac ab omni peccato abstinere edocuisent, ubi aetas demum adoleverat, Lutetiam Parisiorum, studiorum gratia, eundem miserant. Quibus cum alacriter operam daret, post haud multum temporis de eo domum revocando pater cogitare ceperat. Quod cum tunc in humanis agens Maria Magdalena eius soror (quae monasterium monialium oppidi civitatis nuncupati Gandiae, Ordinis-sanctae Clarae, Discalceatarum nuncupatarum, Valentinae dioecesis, non sine ingenti sanctitatis fama tunc regebat) persensisset, fratris vocationem divinitus edocta, per litteras cum patre vehementius egerat, ut Francisci studia omni ope, etiam cum rei domesticae detrimento, foveret: eum enim incognitarum gentium apostolum divina providentia praeordinatum esse praevidebat. Cumque Lutetiae commoraretur, in familiaritatem sancti Ignatii insinuatus, ac postmodum in socium ipsius, qui id ardentibus precibus a Deo ad ingentem Ecclesiae utilitatem praestandam postulaverat, adscriptus, eoque duce ingressus erat arctam viam, quae ad vitam ducebat: ut enim spiritu vivificaretur, carnem suam, ad antiquorum sanctorum patrum exemplum, severissime mortificaverat. Interdicto enim sibi, non solum carnis et vini, sed panis etiam triticei usu, vilibus tantummodo ac insulsis cibis, iisque quam parcissime usus erat. Quin etiam frequenter integro biduo, triduoque ab omni cibo prorsus abstinuerat; aliquando vero omnes maioris hebdomadae dies usque ad sabbatum paschatis ieiunus transegerat:

¹ Syntaxis, ut vides, adhuc suspensa manet, et foret § 2 incipienda: Cumque in primis (R. T.).

Recenset eximias virtutes et merita sancti Francisci Xaverii, quibus permotus Gregorius XV eum in sanctorum confessorum numerum retulit.

somnoque brevissimo vires reficere consueverat, humi, vel lectulo vilissimis stragulis contexto iacens. Corpus suum ferreis flagellis adeo diverberabat, ut saepe copiosus sanguis afflueret: aliquando autem, funiculis arctissime constrictis laceratis et coxendicibus, iter aggressus erat: cumque plures dies in eo cruciatu perseverasset, vincula adeo corpori eius infixata erant, ut prae doloris magnitudine viribus destitutus in via concideret; ac, nisi praecipuo Dei beneficio, absque ulla humana ope, disrupta fuissent, de eius vita omnino desperatum fuisset. Quam praeclare vero in eius animo reliquae christianae virtutes effulsissent; quam potenter scuto fidei protectus omnia nequissimi ignea tela extinxisset; et quam firmiter in Deo sperasset, et sacramentorum frequentia, quibus non solum semetipsum, sed et alios etiam summam cum devotione ac indefessam assiduitate pascebat, et verbi Dei assidua praedicatio, qua tam ingentem orbis terrarum partem illuminaverat, insigniter attestabantur. Sed inter ceteras eius virtutes, quasi sydus matutinum, praecipue resplenderat charitas; quae in omnibus quidem eius actionibus, praesertim tamen cum aegrotis inserviret, manifestabatur. Eo etenim dilectionis ardore erga inopes infirmos, qui in domibus vel hospitalibus morabantur, se gerebat, ut raro ab eis discederet: tantaque sensuum mortificatione quantumvis sordidissima ministeria peragebat, ut aquam saepius, qua horribilia et incurabilia ulcera lavaret, ebibisset. Cum vero vitam periclitarentur, tunc cibi, somnique prorsus oblitus, et praeter proprias vires a Deo confortatus, veluti a commissam custodiam nec die nec nocte discedebat: illisque sanctissima Ecclesiae sacramenta, ceterasque spirituales alimonias praebebat; quae adeo libenter atque hilariter exequabatur, ut deliciae eius deservire aegrotis ac morien-

tibus esse dicerentur, et quasi aliquod talentum sibi divinae benignitatis munificentiam creditum negotiaretur; assiduamque hanc erga aegrotos curam, ac vigilantiam toto vitae suae tempore, ubicumque moraretur, exercuerat. Sed et per eandem charitatem, quae per Spiritum Sanctum diffusa erat in corde ipsius, adeo ad Deum accedebat, tantoque spiritus fervore in oratione perseverabat, ut huiusmodi cibo intentus, quo interiorum hominem reficiebat, noctes integras transigeret: nec, cum in navi esset, atque in aperto vitae discrimine in summis tempestatibus versaretur, desisteret, aut quidquam animo commoveretur: fieretque aliquando talis super eum mentis excessus, ut oculis in caelum defixis, divinam viam terra elevaretur vultu adeo inflammatus, ut angelicam prorsus claritatem repraesentaret, nec divini amoris perferre valens incendium saepius exclamaret: *Satis est, Domine, satis est.* Cum vero sacrosanctum missae celebraret sacrificium, saepenumero a sensibus usque adeo abalienabatur, ut nec ministri vestem succutientes, nisi post diuturnam moram, excitare possent. Quin etiam aliquoties altius cubito a terra elatus, ab universa adstantium multitudine, miraculi magnitudinem obstupescere ac servi Dei sanctitatem suspiciente, conspectus fuerat. Nec solum vigilans vir sanctus Deum in corde et ore habebat, sed et dormiens in ipso requiescebat. Frequenter enim in somnis sanctissimum nomen Iesu cum summam mentis dulcedine proferre audiebatur. Cumque tam singularibus floreret virtutibus, atque in dies a Deo potioribus augetur muneribus, non modo non extollebatur, sed crescebat in eo semper virtus humilitatis; adeo ut infima quaeque domus officia semper, tanquam omnium postremus, obiret. Vestibus vero adeo pannosis ac vilibus utebatur, ut pueris quan-

doque de ridiculo esset. Venerabatur autem maxime vir Dei non episcopos modo, sed sacerdotes quoscumque; sancto vero Ignatio, tunc praeposito suo, non nisi flexis genibus scribebat. Honores vero ac laudes hominum adeo horrebat, ut amplissimam apostolici nuntii dignitatem, qua instructus in Indias a summo Pontifice missus fuerat, quam studiosissime occultaret: nec nisi semel eâ potestate, necessitate coactus, usus fuerat.

§ 3. Ceterum, tantus vir insigne stadium a Deo consequutus erat, in quo gloriose, usque ad consummationem cursus et coronam iustitiae, decertaret. Cum etenim clarae memoriae Ioannes Lusitaniae rex a piâe memoriae Paulo Papa III, tunc dicti Gregorii, nunc etiam nostro respectivo praedecessore, nonnullos ex Ignatii sociis postulasset, quos ad Orientales Indias, ut in vastissimis illis regionibus verbum Dei disseminarent, transmitteret; idem Pontifex, sancti Ignatii hortatu, ad tantum opus peragendum Franciscum Xaverium elegerat, quem etiam apostolici nuntii dignitate et amplissimâ potestate decoraverat. Cumque viatici nomine plurima ei a praetore regio pararentur; homo, qui pro viatico ac perâ de Dei benignitate, in cuius evangelii opus segregabatur, praesumebat, nunquam adduci potuerat, ut quidquam, praeter vilissimum centonem, acciperet, et in navi super funem nauticam dormiebat, ac e mendicato vivebat: aegrotis in vilissimis ministeriis indefessâ charitate noctu, diuque serviebat. In Indiam ut pervenerat, statim, nec modico quidem tempore ad quietem post longissimam ac difficillimam navigationem sumpto, ad praedicandum illis gentibus evangelium se accinerat; et indutus virtute ex alto, apostolico spiritus fervore ministerium, quod sortitus erat, tanto cum fructu exequeba-

tur, ut, gratiâ Dei efficaciter verbo cooperante, non solum christianorum mores depravatos ad meliorem frugem passim toto Oriente revocaret, sed multa centena hominum millia, qui in tenebris et in regione umbrae mortis ambulabant, ad agnitionem verae lucis perducti, regenerationis lavacro mundarentur. Nam praeter Indos, Brachmanes et Malabares (in quorum regnis apostolica praedicatio, quae antiquis temporibus illic viguerat, sed hostis humani generis fraude ex omnium memoriâ prorsus abolita erat, Xaverii praedicatione revixerat), ipse primus Paravis, Malais, Jais, Acenis, Mindanais, Malacensibus et Iaponibus evangelium Christi annuntiaverat, nonnullique illarum nationum reges et magni principes, ingenti cum fidei nostrae emolumento, suavi Christi iugo colla subdiderant. Incredibilia autem videbantur, quae propter nomen Domini nostri Iesu Christi toleraverat. Per diversa etenim regna, in vastis illis orbis terrarum spatiis, semper pedibus, et saepius nudis, per arenas calidas pergebat: per spinas longissima itinera conficiebat: contumeliis saepe numero, probris et illusionibus, quin etiam verberibus et lapidibus appetitus, in periculis itinerum versatus, saepe naufragus, vigiliis, frigus et nuditatem, sitim, famemque perpessus erat, contractis, ob assiduos ac intolerabiles labores, gravissimis morbis: nec enim, Apostoli exemplo, animam suam faciebat pretiosiorâ quam se, dummodo consummaret cursum suum, et ministerium verbi quod acceperat, testificari Evangelium gratiae Dei.

§ 4. Signa vero et prodigia, quibus Dominus Apostolorum suorum sermonem in nascentis Ecclesiae exordiis confirmavit, ad illius novae sobolis incrementum, in manu etiam servi sui Francisci misericorditer renovaverat. Subito enim a Deo

Multis signis ac miraculis praedicationem servi sui Domini confirmavit, quae hic enarrantur.

1 Male, ut puto, edit. Main. legit *studium* (R. T.).

1 Perperam edit. Main. legit *nullique* (R. T.).

diversarum ac incognitarum gentium linguas, quas non noverat, edoctus, disertissime, quasi in iisdem terris educatus esset, loquebatur: et acciderat quandoque, ut eum, ad diversarum nationum populos concionem habentem, unusquisque eodem tempore linguâ suâ, in qua natus erat, magnalia Dei loquentem cum stupore et extasi audiret: eoque miraculo multitudo magna commota reciperet verbum Dei.

Hinc, post praemissa, ad christifidelium aedificationem, aliqua ex insignioribus prodigiis et signis, quibus praedicationem et gesta ipsius Dominus illustraverat, recenseret:

Et primum illud memorandum videbatur, quod, cum numerus Badagarum exercitus in exitium christianorum a Francisco baptizatorum immineret, atque omnia atrocitatis exempla se in christianos editurum minaretur, ipse solus fide armatus procedens obviam, ac severe eorum impietatem increpans, steterat illico immobili vestigio universus exercitus, deterritus (ut milites, ducesque referebant) ab homine quodam magno, nigris vestibus induto, qui iuxta Franciscum stabat, cuius maiestatem ac splendorem vultu, oculisque micantem, ferre non poterant: itaque vir sanctus, quos Christo peperat, a caede ac direptione liberaverat.

Successive apud Comorinum promontorium, cum in quadam ecclesiâ Servus Dei infidelibus concionaretur, ac propter duritiam cordis eorum nihil proficeret, factâ oratione, iussit sepulchrum, in quo pridie defunctus tumulatus fuerat, aperiri: ac populo significans, ad comprobendam christianae fidei veritatem, mortuum illum Dei voluntate rursus victurum, linteo, quo cadaver involutum erat, rescisso, ac rursus precibus ad Deum fuis,

1 Nempe Gregorius XV, nam adhuc manet syntaxis suspensa ex § 2 (R. T.).

mortuo, ut viveret, imperaverat: qui statim, stupentibus omnibus, surrexerat vivus: quo tam insigni miraculo commoti, qui aderant, tum alii multi, crediderant in Deum.

Eodem postea loco mendicus quidam beato viro occurrerat ulceribus plenus: cuius plagas Franciscus magno charitatis affectu lavans, atque aquam, qua eas laverat, ebibens, ac deinde Deum Patrem misericordiarum, ut illius pauperis misereretur, orans, e vestigio, ab omni plagâ atque ulcere, Dei munere, pauper ipse omnino liber surrexerat.

Sed et puer quidam Mutani in Orientali India pestilenti febre e vitâ sublatus, ac linteo insutus, de more gentis, viginti quatuor horis asservatus, flentibus parentibus ferebatur ad sepulchrum: quos ut vir Dei vidit, misericordiâ motus super eos, Deum omnipotentem, ut puerum vivificaret, genibus flexis precatus fuerat: atque aquâ benedictâ aspersum, rescisso linteo, signo crucis signaverat: apprehensâque manu eius, in nomine Domini Iesu Christi, vivum atque incolumem parentibus restituerat: erectâ illo in loco, ad tantae rei memoriam conservandam, ab incolis magnâ cum celebritate cruce.

Et successive apud oppidum Comburturæ in ora Piscariae puer alius in puteum delapsus, suffocatusque, maximo cum matris et cognatorum ciulatu efferebatur; cumque ex proximâ ecclesiâ Franciscus occurrisset, misertus eorum, in genua provolutus, oculisque in caelum fixis, Deum pro vitâ pueri precatus, eum apprehensâ manu in nomine Domini Iesu Christi surgere iusserat: et confestim puer surrexerat vivus: quem sanctus vir reddiderat matri suae: stupentibus omnibus, ac maximo cum clamore Deo gratias agentibus: quibus ipse praecepit, ne cui rem gestam narrarent.

Insuper dum in Iaponiâ insulâ Fran-

ciscus Christi fidem praedicaret, accesserat ad eum mercator quidam, a multis annis caecus, petens, ut sibi a Deo, ut videret, impetraret: Franciscus, recitato super eum evangelio, signum crucis oculis eius impresserat, qui eodem temporis momento lucem amissam recuperaverat. Postero vero die, reversus ad eum cum uxore ac universâ familiâ, genibus advolutus, gratias agens, et christianam fidem professus, ad baptismi gratiam unâ cum suis omnibus pervenerat.

Exierat autem tam illustris miraculi fama per omnem terram illam: ac multi, relictis idolis suis, conversi erant ad verum Deum et Iesum Christum filium eius. Cumque Servus Dei ad Sinas in magnâ navi, qua quingenti vehebantur, navigaret; cessaverant adeo venti, ut quatuordecim diebus navis eodem loco haesisset immota. Cumque, inter ceteras difficultates, aquae penuriâ valde laboraret, multiquê iam siti deficerent; vir sanctus omnia navis vasa marinâ aquâ impleri iusserat: fuisque instanter ad Deum precibus, super eâ signum crucis fecerat: ac repente aqua illa salsa, dulcis, salubrisque effecta erat. Quo miraculo plures, qui in navi erant, infideles crediderant in Deum: quin etiam aquae illius, quae abunde superfuerat, potu plurimi per multas Indiarum provincias variis, quibus vexabantur, morbis sanati fuerant.

Ad easdem Sinas contendens, cum, saevissimâ ortâ tempestate, omnes de se actum esse existimarent, et gubernator navis, ne repentinae vis procellae scapham auferret, validis eam rudentibus ad onerariam alligari iussisset; non multo post abruptis retinaculis, scapham tempestas abstulerat tanto impetu, ut pene temporis momento omnium conspectum effugisset: et prout quisque cognatos et necessarios in scaphâ habebat, certatim eorum casum deplorare ceperant. Fran-

ciscus ego universos collacrymantes bonum eos habere animum iusserat, ac praedixerat, fore ut ante triduum filia remearet ad matrem: significans, scapham ad onerariam redituram: prout, Deo dante, apparere visa fuerat, et recte ad onerariam tendere, et sponte ad illius latus accedere; atque ita apte se applicare, ut illi omnes, qui in eâ erant, commode excepti fuissent: quae etiam in mediis fluctibus, nemine illam retinente, tamdiu steterat, quod religaretur ad navim, attonitis omnibus ex miraculo remanentibus.

Ad Moluchas insulas etiam Franciscus advenerat, ubi magno spiritus fervore verbum Dei primus annuntiabat: atque in urbe Tolo vigintiquinque millia hominum baptizaverat: qui, cum suasu tyranni cuiusdam Christi fidem deseruissent, ecclesiam solo aequassent, cruces, sanctorumque imagines confregissent et conculcassent, Franciscus, zelum Domini zelatus, viginti Lusitanos, ac quadringentos circiter indigenas ad ultionem tanti sceleris incitaverat: eoque duce ac victoriae sponsore, tam pauca militum manus adversus urbem munitissimam, Christi rebellem, expeditionem aggrediebatur; sed cum prope urbem pervenissent, substiterat vir Dei, ac orationi se dederat; statimque vicinus mons magnum emiserat incendium; adeoque ingentem cineris, ac pumicum vim eructaverat, ut urbis, atque arcis, quae in edito sita erat, muros aequasset: horribilisque propterea terrae motus totam urbem concusserat, plurimasque domos subverberat: quibus malis exterriti incolae, desertâ urbe, in proximas sylvas confugerant. Urbs itaque a Francisci militibus facile capta erat: cives vero ad eius pedes prostrati, acceptaque salutari poenitentia, delicti veniam impetrarant.

Uterius, cum inter easdem insulas

Franciscus navigaret, ac saevissima orta esset maris tempestas, ad eam sedandam, crucifixi imaginem, quam collo appositam gestare solebat, undis immiserat: quae, vi procellae a manibus excussa, in profundum maris, non sine magno eius moerore, delapsa erat: sed laetificaverat Dominus animam servi sui: nam, cum ad terram applicuisset, ac secus littus iter faceret, marinus cancer ex undis subito prosiluerat: atque ante pedes ipsius steterat, eandem crucem morsibus elevatam gerens: et Franciscus in genua provolutus eam devote susceperat, ac diuturnâ oratione ob tam egregium munus Deo gratias egerat.

Prophético etiam spiritu Deus servum suum, quem in lucem gentium dederat, illuminaverat: atque adeo insigne donum plurimis manifestaverat exemplis. Atque inter cetera, cum Aceni populi, inter quos etiam turcae erant multi, sexaginta navium classe vecti christianorum naves concremassent, ac multos crudelissimis suppliciis affectos enecassent; ducenti ac triginta milites, in octo naves distribuiti, Francisco suadente, ac in nomine Domini exercituum victoriam promittente, classem barbarorum insequuti erant: transactoque iam mense, cum nullus ab ipsis nuntius adveniret, consternatis omnibus, iamque de civium suorum salute desperantibus, Franciscus in ipsâ conflictus horâ, classium congressum, ac insignem christianorum victoriam, haud secus ac si praesens esset, in concione narraverat: ac diem, quo tantae rei nuntius adventurus esset, praedixerat. Quae omnia, cum ingenti omnium admiratione, eo ipso, quod designaverat, tempore, certis nuntiis approbata fuerant.

Cumque duae naves eodem tempore e portu solvissent, praedixerat Franciscus, subortâ magnâ maris tempestate, alteram naufragium passuram, alteram vero (et

in hac ipse reperiebatur) extra omne maris periculum in navali dissolvendam: quam praedictionem utriusque exitus comprobaverat: cum alterius fragmenta non multo post conspecta fuissent; altera vero, multis tute peractis itineribus, cum, publicato vaticinio, sancti patris navis vocaretur, ac ubicumque appelleret, cum plausu exciperetur, demum, post multos annos, in navali, ut reficeretur, subducta, sponte corruerat.

Grassante quoque pestilentia in Lusitanorum ac Hispanorum classibus, quae ad Amboinam insulam appulerant, cum sanctus vir aegrotis de more ministraret, a Ioanne de Arausio, ut vinum sibi ad eorum usum elargiretur, petierat: quod Arausius gravatim, timens ne sibi deesset, miserat: quem Dei Servus admonerat, ut in charitatis operibus largior esse vellet, brevi etenim fore, ut vitâ defungeretur, eiusque omnia bona in usus pauperum cederent. Cumque, post non multum temporis spatium, ad Ternatem insulam, quae ducentis amplius milliariis a loco distabat, adventasset, ac missae sacrificium celebraret, versus ad populum: Orate (dixerat) pro animâ Ioannis de Arausio, qui modo expiravit: stupentibus omnibus, post duodecimum diem supervenerat, qui visionem sancti viri verissimam fuisse, nuntiata Arausii morte, declaraverat.

Mercatori cuidam Meliapore discessuro, ac munusculum aliquod, tamquam benevolentiae signum, a se postulanti, Servus Dei beatae Mariae Virginis coronam precariam a collo detractam elargitus erat; affirmans, fore ut, quamdiu illam penes se haberet, ab omni maris periculo incolumis esset evasurus; a portu itaque mercator solvens naufragium fecerat: cumque in tabulata, ex lignis raptim composita, cum nonnullis aliis vectoribus exillisset; in alto mari, alienato a sensibus animo, visus esset sibi cum ipso Servo Dei Fran-

cisco in eo loco, in quo coronam precariam praedictam acceperat, colloqui; quanto demum die, ex quo desilierat in illa tabulata, ab eâ animi extasi, velut ab alto somno experrectus, cum neque tabulata, neque socii unquam comparuissent, in littore Negapatani prope Meliaporem salvum et incolumem se repererat.

Petro Vellio autem, qui summâ voluntate in quoddam charitatis opus pecuniam viro Dei elargitus fuerat, promiserat, fore, ut nunquam ei necessaria deessent, ac mortis horam divinitus praecognosceret; quorum utrumque acciderat. Nam, quamvis Petrus maxima perpeusus esset rei familiaris detrimenta, semper tamen ab omnibus summam liberalitatem expertus erat: ac, transactis demum multis annis, revelatâ sibi mortis horâ, se in ecclesiâ in seretro composuerat, auditâque missâ, ac precibus, quas pro animae suae salute recitari iusserat, ibidem statim in pace obdormiverat.

§ 5. Demum vir Dei, consummato feliciter peregrinationis suae cursu, famâ sanctitatis clarus et bonis operibus plenus, cum ei benedictionem patriarchae Abrahæ Dominus spiritualiter elargitus esset, ut multarum gentium pater efficeretur, et filios, quos Christo Iesu genuerat, super stellas caeli, et super arenam, quae est in littore maris, multiplicatos videret; et ex eis plurimos proprio sanguine laureatos ad caelestia regna praemisisset, Orientalium Indiarum Apostolus ab universis Indiae regnis, totoque christiano orbe appellatus, dum aditum evangelio in vastissimo Sinarum imperio quaerebat, assiduis laboribus, quos ultra humanas vires pro gloriâ Dei toleraverat, contractus, in insulâ prope Sinas, die secundâ decembris anni Domini millesimi quingentesimi quinquagesimi secundi ad caelestem gloriam, perpetuo cum Deo regnaturus, evolaverat.

Defuncti corpus, vivâ calce perfusum, ut,

exesâ carne, ossa in Indiam exportarentur, inclusumque arcâ lignâ, sepultum fuerat: quod post quatuor menses effossum, ita recens ac tractabile, vestimentisque adeo integris, ac si nuper esset tumultum, repertum exiterat. Et quamvis nullo odoramentorum genere curatum fuisset, divino tamen munere eam odorum fragrantiam spirabat, ut esset super omnia aromata. Calce itaque rursus iniectâ, Malacam, quae in Orientali India urbs est celeberrima, delatum extiterat. In qua cum saevissima pestis plurimos quotidie conficeret, ingenti beneficentiâ adventum eius Deus insigniverat. Nam, sacro corpore in urbem illato, adeo omnis contagio desierat, ut eâ deinceps nullus omnino correptus fuisset. Arcâ itaque rursus apertâ, integrum sicut antea, eandemque odoris suavitatem diffundens, repertum etiam fuerat. Cumque in novo loculo conderetur, ex humero, ob arculae brevitatem paulum compresso, recens sanguis effluxerat. Nono demum post obitum mense, sepulchro iterum patefacto, rursus ut antea divinâ virtute a corruptione immune ac caelestibus perfusum aromatibus inventum; velo, quo facies eius operata fuerat, ob ingestae terrae pondus, recenti cruore consperso. Novâ itaque arcâ, sericeâ, aureâque veste contextâ, pretiosissimum pignus inclusum in Indiam ad Coccini portum delatum erat: confluentibus undique, ad honorandum communis in Christo Iesu parentis corpus, plurimis earum gentium populis. Inde Goam insigni celebritate translatum, a prorege, ac omnibus civium ordinibus maximâ frequentâ ac devotione exceptum, et in ecclesiâ Societatis Iesu, ut populorum devotioni satisfaceret, validis cancellis inclusum, omnium oculis per triduum expositum remanserat: eiusdemque proregis iussu ab insigni medico, deindeque vicario Goano, visitatum, ac pertentatum, omni ex parte incorruptum,

pus ad varia loca delatum, postremo Goa conditum fuit in ecclesiâ Societatis Iesu.

integris etiam intestinis, compertum fuerat: manante etiam ex parvo inflicto vulnere recenti cruore.

Miracula nonnulla ab eo patrata post mortem.

Quo tempore, cum mulier quaedam affectu devotionis incitata, specie osculantis, pedis digitum, ut illum absunderet, morsu apprehendisset, statim sanguis effluxerat. Sed Altissimi benignitas non his modo mirabilibus Sanctum suum in conspectu omnium populorum mirificaverat: sed omni tempore ingentia praestabat beneficia his, qui eius intercessionem fideliter implorabant: ut plurimis exemplis, praesertim vero infra insertis, manifestum erat.

Puer quidam Goae natus, qui utrumque pedem a nativitate adeo aridum et crura sicca habebat, ut illis non posset insistere, sed manibus reptare cogebatur; ad Servi Dei sepulchrum ab educatrice perductus, singulis novem diebus visitare statuerat. Cumque votum cepisset adimplere, tertiâ iam die, qua sepulchrum visitabat, puer in eius gremio existens, repente ferream sepulchri cratem manibus apprehendens, suis stare pedibus et ambulare ceperat et statim omnino sanus evaserat: et intra novem dies, quos promiserat, crura carne repleta fuerant: et sic semper valens et sanus deinde vixerat.

Cottatae, Indiae orientalis civitate, unius mensis infans mortuus ad sepulturam delatus erat. Voverant itaque cum ingenti fide parentes, se insigne donum, si puer reviveret, sepulchro Servi Dei oblaturus, ac Francisci nomen ei impositurus. Repente infans aperire oculos, brachia, pedesque movere, ac vagire ceperat: ac paulo post, non vivum modo, sed et omnino sanum, atque incolumem filium receperunt: redditisque cum ingenti gaudio votis, tam insigne miraculum per totam illam regionem divulgant.

In eadem urbe caeco cuidam Sanctus per quietem apparuerat: eumque monue-

rat, ut ad ecclesiam eius visitandam, oculorum lumen ibi recepturus, pergere non differret. Paruerat fideliter homo: ac, dum per novem dies ante Francisci imaginem orabat, repente, discussâ omni caecitatis caligine, sanatus erat et perfecte viderat.

Quin etiam leprosus quidam in eodem loco magnâ fiduciâ ad Sancti intercessionem confugerat: proprioque corpore, oleo lampadis, quae ad eius imaginem ardebat, peruncto, dum prostratus orabat, repente a leprâ mundatus, atque omnino sanus effectus erat.

Eandem virtutem experta erat Francisca Rebelles, quae a multo tempore sanguinis fluxum ac ventris tumorem cum ingenti dolore patiebatur. Lampadis enim ante eius imaginem pendens identidem se oleo ungens, statim adeo perfecte convaluerat, ut nullas amplius eorum morborum sensisset reliquias.

Frequenter enim acciderat, ut lampades ad eandem Servi Dei imaginem appensae, aquâ tantum benedictâ infusâ, haud secus, ac si oleo plenae essent, arderent, lucerentque: stupentibus etiam infidelibus, quos ad tantae rei miraculum conspiciendum, non sine magno fidei nostrae incremento, christiani invitabant.

Cum frustra omnes medicae artis opes expertus esset Gundisalvus Coccinensis civitatis incola, ut inveterato cancri morbo, qui pectus eius assiduis doloribus vexabat, mederetur; ad divinam opem conversus, omnipotentis Dei misericordiam, ut se beati Francisci meritis sanum faceret, imploraverat. Imaginem igitur eius, aere excusam, ulceri applicaverat: eodemque momento ab omni plagâ incolumis evaserat.

Eiusdem urbis civis Emmanuel Rodriguez pedes habebat ulceribus plenos, ac ob nervorum contractionem adeo debiles, ut illis insistere non valeret: quibus malis gravis et periculosa dysenteria accesserat.

rat. Medicis itaque de eius vitâ diffidentibus, cum ad intercessionem famuli Dei Francisci aeger confugisset, eâdem imagine corpus suum in formam crucis signaverat, et aquam, in qua eadem mersa fuerat, ebiberat: talémque divinae virtutis senserat effectum, ut intra tridui tempus ab omnibus morbis incolumis integram consequutus fuisset sanitatem.

Eiusdemmet Servi Dei imaginis praesentem agnoverat virtutem Maria Diaz: septem etenim annis caecitatem ac paralytim perpessa, signum crucis debilitatis membris impresserat; eaque eiusdem imaginis immersione aquâ sanctificatâ laverat: necdum septem praeterierant dies, cum oculorum lumen, ac totius corporis caelesti dono acceperat incolumitatem.

§ 5. Hincque factum erat, ut, cum tot tantisque signis Servum suum omnipotens Deus in brachio excelso clarificaret, et per universum iam terrarum orbem tot mirabilium praeconia longe, lateque diffunderentur, ac propterea non solum christifidelium erga ipsum devotio magna susciperet incrementa, sed multorum etiam infidelium corda ad cognoscendum Deum et Dominum nostrum Iesum Christum illuminarentur, Ioannes Lusitaniae Rex praedictus, zelo devotionis accensus, institerat, ut a diversis locorum Ordinariis super eius sanctitate et miraculis processus fierent. Qui cum diligenter munus suum explevissent, ac procedentibus temporibus omnia acta ad hanc Sanctam Sedem transmissa fuissent, recolendae memoriae Paulus Papa V, etiam praedecessor noster, tunc suus, instante pro Servi Dei canonizatione etiam clarae memoriae Philippo III Hispaniarum rege catholico, deputavit bonae memoriae Horatium Lancellottum, tunc Rotae auditorem, eoque ad cardinalatus honorem sublimato, dilectum filium Magistrum Ioannem Baptistam Coccinum eiusdem Rotae decanum, et pariter bonae

memoriae Franciscum Sacratum, tunc archiepiscopum Damascenum, et auditoris Rotae locumtenentem, ac deinde S. R. E. cardinalem: qui et antiquos processus examinarent, et novos auctoritate apostolicâ faciendos, quatenus ipsis videretur, decernerent; atque omnia eidem Paulo praedecessori unâ cum eorum sententiâ referrent. Qui litteras remissoriales ad diversos praelatos, in Hispaniarum, Lusitaniae ac Indiarum regnis constitutos, decreverant: atque ipsi interim in curiâ novos testes examinarant. Cumque praedicti iudices partibus suis perfuncti essent, eisdem auditoribus processus a se confectos transmisserunt. Qui, omnibus summâ cum maturitate per plurimum temporis spatium (ut negotii gravitas postulabat) consideratis ac perpensis, eidem Paulo praedecessori retulerant, iuxta canonicarum sanctionum decreta abunde constare de vitae sanctimonia, ac eximiis virtutibus servi Dei Francisci; deque miraculis, quae tam eo vivente, quam post felicem eius obitum, eius meritis et intercessionibus, Deus omnipotens operari dignatus erat: dignumque videri, si eidem placeret, ut in Sanctorum Confessorum catalogo adscriberetur. Cumque interim praedictus Paulus praedecessor humanitatis debitum persolvisset, et praedictus Gregorius praedecessor ad sacri apostolatus apicem divinâ providentiâ assumptus fuisset; ac pro parte charissimi in Christo filii nostri, tunc sui, Philippi III Hispaniarum regis catholici instanter requisitus esset, ut negotium huiusmodi promovere, ac ad ulteriora procedere dignaretur; accederentque aliorum principum, ac praelatorum, et totius Indiae cleri idem suppliciter exposcentium preces; praedictus Gregorius praedecessor ut in re tam gravi eâ, qua decebat, maturitate progrediretur, praedictorum auditorum relationem ad sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, sacris ritibus praefectos,

ut rursus totum negotium quamdiligentissime discuterent, remisit¹.

Relationibus
auditis, omnes
considerant esse
canonizandum.

§ 7. Quod cum illi accurate perfecissent, ac pro Servi Dei canonizatione omnes unanimiter censuissent, bonae memoriae Franciscus Maria episcopus Portuensis S. Romanae Ecclesiae cardinalis de Monte nuncupatus totius processus summam, et suam, collegarumque sententiam, coram dicto Gregorio praedecessore, et venerabilibus fratribus nostris, tunc suis, sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, de quorum numero tunc eramus, in consistorio suo secreto exposuit. Quibus auditis, reliqui cardinales ad ulteriora fore procedendum communi suffragio pronuntiarunt. Igitur, cum in publico consistorio quondam Iulius Zambecarius, tunc aulae consistorialis advocatus, plurima de huius Servi Dei vitâ et virtutibus enarrasset; atque eiusdem Hispaniarum regis catholici preces pro eadem canonizatione exposuisset; utque ad eam procedere dignaretur, humiliter supplicasset: dictus Gregorius praedecessor, praedicti regis pietatem, et religionis zelum plurimum in Domino commendans, super re tantâ eosdem sanctae Romanae Ecclesiae cardinales atque episcopos in Romanâ curiâ praesentes consulendos esse respondit: atque interim cardinales et episcopos praedictos intimo cordis sui affectu vehementer in Domino hortatus est, ut in omni humilitate, et lachrymis, in ieiuniis, et eleemosynis, exposcerent ab eo, qui est via et veritas, ut dirigere dignaretur gressus suos in semitis suis, ut ingrederetur in veritate suâ, ut quod beneplacitum esset in conspectu eius, intelligere ac perficere eo auxiliante valeret. Sequenti itaque semipublico consistorio, ad quod non cardinales modo, sed etiam patriarchas, archiepiscopos, atque episcopos in curiâ praesentes convocari mandavit; praesen-

tibusque etiam Sedis Apostolicae notariis, necnon sacri palatii apostolici causarum auditoribus; cum plurima de egregiâ viri Dei Francisci Xaverii vitâ, ac miraculis enarrasset; quanta insignis hic Dei Servus pro nomine Domini nostri Iesu Christi pertulisset, quantoque cum proventu (Domino incrementum dante) per incognitas nationes verbum eius disseminasset, exposuisset; commemoratis etiam instantiis, quae coram dicto Gregorio praedecessore tum a rege catholico, tum ab aliis etiam reipublicae christianae regibus et principibus fiebant, cum singulorum sententias requisisset, omnes uno ore benedictes Deum, qui honorificantes se glorificat, servum eius Franciscum Xaverium canonizandum esse, atque inter Sanctos Confessores adscribendum consueverunt. Quorum omnium audito consensu, exultavit in Deo salutari nostro, gratias agens ei, qui est gloria virtutis nostrae, in cuius beneplacito contra omnes adversarias potestates exaltatur cornu nostrum, qui Ecclesiam suam in diebus istis hoc lumine illustrare, ac novo patrocinio munire dignatus esset. Canonizationis itaque publicavit diem infrascriptum: eosdemque fratres et filios nostros paternâ charitate monuit, ut bonis operibus inhaerentes, precarentur Deum misericordiarum, ut super eos sereno vultu respicere, et eorum actiones ad voluntatem eius perficiendam dirigere dignaretur.

§ 7. Demum, peractis omnibus, quae ex sacris constitutionibus ac Romanae Ecclesiae consuetudine peragenda erant, quarto idus martii, pontificatus sui anno secundo, in sacrosanctâ Principis apostolorum basilicâ, cum eisdem cardinalibus, necnon patriarchis, archiepiscopis et episcopis, Romanae curiae praelatis, officialibus, familiaribus suis, clero seculari et regulari, maximaque populi frequentia, convenit. Ubi, repetitis pro canonizationis decreto, nomine eiusdem charissimi in Christo filii

Demum Gregorius XV Sanctorum catalogo adscripsit diem martii.

¹ Huc tandem videtur absolvi syntaxis (R. T.).

Valgatis tandem per universum orbem eius miraculis, Philippus III Hispaniarum rex instat pro canonizatione, pro qua Paulus V et Gregorius XV miracula et alia necessaria examinanda mandarunt.

nostri Philippi Hispaniarum regis catholici, a dilecto filio nostro, tunc suo, Ludovico tituli S. Mariae Transpontinae cardinali Ludovisio nuncupato, eius secundum carnem nepote, per Iulium Zambeccarium advocatum praedictum petitionibus; decantatis sacris precibus, ac litanis, et Spiritus Sancti gratia humiliter implorata, ad honorem sanctissimae et individuae Trinitatis, fidei catholicae exaltationem, auctoritate omnipotentis Dei, Patris et Filii et Spiritus Sancti, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum, ac sua, de eorundem sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, patriarcharum, archiepiscoporum et episcoporum in Romanam curiam praesentium consilio, ac unanimi consensu, gloriosae memoriae Franciscum Xaverium, de cuius vitae sanctitate, fidei sinceritate, ac miraculorum magnitudine ac frequentia plene constabat, Sanctum esse definivit: et in Sanctorum Confessorum catalogo adscribendum esse decrevit, et adscripsit: illumque ab universis christifidelibus tanquam vere Sanctum honorari, ac venerari mandavit.

insigni splendore Ecclesiam suam decorasset, cantata in sancti Francisci honorem solemni Sanctorum Confessorum oratione, ad altare Principis apostolorum missam celebravit, cum eiusdem Sancti Confessoris commemoratione: omnibusque christifidelibus praesentibus plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam elargitus est.

indulgentiam populo fuit elargitus.

§ 11. Ne autem de definitione, decreto, adscriptione, mandato, statuto, relaxatione, aliisque praemissis (pro eo quod super illis ipsius Gregorii praedecessoris litterae, eius superveniente obitu, confectae non fuerunt) valeat quomodolibet haesitari; volumus, et apostolica auctoritate decernimus, quod definitio, decretum, adscriptio, statutum, relaxatio, impartitio, aliaque praemissa, a dicta die, quarto idus martii, suum debitum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Gregorii praedecessoris litterae sub datum eiusdem diei confectae fuissent, prout superius enarratur: quodque praesentes litterae ad probandum plene definitionem, decretum, adscriptionem, aggregationem, statutum, relaxationem, et alia praemissa, ubique sufficiant; nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Huius rei testimonium hisce litteris perhibetur.

§ 12. Ceterum, quia difficile foret, praesentes nostras litteras ad singula loca, ubi opus esset, deferri; volumus, ut earum exemplis, etiam impressis, manu publici notarii subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem ubique fides habeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae vel ostensae.

Transumptis huiusmodi.

§ 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decreti et voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius, se noverit incursurum.

Sanctio poenalis.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno

In eius honorem ecclesias et altaria aedificari, et consecrari, et die in dec. officium recitari posse statuit.

In die festo eiusdem indulgentiam concessit.

Postremo missam cum sancti Francisci commemoratione fecit, et in-

Incarnationis Dominicae MDCXXIII, octavo idus augusti, pontificatus nostri anno I.
Dat. die 6 augusti 1623, pontif. an. I.

Papa.

✠ EGO URBANUS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS.

Cardinalium subscriptiones.

- † Ego Guido tituli S. Mariae de Populo presbyter cardinalis Bentivolus.
- † Ego Iulius tituli S. Mariae super Minervam presbyter cardinalis Roma.
- † Ego Fr. Desiderius tituli S. Clementis presbyter cardinalis de Cremona.
- † Ego Dominicus tituli S. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis Gymnasius.
- † Ego Cosmus tituli S. Pancratii S. R. E. cardinalis de Torres.
- † Ego M. tituli Ss. Quirici et Iulittae presbyter cardinalis Lantes.
- † Ego P. tituli Ss. Nerei et Achillei presbyter cardinalis Crescentius.
- † Ego A. tituli S. Petri in Vincula presbyter cardinalis Capponius.
- † Ego G. tituli Sanctae Crucis in Hierusalem presbyter cardinalis Borgia.
- † Ego Tiberius tituli S. Priscae presbyter cardinalis Mutus.
- † Ego Rob. tituli S. Alexii presbyter cardinalis Ubaldinus.
- † Ego Iulius tituli S. Sabinae presbyter cardinalis Sabellus.
- † Ego Hippolitus S. Mariae Novae diaconus cardinalis Aldobrandinus, sanctae Romanae Ecclesiae camerarius.
- † Ego A. S. R. E. diaconus cardinalis de la Cueva.

V.

*Officiali curiae ecclesiasticae Xanctonen-
sis committitur unio monasterii B. Ma-
riae de Castellariis Ordinis Cister-
ciensis eiusdem Xanctonenensis dioecesis
Domui Parisiensi Congregationis Ora-
torii¹.*

**Urbanus Episcopus,
servus servorum Dei,**

**Dilecto filio officiali Xanctonensi,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Proemium.

Ex debito pastoralis officii nostri, me-
ritis licet imparibus, superna dispositione
commissi, ad ea nostrae sollicitudinis stu-
dium libenter convertimus, per quae fide-
libus quibuslibet, praesertim vero eccle-
siasticis, in suis necessitatibus cum divini
cultus augmento valeat congrue subveniri.

Vacans mona-
sterium de Ca-
stellariis ob re-
signationem ab-
batia commenda-
tarii.

§ 1. Cum itaque monasterium B. Ma-
riae Virginis de Castellariis, vulgo des
Chastelliers nuncupatum Cisterciensis Or-
dinis Xanctonenensis dioecesis, quod dilectus
filius Ludovicus de Meranvillier presbyter
Ebroidensis dioecesis magister in theologia
in commendam ad sui vitam ex conces-
sione apostolica nuper obtinet, commendam
huiusmodi ex eo, quod dictus Ludovicus
illi hodie, ac omni et cuicumque iuri et
actioni sibi in dicto monasterio, illiusque
regimine et administratione, vel ad illa
quomodolibet competentem, per dilectum
filium Ioannem Marchand clericum Picta-
vensis procuratorem suum, ad hoc ab eo
specialiter constitutum, in manibus nostris
sponte et libere cessit, nosque cessionem
huiusmodi duximus admittendam, cessante,
adhuc eo, quo ante commendam ipsam va-
cabat, modo vacare noscatur ad praesens;

Quod ab haereticis
dirutum, direptum-
que, ecclesiasti-
co caret mini-
sterio.

§ 2. Et, sicut exhibita nobis nuper pro
parte dilectorum filiorum Petri de Romila
generalis et presbyterorum Congregationis
Oratorii Domini nostri Iesu Christi pe-
titio continebat, dictum monasterium qua-
draginta annis et ultra cum eius ecclesia

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

et omnibus aedificiis nefario haereticorum
tumor in illis partibus impune grassantium
ausu penitus dirutum et solo aequatum,
ac religiosis destitutum existit, et ab eo
tempore divina officia minime celebrantur,
et ob haeresim in illa provincia late dis-
seminatam ac oppidi Rupelle dictae dioe-
cesis vicinitatem nulla spes affulget, quod
dictum monasterium in primaevum sta-
tum restitui possit, et etiamsi restituere-
tur, nihilominus continuis haereticorum
iniuriis expositum remaneret;

§ 3. Superioribus vero annis Congre-
gatio presbyterorum huiusmodi in hono-
rem orationum, quas in diebus carnis
suae fudit¹ ad gloriam Dei Patris, et
sanctificationem animarum apostolica au-
toritate erecta et instituta fuit, et presby-
teri dictae Congregationis, quorum prin-
cipale institutum est, singulas actiones
Ordini sacerdotali convenientes et essen-
tiales amplecti, assiduis verbi Dei praedi-
cationibus et spiritualibus exhortationibus,
orationibus, aliisque piis exercitiis, quibus
iugiter vacant, magna probitatis et devo-
tionis fama in dies efflorescere, ac in
excolenda ac purganda vinea Domini fru-
ctus uberes in plerisque regni Franciae
locis producere dignoscuntur, ac domus
dictae congregationis Parisiensis redditibus
annuis admodum exiguis dotata existit,
iique ad supportationem onerum dictae
domus incumbentium et expensarum pro
adimplendis ipsorum presbyterorum piis
operibus et spiritualibus exercitiis continuo
faciendis minime sufficiunt, et, ad provisio-
nem eorum, labores et progressus adiu-
vandos, operae pretium esse de ampliori
opportuna subventionis auxilio providere:

§ 4. Et sicut eadem subiungebat peti-
tio, si dictum monasterium eidem domui
pro eius reddituum augmento per nos et
Sedem Apostolicam perpetuo, ut infra,
uniretur et incorporaretur, ex hoc pro-

¹ Subintelligitur autem D. N. I. C. (R. T.).

Presbyteri
congregationis
Oratorii Fran-
ciae
* Sic.

fecto non solum presbyteri dictae Congre-
gationis in continuis laboribus per eos pro
fidei catholicae propagatione et a recto
illius tramite aberrantium reductione per-
ferri solitis facilius et commodius perse-
verarent, eorum tamen bonorum et iurium
ecclesiasticorum dicti monasterii conser-
vationi opportunam admodum ratione con-
suleretur: Quare pro parte Petri generalis
et presbyterorum praedictorum nobis fuit
humiliter supplicatum, quatenus eis, ut
infra, opportune providere de benignitate
apostolica dignaremur:

Urbanus Papa
Xanctonensi of-
ficiali commit-
tit, rerum veri-
tatem inquirat.

§ 5. Nos igitur (qui dudum inter alia
voluimus, statuimus et ordinavimus, quod,
petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri,
tenerentur exprimere verum annum valo-
rem secundum communem aestimatio-
nem tam beneficii uniendi, quam illius,
cui aliud uniri peteretur, alioquin unio
non valeret, quodque semper in unionibus
commissio fieret ad partes, vocatis inte-
resse habentibus), eosdem Petrum genera-
lem et presbyteros (asserentes praedictum
Ludovicum aliunde commode vivere valere)
a quibusvis excommunicationis, sus-
pensionis et interdicti, aliisque ecclesia-
sticis sententiis, censuris et poenis a iure
vel ab homine quavis occasione vel causa
latis, si quibus quomodolibet innodati exi-
stunt, ad effectum praesentium dumtaxat
consequendum, harum serie absolventes
et absolutos fore censentes, ac certam de
praemissis notitiam non habentes, verum-
que et ultimum dicti monasterii vacationis
modum, etiamsi ex illo quaevis generalis
reservatio etiam in corpore iuris clausa
resultet, praesentibus pro expresso habentes,
huiusmodi, ac charissimi in Christo
filii nostri Ludovici Francorum et Navar-
rae regis christianissimi nobis desuper
porrectis supplicationibus inclinati, discre-
tioni tuae per apostolica scripta manda-
mus, quatenus de praemissis omnibus et
singulis, eorumque circumstantiis univer-

sis inquiras, auctoritate nostra, diligentius
veritatem.

§ 6. Et, si per inquisitionem eandem
ita esse repereris, super quo conscientiam
tuam oneramus, monasterium praedictum,
quod cura caret, et de quo consistorialiter
disponi non consuevit, ac cuius fructus,
redditus et proventus xxiv ducatus auri
de camera secundum communem aestima-
tionem valorem annum, ut Petrus gene-
ralis et presbyteri praedicti asserunt, non
excedunt, quando et ex cuiuscumque per-
sona, seu per liberam cessionem cuiusvis
de regimine et administratione praedictis,
in Romanam curiam, vel extra eam, etiam
coram notario publico et testibus sponte
facta, aut constitutionem felicitis recorda-
tionis Ioannis XXII praedecessoris nostri,
quae incipit, *Execrabilis*, vel assequutio-
nem alterius beneficii ecclesiastici quavis
auctoritate collati, commendam ipsam cessante,
vacet (etiamsi tanto tempore vacaverit,
quod eius provisio iuxta Lateranensis sta-
tuta concilii aut alias canonicas sanctiones
ad Sedem Apostolicam legitime devoluta
existat, et illa ex quavis causa ad Sedem
eamdem specialiter vel generaliter per-
tineat, et ad illud consueverit qui per
electionem assumi, eique cura iurisdictionis
tantum imminet animarum, ac super
eisdem regimine et administratione
inter aliquos lis, seu illorum possessio¹
vel quasi molestia, cuius statum praesen-
tibus haberi volumus pro expresso, pen-
deat indecisa), cum annexis huiusmodi, ac
iuribus et pertinentiis suis universis, dictae
domui (ita, quod liceat generali et supe-
riori domus et presbyteris Congregationis
praedictorum, nunc et pro tempore exi-
stentibus, corporalem, realem et actua-
lem monasterii, illiusque regiminis et admi-
nistrationis, ac annexorum, iuriumque et
pertinentiarum praedictorum, tam ad ab-
batialem, quam ad conventualem illius

Verisque exi-
stentibus narra-
tis, illud domui
Parisiensi di-
ctae Congrega-
tionis Oratorii
apostolica au-
toritate uniat

¹ Forsan legendum *possessione* (R. T.).

mensas quomodolibet spectantium, possessionem per se, vel alium, seu alios, eorum ac dictae domus nomine, propria auctoritate libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus et proventus, ac iura, obventiones et emolumenta quaecumque recipere, exigere, levare, recuperare, locareque et arrendare, ac in communes eorum et dictae domus usus et utilitatem convertere, Dioecesiani loci, vel cuiusvis alterius licentiâ desuper minime requisitâ), dilectorum filiorum Nicolai et Caroli Boucheau et Dionysii Largentini Cisterciensis dicti Ordinis capituli, et a quo dictum monasterium de Castellariis dependere, et Pontigniaci et Claraevallis praedicti Ordinis, Cabilonensis et Antissiodorensis ac Lingonensis respective dioecesis, monasteriorum respective abbatum ad hoc expresso accedente consensu, auctoritate nostrâ, perpetuo unias, annectas et incorpores.

Quam unionem ratam habet, solitisque clausulis firmat.

§ 7. Nos unionem, annexionem et incorporationem praedictas, si per te vigore praesentium fieri contigerit, ut praefertur, et easdem praesentes nullo umquam tempore, ex eo quod quicumque in praemissis interesse forsitan habentes illis non consenserint, nec ad ea vocati fuerint, seu alio quocumque praetextu de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, in ius, aut controversiam vocari, vel ad terminos iuris reduci, seu adversus illas quodcumque iuris, gratiae, vel facti remedium impetrari posse; neque sub ullis similibus, vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum, et eum, in quo ante praemissa quomodolibet erant, statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas,

ac de novo etiam sub quacumque posteriori datâ, per generalem et superiorem ac presbyteros dictae domus et congregationis pro tempore existentes quodcumque eligendâ, concessas, ac validas et efficaces fore et esse, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; ac sic per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos, dictaeque Sedis nuncios, iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

§ 8. Non obstantibus prioribus voluntate, statuto et ordinationibus nostris huiusmodi, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri, ac beneficia unius, beneficiis seu locis alterius dioecesis uniri prohibentis, et piae memoriae Bonifacii Papae VIII, etiam praedecessoris nostri, aliisque apostolicis, ac in provincialibus ac synodalibus, universalibusque conciliis editis et edendis, specialibus vel generalibus constitutionibus, ac monasterii primodicti et Ordinis, ac domus et Congregationis huiusmodi (iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, contrariis quibuscumque: aut si dilectis filiis vassallis, et aliis subditis eiusdem monasterii, communiter aut divisim, ab Apostolicâ sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 9. Volumus autem, quod propter unionem, annexionem et incorporationem praedictas, si illas per te vigore praesentium

Quorum monasterio annexorum satisfactum constituit.

earundem fieri contigerit, ut praefertur, primodictum monasterium in spiritualibus non laedatur, et in temporalibus detrimenta non sustineat, sed eius congrue supportentur onera consueta.

Pensionem autem perpetuam annuatim librarum imponit collegio S. Bernardi Parisiensi persolvendam

§ 10. Insuper etiam volumus, atque statuimus et ordinamus, quod modernis, et pro tempore existentes, domus et congregationis huiusmodi superiores, ex fructibus, redditibus et proventibus primodicti monasterii, pensionem annuam et perpetuam mille et sexcentarum librarum turonensis monetae in regno Franciae currentis, in victum et vestitum, aliasque necessitates sex monachorum dicti Ordinis, quatuor in presbyteratus ordine constitutorum, theologiae, aliisque litterarum studiis incumbendum, duorum videlicet per Nicolaum, et quatuor per Carolum, abbates praedictos, et eius successores pro tempore existentes, nominandorum et deputandorum convertendam, modernis et pro tempore existentibus provisorii et procuratori collegii S. Bernardi Parisiensis eiusdem Ordinis annis singulis unicâ solutione, videlicet in festo Nativitatis Domini Nostri Iesu Christi, Parisiis perpetuo persolvere teneantur; alias unio, annexio et incorporatio huiusmodi eo ipso perpetuo dissolutae esse censeantur; et si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Datum Romae, apud Sanctam Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCXXIII, VII kalendas octobris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 25 septembris 1623, pontif. anno I.

VI.

Confirmatio constitutionis Pii V et eius successorum de non alienandis et in-

Bull. Rom. — Vol. XIII.

feudandis civitatibus, terris et locis S. Romanae Ecclesiae¹.

Urbanus Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Sacrosancti Apostolatus ministerii cura, et quam altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei humilitatem nostram, nullo licet meritorum suffragio, gerere voluit, iugiter nos admonet, ut in iis praecipuam apostolicae servitutis sollicitudinem adhibeamus, per quae temporalis S. R. E. ditiosis conservationi consulitur: atque ideo nos, quae a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris provide sancita fuerunt, ea non solum ipsi inviolate hanc ob causam curabimus custodire, sed etiam aliis perpetuo observari debere statuimus.

§ 1. Dudum siquidem a felicitis recordationis Pio Papa V praedecessore nostro litterae tenoris sequentis emanarunt: *Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Admonet nos suscepti cura regiminis* (Prout loc. cit.) etc.

ReAct Pii Papae V constitutionem.

§ 2. Quae quidem constitutio, veluti optima, et ad conservandam S. R. E. iurisdictionem et dignitatem plane salutaris, approbata, confirmata et innovata fuit ab iis, qui eodem Pio V successerunt, recordandae memoriae praedecessoribus nostris Gregorio XIII, Sixto V, Gregorio XIV, Innocentio IX (qui etiam de fratrum suorum tunc S. R. E. cardinalium consilio et assensu declaravit, eadem constitutione prohibitum fuisse et prohiberi omnem et quaecumque infeudationem ac alienationem civitatum, terrarum, oppidorum et locorum Sedi Apostolicae tam mediate quam immediate subiectorum, non solum

Confirmationem Pontificum, qui ei successerunt.

† Pii V Constit. LIII vide tom. VII, pag. 560; Gregorii XIII Const. V, tom. VIII, pag. 11; Sixti V Const. XXXVI, tom. VIII, pag. 670, aliasque suo loco

ne fiat, neve attentetur post eorum devolutionem, sed etiam antequam civitates, terrae, oppida, et loca praedicta devolvantur, ac omnem et quamcumque, in perpetuum vel ad tempus, prorogationem ac extensionem infeudationum, investiturarum et concessionum de dictis civitatibus, terris, oppidis et locis finitarum, quarumque incorporationem, quoad effectum impediendae infeudationis, alienationis, prorogationis, et extensionis huiusmodi, non a die eorum devolutionis, sed a die ipsius constitutionis, etiam antequam illa devolvantur, ipso iure, cum omnibus clausulis et decretis in praedicta constitutione contentis, Camerae et Sedi Apostolicae factam censeri: adiecto etiam decreto et declaratione, ut promissio et iuramentum praestitum et praestandum de servanda eâ Pii praedecessoris praedicti constitutione per ipsum Innocentium, et successores suos, Romanum Pontificem, ac praedictos S. R. E. cardinales, intelligatur de ipsâ Pii V praedecessoris constitutione per eum, ut supra, declarata, et secundum huiusmodi declarationem eandem constitutionem ad unguem et inviolabiliter observari oportere et debere, sicuti etiam se servaturum esse promisit, ac sancte et solemniter iuravit, prout in eiusdem Innocentii praedecessoris sub datum pridie nonas novembris, pontificatus sui anno I, expeditis litteris latius continetur) subinde vero a Clemente VIII et novissime a Paulo V Romanis Pontificibus et praedecessoribus nostris, iuxta eandem Innocentii IX declarationem, confirmata, approbata et innovata fuit.

§ 3. Quare nos, cum primum ad apostolicae dignitatis gradum divinâ providentiâ vocati sumus, id ipsum ad exequendum nostri pastoralis officii debitum praecipue pertinere existimantes, praesertim Pii praedecessoris litteras, ac omnia in eis contenta, etiam iuxta declara-

tionem praedictam per ipsum Innocentium praedecessorem factam, ac desuper confectarum litterarum continentiam et tenorem, quem pariter praesentibus haberi volumus pro expresso ac ad verbum inserto, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, comprobamus, confirmamus, innovamus, easque firmiter et inviolate, ac iuxta declarationem praedictam, nos similiter servaturos esse promittimus et iuramus, atque per eos, ad quos spectat, pariter perpetuo observari praecipimus et mandamus.

§ 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum comprobationis, confirmationis, innovationis, promissionis, iuramenti, praeccepti et mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCXXIII, pridie kalendas octobris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 30 decembris 1623, pontif. an. I.

VII.

Castra ad monasterium Farfense aliâs spectantia, et Camerae Apostolicae quoad temporale dominium addicta, regimini gubernatoris a Romano Pontifice eligendi subiiciuntur.

Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

In supremo militantis Ecclesiae solio per abundantiam divinae gratiae constituti, et ad decorem terrarum et locorum ditio-

1 Ex Regest. in Secret. Brev. Haec castra Camerae Apostolicae univit Sixtus Papa V Const. xl, tom. IX, pag. 314; et quamvis Gregorius XIV monasterio Farfensi restituerit, Innocentius tamen Papa IV unionem a Sixto, V factam innovavit Const. IV, tom. IX, pagina 513.

nis nostrae temporalis ampliandum, illorumque hominum et incolarum statum salubriter dirigendum, paternis studiis intendentes, ea, quae propterea opportuna esse comperimus, libenter impertimur, prout rerum, temporum et personarum qualitatibus diligenter pensatis conspiciamus salubriter in Domino expedire.

§ 1. Aliâs siquidem felicis recordationis Sixtus Papa V praedecessor vacantibus tunc monasteriis, abbatibus nuncupatis, B. Mariae Farfensis nullius, et S. Salvatoris de Scantrilia Sabinensis diocesis, insimul unitis, per obitum bonae memoriae Alexandri cardinalis Farnesii, qui illa in commendam ad sui vitam ex dispensatione et concessione apostolicâ, dum viveret, obtinebat, omnia et singula castra in Statu Ecclesiastico sub temporali dictorum monasteriorum iurisdictione existentia, quoad temporalem iurisdictionem, proprietatem, dominium, et superioritatem, unâ cum eorumdem introitibus, redditibus ac emolumentis ex dictâ iurisdictione provenientibus in suo consistorio secreto de venerabilium fratrum suorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio et assensu, ac de suae apostolicae potestatis plenitudine, a dictis monasteriis perpetuo separavit, ac Sedi et Camerae Apostolicae applicavit, prout in decreto consistoriali eiusdem Sixti praedecessoris, ac litteris apostolicis desuper expeditis, plenius continetur.

§ 2. Cuius quidem decreti ac dictarum litterarum vigore, realis et corporalis possessio terrarum et castrorum praedictorum, ac eorum temporalis iurisdictionis, cum omnibus annexis, per tunc camerae praedictae commissarium, seu eius substitutum, nomine Sedis et camerae praedictarum capta, iuramentum debitum fidelitatis a vassallis terrarum et castrorum praedictorum receptum, officiales et iudices ad regimen et temporalem iurisdictionem in illis exercendam deputati per plures menses fuerunt.

risidictionem in illis exercendam deputati per plures menses fuerunt.

§ 3. Subinde autem recolendae memoriae Gregorius Papa XIV, etiam praedecessor noster, earumdem Sixti praedecessoris litterarum revocationem, et redintegrationem quamdam de iurisdictione ac dominio praedictis monasteriis et eorum commendatariis extra consistorium fecit.

§ 4. Postea autem similis memoriae Innocentius Papa IX, similiter praedecessor noster, die v decembris MDCXXI, motu proprio, et ex certâ scientiâ suâ, ac de apostolicae potestatis plenitudine, et etiam de venerabilium fratrum suorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio et assensu, terrarum et castrorum praedictorum temporalis iurisdictionis, domini et superioritatis, cum illius emolumentis et annexis, prout in eiusdem Sixti praedecessoris decreto ac litteris continetur, a dictis monasteriis separationem, ac Sedi et Camerae praedictae applicationem et appropriationem, apostolicâ auctoritate approbavit, confirmavit, renovavit, et, quatenus opus esset, de novo fecit et decrevit.

§ 5. Nec non quamdam etiam eiusdem Sixti praedecessoris extra consistorium post primodictas suas litteras emanatam declarationem, seu restitutionem, super iure cognoscendi causas appellationum et recursuum ad favorem dictorum monasteriorum factam sub datum kalendis augusti MDLXXXIX, pontificatus vero sui anno V, ac ipsam Gregorii XIV praedecessoris praedicti revocationem et redintegrationem de medio substulit, ac prorsus abrogavit, terrasque seu castra praedicta cum illorum temporali iurisdictione praedictâ immediate Sedi et camerae praedictae perpetuo applicavit et appropriavit, ac eisdem ita perpetuo esse incorporata decrevit, ut omnino comprehensa essent, et esse intelligerentur, sub prohibitione alienationis et aliorum in constitutione

Sixtus Papa V, castra ad monasterium Farfense spectantia, quae in statu ecclesiastico sunt, quoad iurisdictionem et fructus temporales, camerae apostolicae univit, ac subiicit.

Clausulae.

Gregorius vero XIV huiusmodi iurisdictionem abbatibus restituit.

Sed Innocentius Papa IX iterum apostolicae camerae addidit.

Et sub constitutione Pii Papae V de bonis ecclesiasticis non alienandis inserta est clausula.

Capta autem eorum possessione, ad eorumdem regimen nonnulli officiales fuerunt constituti.

Exordium.

Eamque respondet servaturum.

1 Edit. Main. legit abbatibus (n. r.).

similis memoriae Pii Papae V similiter praedecessoris nostri contentorum, perinde ac cetera castra et loca sub immediato Sedis praedictae dominio et iurisdictione existentia, et alias, prout in diversis Gregorii XIV et Innocentii IX praedecessorum praedictorum expeditis litteris, quarum omnium tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis haberi volumus, plenius similiter continetur.

Urbanus in gubernium erigit sub regimine gubernatoris a Romano Pontifice eligendi.

§ 6. Nunc autem nos, terrarum seu castrorum praedictorum decori et prospero statui atque regimini, quantum nobis ex alto conceditur, per amplius consulere volentes, motu etiam proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac maturam deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, terras seu castra praedicta, ac dilectos filios universitates et homines nunc et pro tempore in illis ac illorum districtibus et comitatibus existentes et habitantes, in gubernium perpetuum pro uno gubernatore ad nostrum et Romani Pontificis pro tempore existentis nutum ponendo et amovendo, qui in utraque, vel altera signaturam nostram referendarius, aut noster et Sedis praedictae notarius, seu alterius praelaturae titulo insignitus existat, ac omnimodam iurisdictionem in omnibus et singulis causis civilibus et criminalibus, ac meris et mixtis ditorum universitatum et hominum terrarum seu castrorum huiusmodi plene et libere habeat et exerceat (salva tamen venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consultationibus et negotiis Status nostri Ecclesiastici praepositorum pro tempore existentium superintendentiam ac superioritate et cognitione super annonam et rebus illam concernentibus, persequutione et punitione bannitorum et delictorum laesae maiestatis et rebellionis, ac falsae monetae, nec non assassinii, et pacis vio-

latorum, ac vindictarum transversalium, et latronum, ac viarum grassatorum, homicidiorumque appensate commissorum), qui etiam gubernator, in casibus gravibus qui occurrerent et necessario indigerent aliqua subitanea et prompta provisione pro tollendis et removendis scandalis, possit iuxta datam sibi a Domino prudentiam salubriter et congrue providere, cum hoc, ut in manutentione et seu provisione dicti gubernatoris scuta quadraginta menstrua monetae romanae, quae distribui debeant in singulos menses pro rata gubernatori pro tempore existenti in fine cuiuslibet mensis ex redditibus et proventibus dictarum universitatum et hominum, qui, solutis camerilibus ac aliis oneribus et expensis pro communi eorum utilitate seu necessitate supportari solitis et consuetis, supersunt et remanent, alias ex eorum, et cuiusque ipsorum hominum, terrarum, seu castrorum praedictorum introitibus et redditibus, pro rata tamen et portione unumquemque tangente iuxta vires suas, realiter et cum effectu persolvantur, tenore praesentium perpetuo erigimus et instituimus.

§ 7. Praesentes vero litteras de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quopiam defectu notari vel impugnari, aut alias quomodolibet infringi vel retractari, seu invalidari, aut ad viam et terminos iuris reduci, vel in ius et controversiam vocari, aut adversus eas quodcumque iuris et facti, vel iustitiae, aut gratiae remedium intentari, impetrari, vel concedi nullatenus umquam posse, sed eas, adversus quascumque impugnationes, validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus et singulis, quos concernunt, et concernent quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari debere, ac illas ad plenam hinc narratorum proba-

Clausulae praesentium litterarum firmitate.

tionem sufficere, nec ad id alicuius alterius probationis adminiculum requiri; sicque ab omnibus et singulis censi, et ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes, ac etiam causarum palatii apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis inter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, irritataque et inane quidquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Derogatio contrariorum.

§ 8. Non obstantibus piae memoriae Pii Papae IV similiter praedecessoris nostri de gratis camerae apostolicae interesse quomodolibet concernentibus in eadem camera infra certum inibi expressum tempus praesentandis et registrandis, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non legibus etiam municipalibus, novis reformationibus, ac statutis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et allis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientia, et de apostolicae potestatis plenitudine similibus, et etiam consistorialiter, ac alias in contrarium quomodolibet factis, concessis et confirmatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis et specifica mentio habenda esset, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque: aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxx septembris MDCXXIII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 30 septembris 1623, pontif. an. I.

VIII.

Confirmatio translationis haereditatis Ioannis Pizzullis e conventu S. Andreae de Frattis de Urbe Ordinis Minimorum sancti Francisci de Paula, ad conventum et collegium eiusdem Ordinis in Regione Montium.

Urbanus Episcopus,
servus servorum Dei.

Dilecto filio nostro in Urbe, eiusque districtu, vicario in spiritualibus generali, salutem et apostolicam benedictionem.

Ex iniuncto nobis desuper apostolicae servitutis officio his, quae pro religiosorum quorumlibet, praesertim iuventuti religionem ingredi, ac litterarum humanarum et divinarum studiis incumbere animum habenti destinatum, commoditati et feliciori directione, praevio superiorum examine, ac alias provide facta fuisse dicuntur, ut firma et illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, etiam voluntates testantium ac bona sua ad id erogantium nominaque commutando, apostolicae mandamus adiici munimis firmitatem.

§ 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Ioannis Baptistae a sancta Agatha, et Francisci de Spezzanno, ac Dionysii de Paula, et Vincentii de Cusentia, necnon Laurentii etiam de Spezzanno, ac Michaelis a Regina, et Pauli de Rovita, ac Ioannis etiam a Regina, et Antonii de Morano, Ordinis Minimorum nuncupatorum fratrum Ordinis S. Francisci de Paula expresse professorum, petitio continebat, quod, cum alias tunc in

1 Edit. Main. legit *ad* (n. T.).

2 Male, ut puto, ib. leg. *nominumque* (n. T.).

Execution.

Ioannes Pizzullus instituit haeredes fratres conventus sancti Andreae de Frattis.

humanis agens Ioannes Pizzullus presbyter ex oppido Bisagnanensis dioecesis oriundus, almae Urbis incola et civis, dum vixit, effectus, volens de bonis sibi a Deo collatis vitâ adhuc sibi comite pie dispone, perpetuumque suae erga sanctum Franciscum de Paula singularissimae devotionis monumentum relinquere, in suo ultimo quod condidit, et sub cuius dispositione decessit ab humanis, testamento in omnibus et singulis bonis suis mobilibus et immobilibus ac semoventibus, iuribus, actionibus, creditis, aliisque quibuscumque, praesentibus et futuris, ac quomodolibet nuncupatis et qualificatis, ubicumque existentibus, et in quibuscumque rebus consistentibus, haeredes suos universales dilectos filios fratres domus regularis S. Andreae de Frattis nuncupatae de Urbe, eiusdem Ordinis

In iuncto onere erigendi collegium pro Calabria.

§ 2. [Ea tamen lege et conditione, ut ad minimum summa sex millium scutorum monetae in emptionem cuiusdam siti, seu fundi, aut praedii in Urbe praedictâ per eos impenderetur, ecclesiaeque in illo seu illâ, sub invocatione sancti Francisci de Paula, unâ cum hospitio seu collegio (in quo fratres dicti Ordinis nationis Citerioris Calabriae studiorum gratiâ recipi et admitti possent,

Eosque subteutandi.

§ 3. Ac omnibus ad victum et studiorum suorum prosecutionem necessariis et opportunis ex reliquis dictae haereditatis bonis et facultatibus commode instrui deberent) extrueretur et aedificaretur,

Constituto ad hoc necessario casu.

§ 4. Necnon proprietas haereditatis huiusmodi in censuum annuorum, aut bonorum stabilium tutorum et securorum, sive etiam locorum montium non vacabilium emptionem, ad electionem patris generalis pro tempore existentis dicti Ordinis, aut eius vicarii, et cum consensu suorum exequutorum testamentariorum, saltem maioris partis illorum, investiretur,

Quem alienari prohibuit.

§ 5. Et sic investita perpetuo, absque

aliquâ honorum sic emptorum huiusmodi in toto vel in parte alienatione, conservaretur,

§ 6. Ex fructibusque exinde provenientibus tot fratres studentes Ordinis praedicti, qui praecipue sacrae theologiae studio incumbere deberent, iuxta fructuum et reddituum huiusmodi quantitatem proportionabiliter alerentur et manutenerentur, et sub aliis certis conditionibus licitis et honestis, vinculis et oneribus tunc expressis] instituisset;

§ 7. Ac deinde volens ipse testator, et dum adhuc vitâ frueretur, pro tutiori et certiori propositi sui huiusmodi complemento, manum operi per se ipsum adhibere, quoddam palatium Romae in Regione Montium et plateâ S. Petri ad Vincula situm, per ipsum a dilecto filio nobili viro Ioanne Giorgio Caesarino duce emptum, unâ cum mansionibus, ac etiam spheristerio, seu ludo pilae, aliisque stantiis posterioribus eidem palatio propinquis, necnon cum viridariis, membris et pertinentiis illius universis (exceptis tamen quodam parvo viridario sito in calce montis eiusdem S. Petri ad Vincula, et casaleno contiguo ad usum caprarum hodie destinato, duabusque aliis stantiis terraneis etiam contiguis, cum stabulis existentibus in viâ S. Pantaleonis, dilecto etiam filio Laurentio Bonincontro per ipsum testatorem irrevocabiliter donatis), dicto Ordini, et pro eo Ioanni Baptistae et Francisco fratribus professis praedictis ad effectum inibi ecclesiam et collegium huiusmodi construi faciendi, amore Dei, et ob singularem suam erga ipsum sanctum Franciscum de Paula, illiusque Ordinem praedictum observantiam et devotionem, ac pro praedictae suae voluntatis exequutione irrevocabiliter et inter vivos perpetuo donasset;

§ 8. Cum onere et pacto inter cetera, quod dictum palatium etiam ipso dona-

Et ex fructibus dictae haereditatis tot fratres theologiae studentes iuxta reddituum quantitatem sustentari voluit.

Ipsa testator vivens emit palatium in regione Montium, illudque dictis fratribus irrevocabiliter donavit.

Cum onere, ut deberet reduci

ad usum dicti collegii, etc.

tore vivente reduci et destinari deberet ad usum collegii, seu monasterii, pro decenti mansione, studio et habitatione fratrum eiusdem Ordinis theologiae studiis operam dantium nationis Citerioris Calabriae huiusmodi,

In quo manerent fratres hic nominati.

§ 9. Et in ipso collegio, seu monasterio, semper commorari possent et debeant Ioannes Baptista et Franciscus, necnon Dionysius et Vincentius praesentes, omnesque alii fratres eiusdem Ordinis ex dicto oppido Reginae orti et oriundi respective, donec et quousque viverent, sub poenâ nullitatis et revocationis dictae donationis, ac poenis et caducitatibus in dicto testamento contentis, in reliquis vero modo et formâ, ac sub eisdem conditionibus, vinculis, oneribus et caducitatibus in eodem testamento expressis, prout in publicis desuper respective confectis instrumentis plenius dicitur contineri;

Eosque in possessionem induit.

§ 10. Et consequenter idem donator et testator respective Ioannem Baptistam et Franciscum, ac Dionysium et Vincentium praedictos, necnon Laurentium a Spezzanno, ac Michaëlem et Paulum, ac Ioannem et Antonium praedictos, dictaeque suae patriae ac Citerioris Calabriae huiusmodi oriundos, in actualem et corporalem possessionem dicti palatii, viridariorumque et pertinentiarum praedictarum introduxisset;

Qui testatoris mentem exequuntur.

§ 11. Ipsique sic introducti, per modum provisionis ac superiorum auctoritate, templum vel cappellam seu oratorium sub invocatione eiusdem S. Francisci in certâ parte eiusdem palatii aperuissent, et clausuram conventus appellassent, ordinationem ipsius donationis successive exactius ad effectum perducturi;

Fratres conventus sancti Andreae donationem fratris Calabriae coadunt.

§ 12. Atque interea testator praedictus, sicut Domino placuit, rebus fuisset humanis exemplis: fratres dicti, domus S. Andreae haeredes, ut praemittitur, instituti, mature considerantes praedictum testato-

rem nationis suae religiosos ex dicto eorum Ordine existente Ecclesiâ, collegioque, seu monasterio huiusmodi honorare voluisse, omniaque ad eorum usum et utilitatem destinasse, et consequenter onera diversa sic, et honorum administrationem eis demandare in mente forsan habuisse, praedictumque Ioannem Baptistam dicti collegii vicarium deputatum, et pro tempore existentes illius superiores, idoneos et opportunos dictae haereditatis administratores, eosque qui dicti testatoris voluntatem et ordinationem melius et efficacius ad unguem observent et observari faciant, fore perspicientes, de dilectorum filiorum moderni generalis, illiusque collegiarum assensu, ac cum interventu et praesentiâ tam dictorum collegiarum, quam etiam dilecti filii Hippolyti tituli S. Mariae Novae diaconi cardinalis Aldobrandini nuncupati, dicti Ordinis protectoris, sive eius auditoris, ac sub nostro et Sedis Apostolicae beneplacito, acceptatam per eosdem dicti testatoris haereditatem, omneque commodum et incommodum illius, nec non sua et dictae domus S. Andreae iura et actiones quaecumque eis et eorum cuilibet quomodolibet attributa et competentia ac competitura, cum omnibus et singulis vinculis, oneribus et honoribus, pactis, conditionibus et poenis in dicto testamento contentis, ad Ioannem Baptistam vicarium praedictum praesentem, ac pro se et successoribus suis, dictoque collegio et monasterio, illiusque religiosi acceptantem, et pro tempore futurum dicti collegii seu monasterii superiorem, ac illius collegiales sive religiosos pro tempore existentes transtulerunt, eisque cesserunt et mandarunt, constituentes propterea eosdem Ioannem Baptistam et futuros dicti collegii seu monasterii superiores ac collegiales sive religiosos veros et proprios administratores, procuratores

1 Perperam edit. Main legit et (n. r.).

generales, gestores et agentes totius dictae hereditatis, cum facultate et auctoritate illam regendi et gubernandi, regique, gubernari, administrari faciendi, ac conventum, ecclesiam et monasterium erigendi et fabricandi, aliaque omnia et singula faciendi et adimplendi, ad quae ex dispositione testamenti et donationis praedictorum quomodolibet tenebuntur, et aliàs, prout in alio publico desuper confecto instrumento similiter dicitur contineri.

Fratres dicti collegit Pontificiam praedictorum confirmationem petunt.

§ 13. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, firmiora sint ea, quae a Sede praedicta approbantur et confirmantur, pro parte Ioannis Baptistae et Francisci, ac Dionysii et Vincentii, necnon Laurentii de Spezzanno, ac Michaëlis et Pauli, ac Ioannis et Antonii praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus translationem et concessionem, ac mandatum huiusmodi, nostro, et Sedis praedictae munimine roborari, aliàsque eis in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Urbanus mandat cardinali vicario, ut omnia apostolica auctoritate approbet et confirmet.

§ 14. Nos igitur, certam de praemissis notitiam non habentes, ipsosque Ioannem Baptistam et Franciscum, ac Dionysium et Vincentium, necnon Laurentium de Spezzanno, Michaëlem et Paulum, ac Ioannem et Antonium praedictos, ac eorum quemlibet, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, necnon instrumenti, ac singulorum testamentorum tenores, etiam veriores, ac data praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, circumspeditioni tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus, vocatis qui fuerint vocandi, translationem et cessionem, ac

ultimo dictum mandatum huiusmodi, necnon instrumentum desuper, ut praemititur, confectum, et tam praemissa, quam alia omnia et singula, licita tamen et honesta, ac sacris canonibus, necnon constitutionibus et ordinationibus apostolicis, maximeque sacri Concilii Tridentini decretis non contraria, in illo contenta, cum omnibus et singulis inde legitime sequutis et sequendis, apostolicâ auctoritate perpetuo approbes et confirmes, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adicias;

§ 15. Ac omnes et singulos tam iuris quam facti, etiam solemnitatum de iure, usu, consuetudine, aut aliàs quomodolibet requisitarum et necessariorum, ac quosvis alios etiam quantumvis substantiales defectus, si qui desuper quomodolibet interveniant, in eisdem suppleas;

Suppleatque defectus.

§ 16. Necnon translationem, cessionem et mandatum huiusmodi perpetuo valida et efficacia esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac tam a fratribus dictae domus S. Andreae, quam a generali, et superioribus nunc et pro tempore existentibus dicti Ordinis, aliisque universis, ad quos nunc quomodolibet spectat et spectare poterit in futurum, perpetuo firmiter et inviolabiliter observari et adimpleri debere, ab illisque, et ultimo dicto instrumento desuper confecto, nullo unquam tempore, quovis praetextu, colore, vel ingenio, resiliiri vel recedi posse;

Eaque omnia ab his ad quos spectat observari faciat.

§ 17. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, irritumque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, dictâ auctoritate decernas.

Clausulae irritantes.

§ 18. Non obstantibus testatoris voluntate, quam quoad praemissa, quatenus opus sit, illâ aliàs in suo robore perman-

Derogatio contrarium.

sura, hac vice dumtaxat specialiter et expresse commutamus, aliisque praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae domus S. Andreae, ipsiusque Ordinis, quatenus in aliquo obstant, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ, roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCXXIII, xv kalendas novembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18 octobris 1623, pontif. an. I.

IX.

Regulae, ordinationes et constitutiones cancellariae apostolicae.

Sanctissimus in Christo Pater et D. N. D. Urbanus divinâ providentiâ Papa VIII, suorum praedecessorum vestigiis inhaerendo, normam et ordinem gerendis dare volens, in crastinum suae assumptionis ad summi apostolatus apicem, videlicet die vii mensis augusti, anno ab Incarnatione Domini MDCXXIII, reservationes, constitutiones et regulas infrascriptas fecit, quas etiam extunc licet nondum publicatas et suo tempore duraturas observari voluit, ac quas nos Ludovicus tituli S. Laurentii in Damaso presbyter cardinalis Ludovisius S.R.E. vicecancellarius, die XXI mensis octobris dicti anni in cancellariâ apostolicâ publicari fecimus.

Reservationes generales et speciales.

1. In primis fecit easdem reservationes, quae in constitutione felicis recordationis Benedicti Papae XII, quae incipit, *Ad regimen*, continentur, et illas innovavit, ac locum habere voluit, etiamsi officiales ante obitum eorum esse desierint, quoad beneficia, quae tempore, quo officiales erant, obtinebant; declarans nihilominus, beneficia, quae dictae Sedis officiales, qui

ratione officiorum suorum huiusmodi eiusdem Sedis notarii erant, etiam dimissis ipsis officiis et quandocumque assequuti fuerint, sub huiusmodi reservationibus comprehendi. Ac reservavit beneficia, quae per constitutionem pie memoriae Ioannis Papae XXII, quae incipit, *Execrabilis*, vacant vel vacare contigerit; quam constitutionem et reservationem Sanctitatis Suae tam ad beneficia obtenta, quam alia quaecumque, de quibus Ordinarii et alii collatores contra Concilii Tridentini decreta disposuerunt et disponent, in futurum extendit et ampliavit. Et ea etiam beneficia omnia dispositioni suae reservavit, de quibus per dictos Ordinarios aut alios collatores contra eiusdem Concilii decretorum formam dispositum fuerit.

2. Item reservavit generaliter omnes ecclesias patriarchales, primatiales, archiepiscopales, episcopales, necnon omnia monasteria virorum valorem annum ducentorum florenorum auri communi aestimatione excedentia, nunc quomodocumque vacantia et imposterum vacatura, et voluit quod excessus huiusmodi in litteris exprimatur. Ac etiam reservavit dignitates et beneficia omnia, ad collationem, praesentationem et electionem et quamcumque aliam dispositionem patriarcharum, primatum, archiepiscoporum et episcoporum, necnon abbatum, ac aliorum quorumcumque collatorum et collatricum, secularium et regularium, quomodolibet (non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius praesentationem, vel electionem) pertinentia, quae post illorum obitum, aut ecclesiarum seu monasteriorum, vel aliarum dignitatum suarum dimissionem vel privationem, seu translationem, vel aliàs quomodocumque vacaverint, usque ad provisionem successorum ad easdem ecclesias, aut monasteria, vel dignitates, apostolicâ auctoritate faciendam, et adeptam ab eisdem succes-

Reservatio cathedralium ecclesiarum et monasteriorum, ac de tempore vacationis episcopatum et vacaturorum beneficiorum.

soribus pacificam illorum possessionem, quomodocumque vacaverint et vacabunt in futurum.

Extensio reservationis beneficiorum per pacificam assequutionem vacaturorum.

3. Item, qui de beneficiis ecclesiasticis, praesertim curam animarum habentibus, seu aliis personalem residentiam requiruntibus, dum pro tempore vacant, apostolica auctoritate provisi, seu providendi, ante illorum assequutionem alia cum eisdem incompatibilia beneficia ecclesiastica per eos tunc obtenta in fraudem reservationis suae resignarent, seu dimitterent, voluit, decrevit et declaravit, quod, si imposterum quibusvis personis de aliquibus beneficiis ecclesiasticis tunc vacantibus, seu vacaturis, per Sanctitatem Suam aut eius auctoritate provideri; ipsosque provisos, seu providendos, intra vacationis et provisionis, seu assequutionis eorum beneficiorum tempora, quaecumque alia cum illis incompatibilia beneficia ecclesiastica secularia vel quorumvis Ordinum ac etiam hospitalium regularia per eos tunc obtenta, nulla speciali et expressa de eisdem in provisionibus praedictis facta mentione, simpliciter, vel causa permutationis, ac aliis quomodolibet, sive in Sanctitatis Suae, vel alterius Romani Pontificis pro tempore existentis, aut legatorum, vel nuntiorum dictae Sedis, sive ordinariorum vel aliorum collatorum quorumcumque manibus resignare, seu dimittere, aut iuribus sibi in illis vel ad illa competentibus cedere contigerit, omnes et singulae concessionem, collationem, provisionem, et quaevis aliae dispositiones de beneficiis seu iuribus sic resignandis, dimittendis et cedendis pro tempore faciendae, cum inde sequutis quibuscumque, cassae et irritae, nulliusque roboris vel momenti existant, nec cuiquam suffragentur; sed beneficia et iura, ut praefertur, resignata, dimissa et cessa, eo ipso vacent, et vacare, ac sub reservatione praedicta, quam Sanctitas Sua etiam quoad

hoc extendit et ampliavit, comprehensa censeantur; ita quod de illis per alium, quam eandem Sanctitatem Suam vel pro tempore existentem Romanum Pontificem, nullatenus disponi possit, in omnibus et per omnia, perinde ac si per pacificam assequutionem beneficiorum aliorum huiusmodi vere et realiter vacavissent. Decernens irritum, etc., attentari.

4. Item reservavit generaliter dispositioni suae omnes dignitates maiores post pontificales in cathedralibus, etiam metropolitanis et patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri communi aestimatione excedentes principales in collegiatis ecclesiis. Reservavit etiam prioratus, praeposituras, praepositatus, ac alias dignitates conventuales et praeceptorias generales Ordinum quorumcumque (sed non militiarum) ac quaecumque beneficia, quae sui, etiam dum cardinalatus fungebatur honore, existentes, ac S. R. E. viventium nunc et qui erunt suo tempore cardinalium familiares continui commensales obtinent et imposterum obtinebunt, eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quae ius eius competit, aut competierit, etiamsi ab ipsa familiaritate per obitum cardinalium eorundem, vel aliis recesserint. Declarans, dignitates, quae in cathedralibus etiam metropolitanis post pontificales maiores existunt, et quae ex Apostolicae Sedis indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut consuetudine praescripta, vel aliis quovis modo in collegiatis ecclesiis principalem praeminentiam habere noscuntur, sub reservatione praedicta comprehendere debere.

5. Item reservavit generaliter omnia et singula beneficia ecclesiastica quorumcumque collectorum et unicorum in quacumque civitate vel dioecesi, qui suo tempore officia exercuerint, subcollectorum fructuum et proventuum camerae apostolicae debitorum, illa videlicet be-

Reservatio dignitatum, necnon suorum et sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium familiarum, beneficiorum.

Reservatio beneficiorum collectorum et subcollectorum.

neficia dumtaxat, quae durante eorum officio obtinebant et quibus, seu ad quae, ius eis competebat.

Reservatio beneficiorum curialium, dum curia transfertur.

6. Item reservavit omnia et singula beneficia ecclesiastica quorumcumque curialium, quos, dum curia romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit in quovis loco quantumcumque etiam a dicta curia remoto.

Reservatio beneficiorum cubiculariorum et cursorum.

7. Item reservavit generaliter idem D. N. Papa dispositioni suae omnia beneficia cubiculariorum, etiam honoris nuncupatorum, ac cursorum suorum; declarans in praedecessorum suorum Romanorum Pontificum constitutionibus et regulis reservatoriis beneficiorum cubiculariorum etiam cubicularios honoris nuncupatos etiam a die earum editionis et publicationis intelligi et comprehendere, et comprehensos fuisse et esse. Irritumque, etc., attentari decernens.

Reservatio beneficiorum ecclesiarum S. Ioannis Lateranensis et S. Petri, ac B. Mariae Maioris de Urbe, et beneficiorum titularum cardinalium a curia absentium.

8. Item reservavit dispositioni suae generaliter quoscumque canonicatus et praebendas, ac dignitates, personatus et officia in S. Ioannis Lateranensis et Principis apostolorum, ac B. Mariae Maioris de Urbe ecclesiis, necnon ad collationem, provisionem et praesentationem, seu quamvis aliam dispositionem S. R. E. cardinalium a romanam curiam absentium, ratione suorum episcopatum, cardinalatus, ac ipsorum cardinalium titularum et diaconiarum, spectantia, quamdiu absentia sua duraverit, canonicatus et praebendas, dignitates, personatus, administrationes et officia, ceteraque beneficia ecclesiastica, cum cura et sine cura, vacantia et in antea vacatura, tam in eadem Urbe, quam in ecclesiis, civitatibus et dioecesibus dictorum episcopatum consistentia. Ac decrevit irritum, etc.

Reservatio mensium apostolicorum, et alternativa pro episcopis residentium.

9. Item, cupiens idem D. N. Papa pauperibus clericis et aliis benemeritis personis providere, omnia beneficia ecclesiastica, cum cura et sine cura, secularia et quorumvis Ordinum regularia,

qualitercumque qualificata et ubicumque existentia, in singulis ianuarii, februarii, aprilis, maii, iulii, augusti, octobris et novembris mensibus, usque ad suae voluntatis beneplacitum, extra romanam curiam aliis quam per resignationem quocumque modo vacatura, ad collationem, provisionem, praesentationem, electionem et quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum et collatricum, secularium et quorumvis Ordinum regularium, non tamen sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam et quoscumque alios initis, et per eos qui illa acceptare et observare debuerant acceptatis et observatis, quae ledere non intendit, comprehensorum quomodolibet pertinentia, dispositioni suae generaliter reservavit. Volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quae de dictis beneficiis tunc vacantibus etiam motu proprio fieri, alioquin gratias nullas esse. Ac consuetudines etiam immemorabiles optandi maiores et pinguiore praebendas, necnon privilegia, etiam in limine erectionis concessa, et indulta apostolica circa ea, ac etiam disponendi de huiusmodi beneficiis, aut quod illa sub huiusmodi reservationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibusvis derogatoriis derogatoriis, et fortioribus, efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, quorum personis et collegiis, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis et conditionis existentibus, quomodolibet concessa, adversus reservationem huiusmodi minime suffragari. Insuper Sanctitas Sua, ad gratificandum patriarchis, archiepiscopis et episcopis intenta, ipsis, quamdiu apud ecclesias aut dioeceses suas vere ac per-

¹ Videretur legendum quibusvis, non quorum (R. T.).

sonaliter resederint dumtaxat, de omnibus et quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, cum curâ et sine curâ, secularibus et regularibus (ad liberam ipsorum, dumtaxat non autem aliorum cum eis dispositionem, seu praesentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interventu capitulorum, vel aliorum, aut alias, pertinentibus) quae in antea in mensibus februarii, aprilis, iunii, augusti, octobris et decembris extra curiam ipsam vacare contigerit (dummodo alias dispositioni apostolicae reservata, vel affecta non fuerint) libere disponendi facultatem concessit. Ac etiam voluit, ut si ipsi in collatione, aut alia dispositione beneficiorum in aliis sex mensibus, videlicet ianuarii, martii, maii, iulii, septembris et novembris, vacaturorum (quae etiam dispositioni suae, ut praefertur, reservavit), seu etiam aliorum dispositioni, suae et dictae Sedi alias quomodolibet reservatorum, vel affectorum, sese intromiserint, aut quominus provisiones et gratiae Sanctitatis Suae de illis debitum effectum consequantur impedimentum quoquo modo praestiterint, usu et beneficio praedictae facultatis eo ipso privati existant, ac collationes et aliae dispositiones de beneficiis, illius praetextu deinceps faciendae, nullius sint roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternativae praedictae acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patentes litteras manu propria subscriptas, suoque sigillo munitas, et in sua quisque civitate vel diocesi datas, declarare, et litteras ipsas huc ad datarium Sanctitatis Suae transmittere teneantur, quibus ab eo receptis et recognitis, tunc demum et non antea uti incipiant gratia supradicta. Decernens, sic in praemissis omnibus per quoscumque, etc., iudicari debere, ac irritum, etc.

De litteris in forma Rationi
10. Item voluit idem D. N. Papa, quod concessa per felicis recordationis Paulum V

et Gregorium XV praedecessores suos, et de eorum mandato, expediatur in forma *Rationi congruit*, a die assumptionis suae ad summi apostolatus apicem. Et idem quoad concessa per piae memoriae Leonem XI etiam praedecessorem suum, ad sex menses dumtaxat, ab ipso die assumptionis incipiendos, observari voluit.

11. Item declaravit, omnium et singularum ecclesiarum cathedralium et monasteriorum provisiones, quas praedicti praedecessores sui ordinationi et dispositioni eorum, necnon omnia et singula beneficia ecclesiastica, quae dicti praedecessores etiam praedictae dispositioni cum interpositione decreti reservaverant (quae quidem ecclesiae, monasteria, necnon sic reservata beneficia, tempore obitus eorumdem praedecessorum vacabant, aut ecclesiae ipsae, vel monasteria huiusmodi, si commendata, vel ei administratores deputati non fuissent, etiam tunc vacassent) remansisse et remanere per huiusmodi reservationem et decretum affecta, nullamque de illis, praeter Romanum Pontificem, ex vice se intromittere vel disponere potuisse sive posse quoquomodo. Decernens irritum et inane, si secus super illis attentatum forsitan erat tunc, vel posterum contingeret attentari.

12. Item praedictus D. N. omnes et singulas, ab ipsis Paulo V et Gregorio XV Romanis Pontificibus praedecessoribus suis infra annum ante diem obitus eorum concessas gratiae vel iustitiae litteras, temporibus debitis eorum executoribus seu iudicibus non praesentatas, omnino revalidavit, et in statum pristinum, in quo videlicet antea fuerant, vel pro quibus erant obtentae, quoad hoc plenarie restituit, ac decrevit per executores seu iudices praedictos, vel ab eis subdelegandos, ad expeditionem negotiorum in eis contentorum procedi posse et debere iuxta illarum formam.

Declaratio reservationis ecclesiarum et beneficiorum per praedecessores reservatorum.

Revalidatio litterarum praedecessoris gratiae et iustitiae infra annum concessarum.

Revocatio unionis.

13. Item, rationabilibus suadentibus causis, ipse D. N. omnes uniones, annexiones, incorporaciones, suppressiones, extinctiones et dismembraciones, etiam perpetuas, de quibusvis cathedralibus, necnon aliis ecclesiis, eorumve domibus, praediis et locis, per cessum vel decessum, aut quamvis aliam dimissionem vel amissionem, qualiacumque fuerint, invicem, vel alias ecclesiis, monasteriis et mensis, etiam capitularibus, dignitatibus, personatibus, officiis, beneficiis, ac piis et aliis locis, universitatibus, etiam studiorum generalium, et collegiis, etiam in favorem sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, seu ecclesiis, monasteriis et beneficiis per eos obtentis, quomodolibet, apostolicâ, vel alia quavis (non tamen Concilii Tridentini) auctoritate, necnon pro fundatione, seu donatione, augmento, vel conservatione collegiorum et aliorum piorum et religiosorum locorum ad fidei catholicae defensionem et propagationem, bonarumque artium cultum, institutorum factas, quae suum non sint sortitae effectum, ac quaecumque concessiones et mandata super unionibus, annexionibus, incorporacionibus et aliis praemissis faciendis, revocavit, cassavit et irritavit, nulliusque decrevit existere firmitatis. Nec alicui quascumque clausulas, vel adiectiones, aut decreta, quae Sanctitas Sua pro expressis haberi voluit, in quibusvis apostolicis (etiam quae motu proprio, aut ex certa scientia, et consistorialiter processerunt et emanarunt) litteris, etiamsi in eis decretum esset, illas ex tunc effectum sortitas esse, aut ius quaesitum fore, quomodolibet contenta, adversus revocationem et irritationem huiusmodi voluit aliquatenus suffragari.

Revocatio facultatum quibusvis concessarum.

14. Item revocavit quascumque facultates concessas quibusvis patriarchis, archiepiscopis, episcopis et aliis praelatis et personis, necnon Apostolicae Sedis nun-

tiis, ac fructuum et proventuum camerae apostolicae debitorum collectoribus, de dispensando cum quibusvis personis super matrimonio contracto vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium et aetatis defectibus, et de incompatilibus beneficiis ecclesiasticis insimul retinendis, necnon de notariis publicis creandis, ac de disponendo quomodolibet de quibusvis beneficiis ecclesiasticis, et alias a praemissis officia ipsorum nuntiorum et collectorum directe non concernentes, etiam si in litteris desuper confectis sint clausulae restitutoriae, et derogatoriarum derogatoriae, et aliae efficaciores, quas pro expressis haberi voluit, quoad omnia, in quibus facultates ipsae non sunt sortitae effectum, etiamsi nuntiis eisdem et dictae Sedis legatis de latere competens sit concessa potestas. Decernens irritum, etc.

15. Item revocavit quascumque facultates et litteras desuper confectas, per quas quicumque sui praedecessores Romani Pontifices quibusvis personis, ordinariam collationem seu aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum de iure vel consuetudine habentibus, quavis etiam patriarchali, archiepiscopali, episcopali, vel alia dignitate, vel alio, non tamen cardinalatus honore, fulgentibus, quavis consideratione vel intuitu, etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ac irritantibus et aliis decretis, quorum tenores haberi voluit pro expressis, concesserant, ut quamdiu viverent, vel suis ecclesiis seu monasteriis praesentent, aut ad aliud tempus, de beneficiis ecclesiasticis generaliter reservatis seu affectis, ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, electionem et quamvis aliam dispositionem communiter vel divisim spectantibus, disponere libere et licite

Revocatio facultatum conferendi beneficia reservata.

1 Male, ut puto, ed. Main. legit *alids* (n. r.).

valerent, aut etiam ad id per eosdem praedecessores vicarii perpetui vel ad tempus constituti forent. Decernens irritum et inane, etc.

De dictionibus numeralibus.

16. Item, ut in apostolicis litteris committendi crimen falsi per amplius tollatur occasio, voluit et ordinavit, quod dictiones numerales, quae in dictis litteris ante nonas, idus et kalendas immediate poni consueverunt, per litteras et syllabas extense describantur, et illae ex praedictis litteris, in quibus huiusmodi dictiones aliter scriptae fuerint, ad bullariam nullatenus mittantur.

De concurrentibus in data.

17. Item voluit, quod de concurrentibus in data eiusdem diei super vacantibus seu certo modo vacaturis beneficiis, illi, quibus gratiae motu proprio conceduntur, ceteris simili modo gratias non habentibus, alias graduati graduatis, aut inter graduatos prius graduati, ac inter aequaliter graduatos prius graduati, necnon colorato titulo possessores non possessoribus, ac inter personas alias in curia praesentes absentibus ab ea, ac inter praesentes non beneficiati beneficiatis, et similiter inter absentes, ceteris paribus, oriundus non oriundo, et dioecesanus non dioecesano; in reliquis vero singulis, qui prius apostolicas desuper litteras eorum exequutoribus praesentaverint, aliis, in ipsorum, de quibus agi contigerit, beneficiorum assuetudine praeferantur.

De non tollendo ius quaesitum.

18. Item, ne, per varias quae, pro commissionibus seu mandatis et declarationibus habendis in causis plerumque fiunt suggestiones, iustitia postponatur, idem D. N. decrevit et declaravit suae intentionis fore, quod deinceps per quamcumque signaturam, seu concessionem, aut gratiam, vel litteras apostolicas, pro commissionibus, seu mandatis, aut declarationibus huiusmodi, etiamsi motu proprio, ex certa scientia, ac etiam ante motam

1 Forsan legendum magis vel maiores (n. r.).

litem, a Sanctitate Sua emanaverint, vel de eius mandato faciendas, nulli ius sibi quaesitum quomodolibet tollatur.

19. Item voluit, quod, si quis in infirmitate constitutus resignaverit aliquod beneficium, sive simpliciter, sive ex causa permutationis, vel alias dimiserit, aut illius commendae cesserit, seu ipsius beneficii unionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signatae, et postea, infra viginti dies a die per ipsum resignantem praestandi consensus computandos, de ipsa infirmitate decesserit, et ipsum beneficium quavis auctoritate conferatur per resignationem sic factam, collatio huiusmodi sit nulla, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare.

20. Item voluit, quod si contingat, ipsum alicui personae de parochiali ecclesia vel quovis alio beneficio exercitium curae animarum parochianorum quomodolibet habente, providere, nisi ipsa persona intelligat et intelligibiliter loqui sciat idioma loci, ubi ecclesia vel beneficium huiusmodi consistit, provisio, seu mandatum et gratia desuper, quoad parochialem ecclesiam vel beneficium huiusmodi, nullius sint roboris, vel momenti.

21. Item si quis supplicaverit sibi de beneficio quocumque tamquam per obitum alicuius, licet tunc viventis, vacante provideri, et postea per obitum eius vacet, provisio et quaevis dispositio dicto supplicanti per obitum huiusmodi denuo facienda nullius sit roboris vel momenti.

22. Item voluit, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri, teneantur exprimere verum annum valorem secundum communem aestimationem tam beneficii uniendi, quam illius, cui uniri petitur, alioquin unio non valeat, et semper in unionibus commissio fiat ad partes, vocatis quorum interest, et idem voluit observari in quibusvis supplicationibus, perpetuis

-Regula de viginti.

De idoneitate

De non impetrando beneficium per obitum viventium.

De unionibus et unionum confirmatione.

concessionibus, dismembrationibus et applicationibus, etiam de quibuscumque fructibus et bonis ecclesiasticis, ac etiam in confirmationibus unionum singularumque dispositionum huiusmodi.

De Mendicantibus transferendis.

23. Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines transierint pro tempore, constitutionem felicis recordationis Martini Papae V praedecessoris sui desuper factam et in libro cancellariae apostolicae descriptam, quae incipit: *Viam ambitiosae cupiditatis*, etc., firmiter observari.

De modo promotionis.

24. Item de clericis extra tempora a iure statuta, sive ante aetatem legitimam, aut absque dimissoriis litteris ad sacros Ordines se promoveri facientibus pro tempore, etiam voluit constitutionem pie memoriae Pii II similiter praedecessoris desuper editam in dicto cancellariae apostolicae libro descriptam, quae incipit: *Cum ex sacrorum ordinum*, etc., pari modo observari.

De moneta.

25. Item declaravit idem D. N. quod libra turonensium parvorum et florenus auri de camera pro aequali valore in concernentibus litteras et cameram apostolicam computari et aestimari debeant.

De beneficiis vacaturis per promotionem ad ecclesias et monasteria.

26. Item praedictus D. N. Papa voluit, decrevit et ordinavit, quod quaecumque concessionem, gratiae et mandata, etiam motu proprio, et cum derogatione huius constitutionis, quae ab eo pro quibusvis personis emanaverint, de providendo ei de quibusvis beneficiis vacaturis per promotionem quorumcumque ad ecclesiarum et monasteriorum regimina (si huiusmodi concessionem et mandata diem promotionis promovendorum ipsorum praecesserint), necnon quaecumque collationes, provisiones et dispositiones pro tempore faciendae de praemissis ac quibusvis aliis beneficiis ecclesiasticis, secularibus et regularibus, quae per promovendos vel assumendos

1 Forsan legendum eis (n. r.).

ad quascumque praelaturas inter illarum vacationis et huiusmodi promotionis vel assumptionis tempora simpliciter vel ex causa permutationis ubicumque resignari vel alias dimitti contigerit, cum inde sequitis pro tempore, sint cassae et irritae, nulliusque roboris, vel momenti.

27. Item, cum ante confectionem litterarum gratia apostolica sit informis, voluit, statuit et ordinavit idem D. N. quod iudices in romanam curiam et extra eam pro tempore existentes, etiamsi sint sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, causarum palatii apostolici auditores, vel quicumque alii, non iuxta supplicationum signatarum super quibusvis impetrationibus (nisi in dicta curia dumtaxat sint commissiones, iustitiam concernentes, per *Placet*, vel per sanctae Romanae Ecclesiae vicecancellarium, iuxta facultatem super hoc sibi concessam, signatae), sed iuxta litterarum super eisdem impetrationibus et concessionibus confectarum tenores et formas, iudicare debeant. Decernens irritum, etc. Et, si litterae ipsae per praecupationem vel alias minus bene expeditae reperiantur, ad illorum, quorum interest, instantiam, ad apostolicam cancellariam remitti poterunt, per eius officiales, quibus huiusmodi tenores et formas restringere convenit, ad formas debitas reducendae.

De non iudicando iuxta formam supplicationum, sed litterarum expeditarum.

28. Item, attendens D. N. Papa, quod, super habendis de cancellaria apostolica regulis et constitutionibus inibi descriptis, faciliter per eos, qui in romanam curiam indigerint, ad ipsam cancellariam recursus dirigi potest, nec consultum foret, quod super earundem regularum et constitutionum (quae iuxta veritatem occurrentium causarum et negotiorum aliquoties immutari convenit) probando tenore, vel effectu, testium plerumque tenacem desuper memoriam non habentium dispositionibus stari deberet, voluit, statuit et

De regulis cancellariae productis.

ordinavit, quod deinceps quilibet ex auditoribus causarum palatii apostolici et aliis (etiã sanctae Romanae Ecclesiae sint cardinales) in ipsã curiã pro tempore deputatis auctoritate apostolicã iudicibus, etiã in causis actu pendentibus, super huiusmodi tenore vel effectu probando dumtaxat stet, fidemque adhibeat cedulae, seu scripturae, desuper a duobus maioris praesidentiae quod danda sit a tergo signatae, et etiã a duobus aliis litterarum apostolicarum abbreviatoribus in ipsã cancellariã auscultatae, et vicecancellarii seu dictam cancellariam regentis manu subscriptae, ut moris est. Quidquid autem secus fieri contigerit, nullius sit roboris vel momenti.

De subrogandis colligantibus.

29. Item D. N., cupiens litium succidere anfractus, et ne novi colligantibus adversarii dentur providere, voluit, statuit et ordinavit, quod, quoties deinceps aliquem super quovis beneficio ecclesiastico colligantem in iure vel ad ius, si quod forsã eius adversario in dicto beneficio competierit, subrogari concesserit (dummodo praedictus colligans in dicto beneficio intrusus non fuerit, nec super eo contra dictum adversarium, postquam illud per triennium pacifice possederit, lis tunc mota fuerit), aliorum quorumlibet de praemisso iure, sive tunc vacet, vel cum vacaverit, impetrationes vel concessiones, etiã motu proprio, infra mensem ante concessionem huiusmodi factae, nullius sint roboris, vel momenti. Et nihilominus, cupiens eorum fraudibus obviare, qui viventium beneficia illorum praesertim, quibus, aut propter senium, aut propter infirmitatem, immineret vitae periculum, impetrant, ut, illis decedentibus, tamquam colligantes in eorum iuribus facilius subrogentur, voluit, ut deinceps nullius in iure vel ad ius in beneficio defuncti, quod illo vivente in casibus praemissis vel in similibus impetraverit, aliquo modo sub-

rogetur, ac subrogatio vel gratia, Si neutri, Si nulli, seu Novae provisionis, aut Perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragetur. Quod etiã strictissime observari mandavit in impetrationibus beneficiorum per privationem et amotionem ex quibusvis criminibus et excessibus forsã perpetratis, etiã usque ad definitivam sententiam, quae tamen in rem non transiverit iudicatam, processum foret.

30. Item voluit et ordinavit, quod omnes gratiae, quas de quibusvis beneficiis ecclesiasticis, cum curã vel sine curã, secularibus vel regularibus, per obitum quarumcumque personarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris vel momenti sint, nisi post obitum et ante datam gratiarum huiusmodi tantum tempus defluerit, quod interim vacationes ipsae de locis, in quibus personae praedictae decesserint, ad notitiam eiusdem D. N. verisimiliter potuerint pervenisse.

De verisimili notitiã.

31. Item, quod omnes et singulae commissiones causarum, quas in antea fieri contigerit, obtentae, vel occasione concessionum dumtaxat apostolicarum de beneficiis ecclesiasticis gratiarum, super quibus litterae apostolicae confectae non fuerint, ac processus desuper habendi, nullius sint roboris vel momenti.

Non valeant commissiones causarum, nisi in litteris expeditis.

32. Item voluit, quod, impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius cardinalis, teneatur exprimere nomen et titulum ipsius cardinalis, et, si ille in curiã fuerit, eius ad id accedat assensus, aliã desuper gratia sit nulla. Et idem servari voluit, si cardinales quomodolibet ab ipsã curiã absentes, et ubilibet etiã in locis infra duas dietas vicinis degentes, familiamque et lares in eãdem curiã retinentes, ab ipsã curiã recesserint ad eãdem illico reversuri, et infra decem vel ad summum quindecim dies vere et personaliter reversi fuerint, ita quod cardinalibus, aliã quam ut praefere-

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium cardinalium.

tor, ex quacumque causã quantumlibet necessariã ac qualibet aliã hic necessario exprimendã absentibus, facultas praestandi consensum huiusmodi non competat, sed beneficia huiusmodi ad liberam Sanctitatis Suae et Sedis Apostolicae provisionem et dispositionem pertineant. Declarans regulas et constitutiones suorum praedecessorum etiã a die earum editionis et publicationis super assensu huiusmodi praestando sic intellectas et intelligendas fuisse, irritumque, etc. attentari decernens. Quodque, si praedicti familiares esse desierint, seu ad aliorum cardinalium familiaritatem similem transierint, quoad beneficia, quae familiaritate priori durante obtinuerint, et in quibus vel ad quae, priori ipsã familiaritate durante, ius eis competierit, cardinales, quorum prius familiares fuerint, suum habeant adhibere consensum. Declarans presentem constitutionem locum non habere in illis beneficiis, quae familiares ipsi, tempore obitus eorum, in dictã curiã vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuissent, et ratione officiorum per eos obtentorum dictae dispositioni generaliter reservata vel affecta fuisse apparerent. Necnon illos, quoad effectum dictae constitutionis, familiares eorundem cardinalium censi, qui ipsorum cardinalium familiares continui commensales ad minus per quatuor menses etiã ante cardinalatum fuisse probarentur. Decernens irritum, etc.

Super eãdem familiaritate.

33. Item idem D. N., ad evitandas lites et contentiones, quae ex precedenti suã constitutione exoriri possent, vestigiis praedecessorum suorum inhaerendo, voluit, statuit et ordinavit, quod, si beneficia, quae per obitum familiarium continuorum commensalium eorundem cardinalium in futurum vacabunt, cessantibus apostolicis reservationibus, ad alterius cardinalis collationem vel aliam dispositionem pertinere deberent, in dictã praecedenti con-

stitutione non comprehendantur quoad hoc, ut in provisionibus talium beneficiorum, super expeditione litterarum, illius cardinalis, cuius familiaris defunctus ille extitit, consensus requiri debeat, sed beneficia huiusmodi ad collationem seu quamvis dispositionem cardinalis ordinarii collatoris, ut praefertur, libere spectare censeantur. Et, si apud Sedem Apostolicam beneficia huiusmodi per obitum ditorum familiarium vacaverint, tunc in provisione talium beneficiorum, super expeditione litterarum, illius cardinalis exigatur consensus, si in romanã curiã praesens fuerit, ad quem eorundem collatio et dispositio, ut praefertur, pertinere deberet.

34. Item voluit D. N., quod, concurrentibus eãdem die, super quocumque beneficio, per fiat et concessum signaturis, ex eis per fiat, etiã ut petitur, habens, alteri per concessum, etiã motu proprio habenti, praefertur, etiã in illã per concessum praegnantiores et quantumlibet privilegiativae essent clausulae.

Signatura per fiat praefertur alteri per concessum.

35. Item SS. D. N., ut improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, statuit et ordinavit, quod, quicumque beneficium ecclesiasticum tunc per annum immediate praecedentem pacifice possessum, et quod certo modo vacare praetenditur, deinceps impetraverit, nomen, gradum et nobilitatem possessoris eiusdem, et quotannis ipse illud possederit, ac specificam et determinatam, ex qua clare poterit constare quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio ius competat, causam in huiusmodi impetratione exprimere, et infra sex menses ipsum possessorem ad iudicium evocari facere, causamque ex tunc desuper infra annum usque ad sententiam definitivam inclusive prosequi debeat et teneatur, alioquin impetratio praedicta et quaecumque inde sequuta nullius existant firmitatis, et idem impetrans de damnis et interesse, posses-

De aquali possessione.

sorem praefatum propterea contingenti-
bus, ei satisfacere, et si possessorem ipsum
iniuste, frivole et indebite molestasse re-
pertus extiterit, quinquaginta florenos auri
persolvere camerae apostolicae sit adstric-
tus. Nec alius quam praemisse vacationis
modus, etiam per litteras Si neutri, aut
subrogationis, aut alias, sibi quoad hoc,
ut beneficium huiusmodi ea vice consequi
aut obtinere valeat, quomodolibet suffra-
getur, illudque nullatenus in antea liti-
giosum propterea censeatur. Quod etiam
extendi voluit ad impetrantes beneficia
ecclesiastica cuiuscumque qualitatis, per
privationem et amotionem, vel alias, pro-
pter commissa, excessus et crimina, va-
cantia vel vacatura, et similiter ad impe-
trantes beneficia tamquam vacantia per
devolutionem.

De trienniali.

36. Item statuit et ordinavit idem D. N.,
quod si quis quaecumque beneficia eccle-
siastica, qualiacumque sint, absque simo-
niaco ingressu, ex quovis titulo, apostolica,
vel ordinaria collatione, aut electione, et
electionis huiusmodi confirmatione, seu
praesentatione et institutione, illorum ad
quos beneficiorum huiusmodi collatio, pro-
visio, electio et praesentatio, seu quaevis
alia dispositio pertinet, per triennium pa-
cifice possederit (dummodo in beneficiis
huiusmodi, si dispositioni apostolicae ex
reservatione generali in corpore iuris clausa
reservata fuerint, se non intruserit), super
eisdem beneficiis taliter possessis mole-
stari nequeat, nec non impetrationes qua-
slibet de beneficiis ipsis sic possessis fac-
tas, irritas et inanes censi debere
decrevit; antiquas lites super illis motas
penitus extinguendo.

De non ap-
pellando ante
sententiam de-
finitivam.

37. Item, idem D. N., ut finis litibus
celerius imponatur, et litigantium parca-
tur sumptibus et expensis, suorum prae-
decessorum constitutionibus et statutis
inhaerendo, statuit et ordinavit, quod in

1 Ed. Main. legit factis (n. t.).

causis pendentibus, et quas imposterum
contigerit agitari, nulli ante definitivam
sententiam liceat appellare, nec appella-
tio, si fuerit emissa, debeat admitti, nisi
ab interlocutoria, quae vim habeat de-
finitivae; vel a gravamine minime con-
cernente negotium principale, quod non
possit per appellationem a definitiva sen-
tentia reparari; nullaeque causae appel-
lationum committantur, nisi in commis-
sione exprimat, quod interlocutoria
vim definitivae habeat, vel gravamen sit
tale, quod in appellatione a definitiva non
valeat reparari. Alioquin appellationes et
commissiones imposterum, et quicquid
idem sequutum fuerit, nullius sint roboris
vel momenti; commissionibus appellatio-
num, iam iudicibus praesentatis et exhi-
bitis, in suo robore permansuris, in quibus,
latis super eisdem sententiis, secundo, vel
ulterius ab eis non liceat appellare; ap-
pellantes vero, et appellationes, etiam ab
interlocutoriis et gravaminibus huius-
modi, suo vel alterius nomine prosequen-
tes, si succubuerint, ultra expensas et dama-
na, ad quae resarcienda de iure condem-
natus compellitur, viginti florenorum auri
poenam mulcentur.

38. Item statuit et ordinavit, quod in
commissionibus de iustitia, seu mandatis
etiam consistorialibus, per eum, seu de
eius mandato, vel auctoritate, in causis, in
quibus conclusum existat, imposterum
concedendis, etiamsi in eis de conclusione
huiusmodi implicite vel explicite mentio
facta fuerit, nihil censeatur esse conces-
sum, nisi per concessionem commissionis
huiusmodi derogetur expresse.

Non statim com-
missioni post
conclusionem

39. Item voluit et ordinavit, quod, si
aliqui religiosi petunt aliquod beneficium
ad nutum amovibile cum clausula, quod
exinde pro solo nutu abbatis vel superio-
ris amoveri non possint, litterae, quoad
ipsam clausulam, nullatenus expediantur,
nisi idem D. N. ponat in signaturam, quod

De litteris re-
ligiosorum ex-
pediendis.

non possit amoveri, vel ad partem clau-
sulam ipsam concedat.

De clausula
ponenda in lit-
teris permuta-
tionum benefi-
ciorum.

40. Item, si committatur alicui bene-
ficio resignationis receptio, ponatur clau-
sula Attente quoque provideas, etc., et si
ex causa permutationis resignationes fiant,
ponatur clausula Quod neuter permutan-
tium ius acquirat, nisi quilibet ipsorum ius
habuerit in beneficio per ipsum resignato.

De supplendis
defectibus.

41. Voluit, quod si petatur suppleri de-
fectus in genere, nullatenus litterae desu-
per concedantur, nisi in petitione desuper
huiusmodi defectus exprimantur, vel per
Fiat ut petitur, supplicatio signata fuerit.

De derogatione
iurispatronatus.

42. Item voluit, quod super quovis be-
neficio ecclesiastico de iure patronatus lai-
corum non expediantur litterae, nisi po-
natur expresse, quod tale beneficium tanto
tempore vacavit, quod eius collatio ad Se-
dem Apostolicam legitime est devoluta,
vel quia tempus patronis laicis ad prae-
sentandum a iure praefixum lapsum exi-
stat, aut ad id patronorum ipsorum accedat
assensus. Et si per ipsum iurispatronatus
huiusmodi derogari contigerit, iurispatro-
natus huiusmodi mentio dispositive, ac
specifice et determinate, non autem condi-
tionaliter, fiat, si illud ad aliquem regem,
ducem, marchionem, vel alium principem
pertineat, et, si de hoc in litteris provi-
sionis, vel mandato de providendo de dicto
beneficio, similis mentio facta non fuerit,
non censeatur quomodolibet derogatum.

De commendis

43. Item voluit, quod nulli seculari de
regulari, nec religioso de seculari bene-
ficiis commenda detur, nisi in signaturam
per clausulam Ad partem, super petitione
commendae huiusmodi, de commenda ipsa
mentio fiat.

De reformati-
onibus.

44. Item voluit, statuit et ordinavit,
quod super quibuscumque reformationi-
bus signatis super impetrationibus quo-
rumcumque beneficiorum vacantium, vel
certo modo vacaturorum, in quibus peti-

1 Particulam si addendam censuimus (n. t.).

tur, quod litterae super prima data ex-
pediri possint, si ex huiusmodi expeditione
sub tali data cuiquam videatur posse fieri
praeiudicium, litterae huiusmodi sub ipsa
prima data nullatenus expediantur, nisi
reformationes huiusmodi per Fiat sub pri-
ma data signatae fuerint.

De consensu
in resignationi-
bus et pensio-
bus.

45. Item voluit et ordinavit, quod su-
per resignatione cuiuscumque beneficii
ecclesiastici, seu cessione iuris in eo, quam
in manibus suis vel in cancellaria apo-
stolica fieri contigerit, apostolicae litte-
rae nullatenus expediantur, nisi resignans,
vel cedens, si praesens in Romana curia
fuerit, personaliter, alioquin per procura-
torem suum ad hoc ab eo specialiter con-
stitutum, expeditioni huiusmodi in eadem
cancellaria expresse consenserit, et iura-
verit, ut moris est. Et si ipsum resignan-
tem, seu cedentem, pluries super uno et
eodem beneficio, in favorem diversarum
personarum successive consentire conti-
gerit, voluit Sanctitas Sua, quod primus
consensus tenere debeat, et alii postero-
res consensus, ac litterae illorum prae-
textu etiam sub priori data expeditae pro
tempore, nullius sint roboris vel momenti.
Nec litterae reservationis, vel assignatio-
nis, etiam motu proprio, cuiusvis pen-
sionis annuae super alicuius beneficii fruc-
tibus expediri possint, nisi de consensu
illius qui pensionem persolvere tunc ha-
bebit.

De ingressu
religionis.

46. Item non dentur litterae super be-
neficiis vacaturis per ingressum religio-
nis, nisi ille praecesserit datam desuper
petitionis.

Non valeat
impetratio facta
per modum in
cancellaria ex-
primendum.

47. Item voluit, quod si petatur aliquod
beneficium vacans per modum in cancel-
laria apostolica exprimendum, talis impe-
tratio non valeat, nec litterae desuper ex-
pediantur.

De executione
facienda.

48. Item voluit, statuit et ordinavit,
quod quotiescumque per signaturam suam,

1 Particulam si nos addimus (n. t.).

vel de eius mandato factam, super exequendis aliquibus, cum adiectione proprii nominis vel dignitatis cuiusvis, iudex datur, litterae desuper expediuntur cum expressione, quod idem iudex executionem faciat per se ipsum.

De dispensationibus in gradibus consanguinitatis.

49. Voluit, quod in litteris dispensationum super aliquo gradu consanguinitatis vel affinitatis, aut aliis prohibito, ponatur clausula: *Si mulier rapta non fuerit*. Et si scienter, ponatur clausula addita in quaterno.

Super defectu natalium.

50. Voluit, quod in dispensationibus super defectu natalium, quod possint succedere in bonis temporalibus, ponatur clausula, quod non praeiudicetur illis, ad quos successio honorum ab intestato pertinere debet.

Super dispensationibus.

51. Item, quod per quamcumque signaturam in quavis gratia nullatenus dispensatio veniat, nisi dicta gratia totaliter effectum huiusmodi dispensationis concernat, vel aliis nihil conferat ut operetur.

Nulli suffragetur dispensatio, nisi litteris confectis.

52. Item, cum concessionem super gratiis dispensationum quarumcumque quibusvis per ipsum D. N. concessarum, vel concedendarum, per regulas cancellariae apostolicae sint provide limitatae, licet aliquando in petitionibus super huiusmodi concessionibus oblatis multa sint petita, ne quis, talium concessionum praetextu, id dispensative tenere aut facere praesumat, ad quod concessionem huiusmodi se non extendant; voluit idem D. N. quod nulla talis dispensatio cuiquam in iudicio vel extra suffragetur, antequam super ea litterae apostolicae sint confectae.

De clausula ponenda in litteris indulgentiarum.

53. Item voluit, quod in litteris indulgentiarum ponatur, quod si ecclesiae, vel cappellae, vel aliis, aliqua indulgentia fuerit per ipsum concessa, de qua inibi specialis mentio facta non sit, huiusmodi litterae sint nullae.

De indulgentiis concessis ad instar.

54. Item voluit idem D. N. quod lit-

terae super indulgentiis non expediuntur ad instar, nisi specificentur.

55. Item voluit, quod in gratiis, quas quibusvis personis de beneficiis vacantibus, seu certo modo vacaturis, fieri contigerit, illorum et aliorum quorumcumque beneficiorum, quae dictae personae tunc obtinuerint, seu de quibus eis fuerit provisum vel concessum aut mandatum provideri, verus annuus valor per marcas argenti, aut sterlingorum, vel libras turo-nensium parvorum, seu florenos auri, aut ducatos, vel uncias auri, seu aliam monetam secundum communem aestimationem exprimat, nisi personae praedictae beneficia, quae obtinuerint, aut in quibus, vel ad quae ius eis competit, iuxta ipsarum oblationes, aut aliis, dimittere teneantur: alioquin gratiae praedictae sint nullae. Et idem servetur in gratiis, quas a Sanctitate Sua motu proprio emanare contigerit. Quoad beneficia tamen, de quibus per Sanctitatem Suam pro tempore providetur, seu provideri mandatur, aut aliis disponatur, ad litteras, per quas pro tempore ad ecclesiarum patriarchalium et cathedralium ac monasteriorum regimina promotio conceditur, ut monasteria et alia beneficia ecclesiastica, secularia et regularia per eos obtenta, et in quibus et ad quae ius competit, retinere possint.

56. Voluit et ordinavit, quod quando providet, seu mandat provideri alicui de beneficio ecclesiastico vacante, tunc dari poterunt clausulae, si petantur, *etiam si illud quovis modo, etc., seu per constitutionem Execrabilis, vacet, ac specialiter reservatum, inter aliquos litigiosum sit et eius collatio devoluta fuerit*, et si pro colligante, vel subrogationem, aut si neutri, vel si nulli, etc., petente, si tunc lis specificè exprimat. Nec detur aliqua generalis reservatio dispositive, nisi desuper in concessione specialis et expressa, ac pure, et non sub conditione,

De exprimendo valorem beneficiorum in impetrationibus.

De clausula et beneficiis vacantibus ponendis.

De clausula et beneficiis vacantibus ponendis.

mentio fiat, et tunc reliquae reservationes ibi contentae veniant. Si vero tempore expeditionis inde litterarum generalis reservatio huiusmodi probari non possit, aut in novis provisionibus, seu pro colligantibus, si neutri, vel si nulli, etc., sit expressum, quod ab aliquibus asseritur, illum, cuius beneficium conceditur, collectorem, vel unicum subcollectorem, abbreviatorem, vel familiarem, notarium, aut dictae Sedis officialem fuisse, clausula ponatur, *Etiam si dictum beneficium, ex eo quod talis collector, vel unicus subcollector, abbreviator, vel familiaris, notarius, aut dictae Sedis officialis fuit, dispositioni apostolicae generaliter reservatum existat, dummodo non sit in eo alicui specialiter ius quaesitum*. In reliquis vero nulla clausula detur, unde reservatio generalis elici possit, nisi desuper signatura per duplex *Fiat* signata sit, aut reservatio, vel aliis, specialiter habeatur.

De expressione qualitatum beneficiorum in impetrationibus.

57. Item voluit, quod super beneficiis ecclesiasticis, de qualitibus illorum, videlicet, an dignitates, personatus, vel officia sint, eisque imminet cura animarum, et ad illa consueverint qui per electionem assumi, mentio fiat, aliis gratiae desuper factae sint nullae. Et si qualitates huiusmodi affirmative vel conditionaliter non exprimantur, negativa expresse desuper fiat in beneficiis, quae tales qualitates vel ex eis aliquas consueverint habere.

De beneficiis vacantibus per contractum matrimonii.

58. Item, si reservetur beneficium per contractum matrimonii, non dentur alii modi vacationum de futuro, nec censeatur beneficium reservatum specialiter, vel affectum, nisi sequatur matrimonium. Sed in beneficiis per promotionem, aut ingressum religionis, vel assequutionem, vacaturis, ponatur clausula, etiam si non petatur. Cum beneficia huiusmodi praemisso, vel aliis quovis modo, etc., praeterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam si vacent.

59. Item voluit, quod si petatur aliquem in religionem recipi et sibi de quovis beneficio ecclesiastico provideri, per simplicem signaturam fiat. Recepto huiusmodi dumtaxat detur, adiecto, si petens idoneus sit, aut aliud canonicum non obsistat; et exprimat, si certus numerus regularium sit ibidem, cui etiam non derogetur, nisi expresse concedatur et si numerus iste non existat, ponatur: *Dummodo receptionis locus huiusmodi nimium propterea non gravetur*. Possintque exequutores provisionis huiusmodi, ad receptionem emissionis professionis, non expectato probationis anno, providere.

De clausula ponenda in litteris religiosorum.

De translatione religiosorum.

60. Item, si regularis petat sibi de beneficio, ab aliquo monasterio vel regulari loco dependente, provideri, et appareat ex petitione huiusmodi, quod alterius monasterii vel loci religiosus sit, licet ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De clausula Si ista est.

61. Item, quod in litteris super beneficiis per constitutionem *Execrabilis* vacantibus, ponatur clausula, *Si ista est*; similiter de quibuscumque narratis informationem facti requirentibus.

Quanti provideri de vacante, dentur litterae de vacante.

62. Item, petenti sibi provideri de vacante, dentur litterae de vacante, prout impetranti.

Revocatio decimarum et aliarum impositionum.

63. Item revocavit quascumque decimarum (non tamen nuper pro defensione fidei catholicae in Germania contra haereticos et imperii rebelles impositarum sub datum idibus ianuarii anno quinto-decimo pontificatus eiusdem Pauli praedecessoris), necnon subsidiorum vigesimae, et aliorum onerum impositiones, quae a praedicto Paulo V praedecessore suo ex quavis causa, etiam in subsidium expeditionis contra turcas et orthodoxae fidei hostes, emanarunt; et quascumque facultates super decimarum, vigesimae et onerum huiusmodi exactione, quibusvis fructuum et proventuum camerae apostolicae

debitorum collectoribus et Apostolicae Sedis nuntiis, ab iisdem praedecessoribus concessas. Suspendit quoque, ad Suae Sanctitatis et Sedis Apostolicae beneplacitum, quascumque plenarias indulgentias ab eisdem praedecessoribus ex quavis causâ etiam expeditionis huiusmodi concessas, si quae per nuntios vel quaestores deferbantur, necnon deputandi et eligendi confessores, qui plenarie absolvant et alia faciant ad earumdem indulgentiarum suspensarum effectum, reliquasque facultates ipsas indulgentias quomodolibet concernentes, praeterquam quoad ea, in quibus indulgentiae et facultates in aliquâ sibi parte sint sortitae effectum, ita ut illis, qui, implentes iniuncta eis in litteris indulgentiarum huiusmodi, iam consecuti sint facultatem eligendi confessores qui absolvant eos plenarie in mortis articulo, per huiusmodi suspensionem non praeiudicetur, quin facultate ipsâ uti possint in futurum. Decrevit quoque irritum et inane quicquid facultatum revocatarum earumdem praetextu imposterum contigerit attentari.

Revocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

64. Item revocavit, cassavit et annullavit ac irritas declaravit quascumque facultates percipiendi pretium officiorum Romanae Curiae pro tempore vacantium, in toto vel in parte, in quasvis concessiones et collationes, aliasque dispositiones per felicis recordationis Gregorium XIV praedecessorem suum de dictis officiis, etiam ex die collatorum, concessionum et dispositionum earumdem in antea vacaturis¹, in favorem quarumcumque personarum, ecclesiarum, monasteriorum, piorum locorum, collegiorum, seu eorum mensarum, etiam perpetuo, etiam in vim contractus, et ex titulo oneroso, et sub aliâ quavis verborum formâ, quam, et praemissorum tenores pro expressis haberi voluit, concessas et factas, quoad officia, quae

¹ Ita ed. Cherub., ed. Main. legit *vacaturi* (R. T.).

post obitum ipsius praedecessoris vacarunt, et imposterum quomodolibet vacabunt.

Item revocavit quoque, cassavit et annullavit ac irritas declaravit quascumque infeudationes, investituras, gratias, concessionem quoquomodo, etiam in emphyteusim, ad tempus seu in perpetuum, etiam motu proprio et de plenitudine potestatis, ac cum quibusvis derogatoriis derogatoriis (extra tamen consistorium, et sine sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio et consensu), a die constitutionis felicis recordationis Pii Papae V praedecessoris sui super prohibitione alienandi et infeudandi civitates et loca sanctae Romanae Ecclesiae, sub datum Romae, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDLXVI, IV kalendas aprilis, pontificatus sui anno II, usque in praesentem diem, per quoscumque Romanos Pontifices suos praedecessores, aut mandato vel auctoritate eorum, quomodocumque ac qualitercumque et quovis colore factas et concessas, de civitatibus, terris, oppidis, castris, arcibus et locis sanctae Romanae Ecclesiae et sanctae Sedis Apostolicae et tam mediate quam immediate subiectis, tunc, videlicet de tempore dictarum infeudationum, investiturarum, gratiarum et concessionum, nondum devolutis: necnon quascumque prorogationes et extensiones quarumcumque infeudationum, investiturarum, gratiarum et concessionum de dictis civitatibus, terris, oppidis, castris, arcibus et locis, tunc, videlicet de tempore dictarum prorogationum et extensionum nondum finitarum, quibusvis personis, cuiuscumque gradus, status et conditionis, ac praeeminentiae, etiamsi imperiali, regali, ducali, aut aliâ quavis praefulgeant dignitate, etiam in vim contractus, ex quocumque titulo, etiam oneroso, et per quascumque, tam sub plumbo, quam in formâ Brevis, sub annulo Piscatoris, aut etiam aliâs quomodocum-

que et qualitercumque, expeditas litteras, ac sub quavis verborum formâ, quam, et praemissorum omnium tenores Sanctitas Sua pro expressis¹ haberi voluit, latissime extendendos².

Quod fructus in tertia parte augeri possint sig. re. clausulae.

65. Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum ecclesiasticorum pro tempore vacantium et certo modo vacaturorum, asserendo, illorum fructus, etc., certum per eos expressum annum valorem non excedere, nonnunquam obtineant a Sanctitate Sua, ut huiusmodi valorem annum augere possint, ut verius possit in confectione litterarum super huiusmodi impetrationibus summa aut valor annuus exprimi, aliter desuper non specificato; ne³ de veritate huiusmodi concessionis imposterum haesitari contingat, declaravit, praetextu concessionis huiusmodi, valorem ipsum usque ad tertiam partem valoris expressi, et in primâ, quae desuper fiet, litterarum expeditione, dumtaxat, augeri posse; et eas, quas, litteris iam expeditis⁴ cum expressione valoris specificati, aut non integro augmento praedicto, denuo super expediri contigerit litteras cum aliquo augmento valoris huiusmodi, nullius esse roboris vel momenti, etiam si motu proprio beneficiae gratiae et dispositiones quaecumque a Sanctitate Sua emanaverint.

De impetrationibus.

66. Item, ne personis, pro quibus litterae Suae Sanctitatis emanabunt, ob generalem absolutionem a censuris ecclesiasticis, quibus legati forent, ad eorum effectum indifferenter concedi et in litteris apostolicis apponi solitam⁵, praestetur occasio censuras ipsas vilipendendi et insordescendi in illis, statuit et ordinavit,

¹ Edit. Main. legit *pro expresso* (R. T.).

² Sic omnes editiones (R. T.).

³ Particulam *ne* addimus ex edit. Cherub. (R. T.).

⁴ Edit. Main. legit *expeditas* (R. T.).

⁵ Erronee edit. omnes legunt *solita* (R. T.).

huiusmodi absolutionem et clausulam in litteris, quas in futurum cum illâ concedi contingeret, non suffragari non parentibus rei iudicatae, incendiariis, violatoribus ecclesiarum, falsificatoribus, et falsificari procurantibus litteras et supplicationes apostolicas, et illis utentibus, receptatoribus et fautoribus eorum, ac res vetitas ad infideles deferentibus, violatoribus ecclesiasticae libertatis, viâ facti ausu temerario apostolicis mandatis non obtemperantibus, et nuntios vel exequutores Apostolicae Sedis, et eius officiales, et eius commissa exequentes, impredientibus, qui propter praemissa vel aliquod eorum excommunicati, a iure vel ab homine, per quatuor menses scienter excommunicationis sententiam huiusmodi sustinuerint; et generaliter quibuscumque aliis, qui censuris aliquibus, etiam aliâs, quam ut praefertur, quomodolibet ligati, in illis per annum continuum insorduerint.

67. Item, idem Dominus Noster, exactionibus quas Sanctitas Sua, non sine displicentiâ, plerumque fieri intellexit per officiales Romanae curiae (qui constitutis sibi emolumentis pro exercitio officiorum, quae obtinent, non contenti, ultra a prosequentibus negotiorum quorundam expeditionem in eadem exigere non verentur) obviare volens, districte praecipiendo inhibuit omnibus et singulis quaevis officia in eadem curiâ obtinentibus, ne de cetero quicquam praetextu officiorum quae obtineant, quovis colore, etiam celebrioris expeditionis, ultra emolumenta eiusmodi exigere, seu ad hunc effectum expeditionem eorum, quae eis incumbunt, malitiose differre, sub excommunicationis, et praeter illam, suspensionis a perceptione emolumentorum huiusmodi pro primâ ad semestre, et pro secundâ ad annum, et pro tertiâ vicibus, quibus sic excederent, privationis officiorum per eos obtentorum, in quibus sic excesserint, poenis. Ac vo-

Officiales non exigant ultra debitum.

luit, quod sanctae Romanae Ecclesiae vicerecancellarius et camerarius excedentes ipsos, respective prout eis subsunt, per subtractionem emolumentorum eorundem, ac aliàs, ut praefertur, compellant ab huiusmodi illicitis exactionibus abstinere, et contra eos per praedictas poenas, aliàs prout melius expedire viderint, procedant.

Reservatio beneficiorum vacantium Sede Apostolica vacante.

68. Item, SS. D. N. provide considerans, consuevisse quandoque Romanos Pontifices praedecessores suos beneficia, quae vacante Sede Apostolica vacare contigerat, dispositioni suae reservare, intendens de beneficiis huiusmodi tam conclavistis, quam pauperibus clericis et aliis benemeritis personis providere, omnia et singula beneficia per regulas cancellariae apostolicae, aut quilibet alias apostolicas constitutiones temporales Romani Pontificis pro tempore existentis dispositioni quomodolibet et ex quavis causâ reservari solita, quae a die obitus felicitis recordationis Gregorii XV praedecessoris sui usque ad diem supradictam VII augusti vacaverunt, et de quibus per quoscumque ordinarios collatores tunc dispositum non fuerat, suae dispositioni reservavit, decernens irritum, etc.

Revocatio indultorum superventiae.

69. Item, quia ad importunam nonnullorum suggestionem quandoque contigit, praedecessores suos Romanos Pontifices pro tempore existentes, sub contractorum debitorum vel diversis aliis praetextibus concessisse et indulgisse beneficiatis, ut fructus suorum beneficiorum aut partem eorum anticipatis solutionibus ad tempus elocare, vel erga creditores aut quascumque alias personas obligare, vel hypothecare, in solutum dare, aut aliàs quomodolibet de eis disponere liceret ad tempus minime restrictum ad vitam supplicantium, cum gravi successorum praeiudicio et ecclesiarum detrimento; ideo, indemnitati ecclesiarum et successorum in beneficiis huiusmodi salubriter consulere volens, revocavit, cassavit et annullavit omnia et

singula indulta et facultates, in eâ parte qua nondum vere et realiter suum sunt sortita effectum, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores suos hactenus ad favorem quarumcumque personarum concessas, quibus, eis vel eorum singulis, ullo modo et ex quavis causâ vel praetextu, permittitur, fructus certos vel incertos, iura, obventiones et emolumenta quaecumque quorumlibet beneficiorum per eos obtentorum anticipatis solutionibus ultra unicum annum elocare, arrendare, ad firmam vel responsionem concedere, vel eos ad favorem quarumcumque personarum quomodolibet obligare vel hypothecare, in solutum dare, aut de eis quomodolibet et ex quavis causâ disponere pro tempore ad vitam beneficiorum et tempus, quo beneficia huiusmodi obtulerint, minime restricto, coarctato: illorum tenores, etc., decernens, etc.

70. Item, cum S. R. E. cardinales ipsi Sanctissimo Domino Nostro assistant, ac propterea debeant specialibus praerogativis et privilegiis gaudere, idem Dominus Noster statuit, ordinavit, decrevit et declaravit, quod in quibuscumque constitutionibus et regulis per Sanctitatem Suam imposterum post hanc primam editionem et suarum constitutionum et regularum publicationem faciendis non includantur ipsi cardinales, nisi illae eorundem cardinalium favorem concernant, vel ipsae constitutiones edendae de eorundem cardinalium vel maioris partis eorum consilio editae fuerint.

Quod cardinales non comprehendantur sub regulis faciendis.

71. Primo, quod possit committere absolutionem illorum, qui ignoranter in supplicationibus vel in litteris apostolicis aliquid scriberent, corrigerent, vel desererent.

De potestate reverendissimi domini vicecancellarii et cancellariae regalis.

Item, quod possit corrigere nomina et cognomina personarum (non tamen eorum quibus gratia et concessionis fiunt) ac beneficiorum, dum tamen de corpore constet.

Item, quod possit omnes causas beneficiales etiam non devolutas committere in curiâ, cum potestate citandi ad partes.

Item, quod processus, apostolicâ auctoritate decretos, aggravare possit cum invocatione brachii secularis, et sententias executioni demandari facere contra intrusos et intrudendos per litteras apostolicas desuper conficiendas, et non aliàs.

Item, quod possit signare supplicationes, manibus duorum referendariorum signatas, de beneficiis ecclesiasticis secularibus et regularibus dispositioni apostolicae generaliter non reservatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de camerâ, vel totidem in aliâ monetâ, secundum communem aestimationem valorem annum non excedet.

Item, quod possit signare supplicationes, etiam duorum referendariorum manibus signatas, de novis provisionibus, Si neutri, et subrogationibus pro colligantibus, in quibus non detur clausula generalem reservationem importans.

Item, quod possit ad ordines suscipiendos arctatis prorogare terminos de dictis suscipiendis ordinibus usque ad proxima tunc a iure statuta tempora, in quibus sic arctati successive ad ipsos ordines promoveantur.

Placet, publicentur et describantur: M.

Lectae et publicatae fuerunt superscriptae regulae et ordinationes et constitutiones in cancellariâ apostolicâ, ab uno ex R. P. D. maioris praesidentiae abbreviatoribus, anno Incarnationis Dominicae MDCXXXIII, die vero XXI mensis octobris, pontificatus praelibati SS. D. N. anno I.

PETRUS GENTILIS, procustos.

X.

Indictio orationis Quadraginta Horarum ad divinum auxilium initio pontifica-

Bull. Rom. — Vol. XIII.

10

tus pro salutarî catholicae Ecclesiae regimine implorandum.

Urbanus Papa VIII,

Universis christifidelibus, ad quos praesentes litterae pervenerint, salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium et causae huius Constitutionis.

Eternus rerum conditor, cuius iudicia abyssus multa, eo vel maxime imperscrutabilis eius sapientiae atque inexhaustae potentiae thesauros recludit et manifestat, quod maximis in rebus, non fortiorum, sed imbecilliorum operâ plerumque uti non dedignatur. Quod quidem in catholicae Ecclesiae administratione, quam in hac temporum difficultate, nullo nostrorum suffragio meritorum, sed eius misericordiâ nobis demandatam agnoscimus, tanto luculentius apparet, quanto maiora earum, quibus circumdamur, infirmitatum argumenta extare dignoscuntur. Hinc fit, ut quemadmodum misericordiam Dei humillime suscepimus, ita etiam trepide vereamur, ne, ingenti onere praegravati, christiani orbis necessitatibus apostolicâ providentiâ, ut par est, succurrere valeamus. Tanta rei cogitatione permotis illud nobis saepius occurrit, beatum plane illum esse, quem Deus ipse erudierit, ac, ne facies nostrae confundantur, ad eum, ut illuminemur, accedendum esse.

Non indistinctum iubilaeum de more praedecessorum, sed aliter dispositum temporum habita ratione.

§ 1. Quoniam vero tanti regis maiestatem tum propriis cuiusque, tum etiam aliorum orationibus adiri certum est; id ut facilius assequi possemus, Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum exempla nobis ob oculos proponentes, universis christifidelibus iubilaeum de more indicere statuissemus, ut saluberrimis poenitentiae operibus orationes sociatae, et rogantium merita cumulassent, et divinae nobis largitatis munera uberius impetrassent. Verum, habitâ temporis ratione, necnon aliis aequissimis causis eâ qua decuit maturitate perpensis, aliam opportunitate

1 Forsan hic deest particula non (R. T.).

rem spiritualibus, quibus urgemur, necessitatibus consulendi rationem inire decrevimus.

Orationem xl horarum feriis iv et vi ac sabbato in curia Urbis et Orbis ecclesiis haberi decernit.

§ 2. Piam igitur xl horarum orationem in ecclesiâ Lateranensi, ac Principis apostolorum, et S. Mariae Maioris basilicis, necnon in unâ seculari et alterâ regulari ecclesiis cuiuslibet regionis almae Urbis nostrae, per dilectum filium nostrum in eadem Urbe vicarium in spiritualibus generalem, extra vero dictam Urbem in quibuslibet virorum tam secularium quam regularium ecclesiis ubilibet existentibus, per Ordinarios locorum proximâ vel alterâ subsequenti hebdomadâ post praesentium notitiam respective designandis, et quoad ecclesias et basilicas Urbis praedictae, iv et vi feriis ac sabbato praesentis et sequentis hebdomadae, quo vero ad ecclesias extra Urbem, diebus ab eisdem Ordinariis pro utrâque hebdomadâ praescribendis, inchoandam, et semel pro qualibet ecclesiâ peragendam, tenore praesentium indicimus et institui-mus; ad quas quidem ecclesiam Lateranensem ac basilicas nos ipsi private accedere, eidemque orationi interesse statuimus.

Ecclesias illas visitantibus quid orandum sit praescribit.

§ 3. Et propterea, ut divinam opem efficacius imploremus, et simul effusis multorum precibus, fructuosius exaudiamur, omnes et singulos utriusque sexus christifideles ubique existentes enixe in Domino hortamur, et paternâ charitate monemus, ut, durante oratione praedictâ, pias ad Deum preces effundant, ut ecclesiam suam sanctam tueatur et protegat, haereses undique evellere et extirpare, fidem sanctam catholicam augere et propagare, pacemque et concordiam largiri dignetur; nobis vero vires tribuat, quibus susceptum onus ad eius nominis gloriam, fideliumque et animae nostrae salutem, administrare valeamus.

Confessis, ac

§ 4. Quae, ut eo libentius praestare

studeant, quo uberius spiritualibus muneribus et gratis a nobis se refectos esse cognoverint, de omnipotentis Dei misericordiâ, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis praedictis vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communionem reffectis, qui quaecumque ecclesiam, ubi oratio eiusmodi indicta et instituta fuerit, devote visitaverint, et ibi per aliquod temporis spatium, prout unicuique suggeret devotio, pias ad Deum, ut praefertur, preces effuderint, monialibus vero poenitentibus et confessis, ac sacrâ communionem reffectis, quae, tempore orationis praedictae, in suorum monasteriorum ecclesiis similiter, ut supra, oraverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

§ 5. Necnon eisdem fidelibus etiam cuiuscumque ordinis, congregationis, et instituti regularibus utriusque sexus facultatem impertimur eligendi sibi presbyterum confessarium tam secularem, quam cuiusvis Ordinis et instituti regularem, ex approbatis ab Ordinariis locorum, qui eos ab omnibus et singulis peccatis, criminibus, excessibus et delictis, non tamen a casibus contentis in litteris, quae die Coenae Domini legi consueverunt, necnon violationis immunitatis, libertatis ecclesiasticae, ac clausurae monasteriorum monialium, si videlicet sine necessariâ et urgenti causâ, ac sine superiorum licentiâ, vel etiam si causâ et licentiâ abutentes praedicta monasteria ingressi fuerint, necnon violentae manus iniectionis in clericum, ac singularis certaminis, sive duelli, ac ab aliis etiam casibus, tam a nobis, quam a praefato nostro in dictâ Urbe vicario, et locorum Ordinariis respective reservatis, nec etiam a quavis excommunicatione

1 Nescio an legendum necnon (R. T.).

sacra communionem reffectis, et visitantibus dictas ecclesias et ibi (ac etiam monialibus in ecclesiis propriis) orantibus, indulgentiam plenariam impertitur.

Omnibus n-riusque sexus personis etiam regularibus confessarium sibi posse eligere concedit, qui valeat absolvere ab omnibus casibus exceptis contentis in Bulla Coenae Domini, et hic expressis, pro hac vice tantum.

ab homine latâ, in foro conscientiae tantum, hac vice dumtaxat absolvere, iniunctâ tamen eis et eorum cuilibet poenentiâ salutari, ac aliis iniungendis, possint et valeant.

Ordinariis locorum huiusmodi Constitutionis publicationem praecipit.

§ 6. Mandantes insuper venerabilibus fratribus nostris patriarchis, archiepiscopis, episcopis, et aliis quibuscumque ecclesiarum praelatis et locorum Ordinariis in virtute sanctae obedientiae, ut, cum harum nostrarum transumpta seu exempla acceperint, illas statim per suas civitates, dioeceses et territoria publicent et publicari faciant, gregemque eorum curae divinitus commissum, ut corde contrito et humiliato piae huiusmodi orationi, ut praefertur, intersint, sedulo moneant. Per praesentes autem super aliquâ irregularitate, publicâ vel occultâ, notâ, defectu, incapacitate aut inhabilitate quomodolibet contractâ, nec etiam in foro conscientiae, dispensare, ullamve facultatem dispensandi tribuere non intendimus: declarantes, has ipsas praesentes quoad absolutionem in foro conscientiae tantum, non autem in foro fori consequendum ullo modo suffragari.

Contractus derogat.

§ 7. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon quorumcumque Ordinum, congregationum et institutorum regularium (etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem Ordinibus, congregationibus et institutis quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis, earumque totis tenoribus, specialis, specifica et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio aut expressio habenda vel quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficiente expressis, ac formam in illis tradi-

tam penitus pro servatâ habentes, hac vice specialiter et expresse ad effectum praesentium derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 8. Volumus autem, ut praesentium transumptis vel exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique gentium et locorum adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxii octobris MDCXXIII, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 22 octobris 1623, pontif. an. ii.

XI.

Confirmatio decretorum sacrae congregationis Concilii, quibus cassatis capituli Atrebatensis assertis privilegiis, competens episcopo asseritur iurisdic-tio ad formam Concilii Tridentini.

Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem in beati Petri Principis apostolorum Sede a Domino constitutum, ut ea, quae per sanctae Romanae Ecclesiae cardinales in partem apostolicae sollicitudinis vocatos, pro sedandis litibus et controversiis inter personas ecclesiasticas vertentibus, mature et consulte declarata et firmata sunt, suum sortiantur effectum, opportune providere, et alias pastoralis officii sui partes desuper favorabiliter interponere, prout, rerum, temporum et personarum qualitatibus debite pensatis, conspicit salubriter in Domino expedire.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, in

1 Ex Regest. in Secret. Brev. Hanc constitutionem refert quoque Miraeus in Oper. Diplom., tom. ii, pag. 1112.

Transumptis credi iubet.

Exortum

Causa inter episcopum et

capitulum Atrebatense veritate.
 causa seu controversia aut quaestionis materia de et super iurisdictione inter venerabilem fratrem Hermannum episcopum Atrebatensem ex una et dilectos filios capitulum et canonicos ecclesiae Atrebatensis ex altera partibus vertente, et tunc Sedis Apostolicae in Belgicis ditionibus commoranti nuntio commissam, per illum vero ad dictam Sedem, et ab ea ad venerabiles fratres nostros sanctae Romanae Ecclesiae cardinales sacri Concilii Tridentini interpretes remissam, super eiusdem causae seu controversiae statu et meritis infrascriptis ab eisdem cardinalibus emanarint declarationes, seu decreta, tenoris sequentis, videlicet:

Et ad sacram congregationem Concilii remissa:

Causa causae serio hic recensetur.

§ 2. Cum annis superioribus Hermannus Ortembergus episcopus Atrebatensis iurisdictionem, sibi a sacris canonibus et Tridentini Concilii decretis attributam, et quam felix recordationis Paulus Papa IV in litteris erectionis ecclesiarum metropolitanarum et cathedralium Belgii, instante gloriosae memoriae Philippo II rege catholico anno MDLIX expeditis, in civitates et dioeceses, clericos et populos eiusdem Belgii suis ipsorum, qui pro tempore fuerint, episcopis competere declaravit, exercere vellet in duos beneficiatos suae cathedralis ecclesiae, occasione incestus, necnon sacrilegii, seu forsitan alicuius incontinentiae criminis, ab eis, ut praetendebatur, patrati, capitulum et canonici se opposuerunt, asserentes, se, unam cum ecclesia cathedrali, eiusque beneficiatos ministros, seu habitum eiusdem ecclesiae deferentes, esse exemptos ab omnimoda episcopi iurisdictione, praecipue in vim cuiusdam praetensae concordiae anno MCDXXXIX a Fortigano tunc Atrebatensi episcopo initae, et paulo post a felix recordationis Eugenio Papa IV confirmatae, cum insertione totius tenoris in litteris confirmationis, atque ab immemorabili tempore observatae, quandoquidem assertam concordiam prae-

tendebant non esse sublatam decretis Concilii, tum propter duplex vinculum, tum quia Concilium non substulit nisi exemptiones eorum, qui subsunt immediate Sedi Apostolicae, non autem capituli Atrebatensis, quod praetendit se immediate fuisse subiectum primum archiepiscopo Rheimensi, ac deinde Cameracensi, qui in illius locum fuit subrogatus, et propterea dicebant praesentem episcopum, qui iuravit se observaturum iura, consuetudines, privilegia ac libertates ecclesiae, non esse audiendum contra proprium iuramentum, sed eum debere stare sententiae, seu decreto, quod arrestum parlamenti Parisiensis vocant, super executionem eiusdem concordiae in partibus lato.

Cum vero eiusmodi causa nuntio apostolico commissa fuisset, idem nuntius, accedente etiam consensu inclytae memoriae archiducis Alberti Belgarum principis, sanctissimum Dominum nostrum duxit consulendum, cum ageretur de re ad interpretationem sacri Concilii Tridentini pertinente, cuius quidem concilii interpretatio et declaratio a sola Sede Apostolica, seu ab illustrissimis cardinalibus eiusdem concilii interpretibus, et non aliis, peti aut obtineri potest. Et cum Sanctitas Sua huiusmodi controversiae declarationem ad sacram congregationem eorumdem cardinalium remisisset, ac deinde canonicorum et capituli agens saepius apud eandem sacram congregationem pro eiusmodi interpretatione et declaratione obtinendam auditus fuisset, tandem, re saepius ac diligenter discussa, emanavit infrascriptum dubium, pro cuius declaratione nunc agitur, videlicet:

Positis scripturis ac iuribus utrimque exhibitis, an asserta concordia seu concessio Fortigarii olim episcopi Atrebatensis, ab Eugenio IV confirmata, fuerit a Concilio ex decretis cap. IV, sess. VI, et cap. VI, sess. XXV sublata, nec ne?

Una cum decretis sacrae congregationis;

Die xxⁱ februarii MDCXXIII sacra congregatio cardinalium Concilii Tridentini interpretum, re accurato studio discussa, declaravit fuisse sublatam.

ROBERTUS Card. UBALDINUS.

Cum die x februarii proxime praeteriti, audito capituli Atrebatensis agente, actum fuisset in sacra congregatione cardinalium Concilii Tridentini interpretum pro declaratione seu asserta concordia seu concessione Fortigarii olim episcopi Atrebatensis ab Eugenio IV confirmata, qua capitulum et canonici, beneficiati, ministri, ac aliae ecclesiae cathedralis personae eximebantur ab omnimoda episcopi iurisdictione, an² fuisset eiusdem Concilii decretis cap. IV, sess. VI, et cap. VI, sess. XXV sublata, eadem sacra congregatio censuit fuisse sublatam; advertit enim inter cetera, eiusmodi concessionem, singulis eius partibus diligenter perpensis, non fuisse veram concordiam praeservatam a Concilio, quemadmodum capitulum contendeat, sed nudum privilegium ipsius episcopi, seu pactum gratuitum, quod Concilium non praeservavit, imo expresse sustulit dictis cap. IV et VI.

Et nihilominus, quatenus etiam fuisset vera concordia, advertit tamen sacra congregatio illam non fuisse ab Eugenio IV confirmatam ex certa scientia et cum causae cognitione, vere et non fide, quemadmodum copulative requiritur ad hoc, ut censeatur praeservata a Concilio, neque in ipsa supplicatione, cuius vigore litterae confirmationis expeditae fuerunt, insertum fuisse vere totum tenorem ipsius praetensae concordiae, eamque coadiuvari haud posse sententiam seu decreto super illius executione in partibus lato, et a capituli agente producto, neque ei suffragari im-

1 Videretur quod potius legendum foret x, ut patet ex sequentibus (R. T.).

2 Particulam an nos addimus (R. T.).

memorabilem observantiam, quatenus etiam de ea constaret, aut praetensam immediatam subiectionem archiepiscopo, aut episcopo, cum his omnibus fuerit per Concilium amplissime derogatum.

Nunc vero dubium quoddam circa interpretationem et observantiam eiusdem declarationis emergit, quod, licet sit veluti pars et sequela declarationis praedictae, et satis per se clarum videatur, praesertim stantibus litteris felix recordationis Pauli IV super erectione novorum episcopatum Belgii, instante gloriosae memoriae Philippo II rege catholico, anno MDLIX expeditis, in quibus civitates, dioeceses, cleri et populi ipsius Belgii, quoad ordinariam episcopalem iurisdictionem et potestatem attinet, suis ipsorum, qui pro tempore fuerint, episcopis subiecti esse decernuntur, statutis, ordinationibus et consuetudinibus ac privilegiis quibuscumque non obstantibus; tamen ad contentiones evitandas supplicatur sacrae congregationi, ut dignetur huiusmodi dubium ad interpretationem ipsius Concilii pertinens specialiter declarare, videlicet: An episcopus Atrebatensis suam cathedralem ecclesiam, eiusque capitulum et personas visitare possit ad praescriptum dicti cap. IV, sess. VI, et extra visitationem capitularium causas criminales cum adiunctis, aliorum vero, qui nec dignitates obtinent, nec sunt de capitulo, per se ipsum cognoscere valeat, ex decreto dicti Concilii cap. VI, sess. XXV, asserta concordia, exemptionibus, privilegiis, sententiis, praescriptione vel consuetudine etiam immemorabili contraria non obstantibus, et An in praemissis obstet episcopo iuramentum de observandis iuribus, consuetudinibus, privilegiis, ac libertatibus ecclesiae suae praestitum die xvii maii MDCXXIII. Sacra congregatio cardinalium Concilii Tridentini interpretum declaravit, episcopum Atrebatensem posse ecclesiam suam cathedralem, eiusque ca-

pitulum ac personas visitare, et extra visitationem causas criminales capitularium una cum adiunctis, aliorum vero, qui nec dignitates obtinent, nec sunt de capitulo, per se ipsum cognoscere ac definire, non obstante asserta concordia, privilegiis, exemptionibus, sententiis et praescriptionibus vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus; eidemque episcopo, quominus praedicta exequi possit, minime obstare iuramentum, ut proponitur, praestitum de observandis iuribus, consuetudinibus, privilegiis atque libertatibus ecclesiae suae.

ROBERTUS card. UBALDINUS.

His tamen non acquiescens canonicorum et capituli agens, ad eandem sacram congregationem, recursum habuit, petens eiusmodi dubium, eiusque declarationem revideri, et de novo examinari, ac proinde nonnulla iura et documenta una cum voto seu allegationibus doctorum Lovaniensium et Duacensium universitatum exhibuit: quibus tamen obiectionibus cum fuerit abunde satisfactum, supplicatur declarari: An standum sit in declaratione seu decisione die x februarii proxime praeteriti edita, nec ne?

Die i iulii MDCXXXIII sacra congregatio cardinalium Concilii Tridentini interpretum perstitit in decisio:

§ 3. Nos, inviolabili declarationum seu decretorum eorundem observationi, quantum cum Domino possumus, consulere volentes, motu proprio, non ad dicti Hermannii episcopi, vel alterius pro eo nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, declarationes seu decreta praefata, cum omnibus et singulis in eis contentis, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illiusque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos, tam iuris quam facti, et quosvis

alios etiam quantumvis substantiales defectus, si qui in praemissis aut eorum aliquo quomodolibet intervenerint aut intervenisse dici vel censi possit, supplementum.

§ 4. Decernentes praesentes litteras, omniaque et singula in eis contenta, semper et perpetuo valida, firma et efficacia esse et fore, suosque plenarios effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus et singulis, quos illa concernunt, inviolabiliter observari; sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ubique iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Quocirca venerabilibus fratribus Ioanni Francisco Patracensi moderno et pro tempore existenti nostro et Sedis Apostolicae in Belgicis ditionibus nuncio, ac Mechliniensi archiepiscopo, necnon episcopo Tornacensi, per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte dicti Hermannii moderni et pro tempore existentis episcopi Atrebatensis fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficaciae defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos praemissorum omnium et singulorum effectu pacifice frui et gaudere, easdemque praesentes litteras et in eis contenta huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore quomodolibet spectabit, inviolabiliter observari; contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compe-scendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausulas pro eorundem decretorum firmitate necessarias apponit;

Ac eorundem exequutores hic designat.

Contraria tollit.

§ 6. Non obstantibus, quatenus opus sit, felicis recordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri de una, et in concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et dictae ecclesiae Atrebatensis (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, eorum omnium tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die III novembris MDCXXXIII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 3 novembris 1623, pontif. an. I.

XII.

Ecclesiarum Argentinensis et Passaviensis administratori interdicitur, quominus feuda, ad easdem ecclesias pertinentia, haereticis, seu de fide catholica male sentientibus, locet.

Dilecto filio Leopoldo ex archiducibus Austriae, ecclesiae Argentinensis administratori,

Urbanus Papa VIII,

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium.

Pastoralis officii nostri cura, et ecclesiarum omnium sollicitudo a nobis iugiter postulat, ut, quae fidei catholicae non mediocri detrimento esse, quaeque eccle-

1 Ex Regest. in Secret. Brev.

siis, earumque bonis et iuribus grave damnum afferre possunt, ea, quantum nobis, ex alto conceditur, prohibeamus.

§ 1. Iustus itaque de causis animi nostrum moventibus, motu proprio, et ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, tibi, ne quaevis Argentinensis et Passaviensis ecclesiarum, quarum administrator apostolicam auctoritate deputatus existis, feuda, cuiuscumque speciei, qualitatis, quantitatis et valoris etiam minimi, seu alia quaecumque eiusdem ecclesiae bona, neque ad breve tempus, aut alias quomodolibet, haereticis seu personis de fide catholica male sentientibus, sub quovis quaesito colore, ingenio vel praetextu, concedere, locare, appignorare, aut alias quomodolibet distrahere audeas seu praesumas, sub indignationis nostrae, ac aliis censuris et poenis in sacris canonibus, conciliorum decretis, ac constitutionibus apostolicis contentis, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, interdiciamus et prohibemus.

§ 2. Decernentes nihilominus quascumque concessionem, locationem, oppignorationem aut distractionem, si quas per te contra praesentium tenorem fieri contigerit, nullas, irritas et inanes, nulliusque roboris et momenti esse, seu fore, nec ulli quovis modo suffragari posse; sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari: in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVII novembris MDCXXXIII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18 novembris 1623, pontif. an. I.

Praeceptum de quo in rubrica.

Locationes, si quas contra huiusmodi mandatum fieri contigerit, irritantur.

Urbanus Papa VIII

Praecepta confirmat decreta:

XIII.

Confirmatio capitulorum pro mercatoribus nationum Florentinae, Mediolanensis, Venetae et Bononiensis, in civitate Placentiae¹.

**Urbanus Papa VIII,
ad futuram rei memoriam.**

Exordium.

Ex iniuncto nobis desuper apostolicae servitutis officio christifidelium quorumlibet votis communem eorum utilitatem concernentibus libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis.

Mercatores statuta nonnulla efficiunt pro reformatione nundinarum cambiorum in civitate Placentina.

§ 1. Cum itaque, sicut dilecti filii mercatores sive negociatores nationum Florentinae, Mediolanensis, Venetae, ac Bononiensis, nobis nuper exponi fecerunt, ipsi aliàs, ne magno cum incommodo atque detrimento non solum totius Italiae, verum etiam aliarum nationum cum ipsis negociantium, nundinae cambiorum, statutis temporibus, in civitate Placentina, provinciae Bononiensis, eatenus haberi consuetae, destituerentur, quaedam capitula ad conservationem negotiationis in praedicta civitate Placentina, ac nonnullorum abusuum, qui in ea aliquà ex parte irrepsisse videbantur, correctionem, et ipsarum nundinarum in melius reformationem ediderint, illaque a felicis recordationis Gregorio Papa XV praedecessore nostro approbati et confirmari obtinuerint;

Et apostolica auctoritate petunt confirmari.

§ 2. Pro maiori autem capitulorum huiusmodi validitate et observantia, illa etiam apostolicae nostrae² confirmationis robore communiti plurimum desiderant:

Confirmat Urbanus.

§ 3. Nos, mercatores sive negociatores praedictos specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Erronee edit. Main. legit nostra (n. t.).

iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis; si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, capitula praedicta, dummodo tamen licita sint et honesta, sacrisque canonibus et Concilio Tridentini decretis et constitutionibus apostolicis non adversentur, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus. Decernentes capitula praedicta ab eisdem mercatoribus, seu negociatoribus, et aliis, quos illa concernunt, observari debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Contrariisque derogat.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIX novembris MDCXXIII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 29 novembris 1623, pontif. anno I.

XIV.

Extensio indulgentiarum recitandi officium et Missam celebrandi de beata Margarita de Cortona, moniali Tertii Ordinis S. Francisci, pro omnibus, tam viris quam mulieribus, dicti Ordinis ubique existentibus.

**Urbanus Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Caelestis aquae flumen, quod ab inexhausto vitae fonte procedens, impetu perpetuo fluit, fidelium mentes septem cha-

Exordium.

rismatum donis felici inundatione secundans, multo cernitur admirabilior, cum erga vascula infirmiora et sexum consilii imbecillioris apponens cor suum, misericordiarum suarum divitias superabundanter elargitur.

Leo X indulgentiam posse celebrari missam cum officio de hac Beata in civitate Cortonensi et illius dioecesi.

§ 1. Aliàs siquidem felicis recordationis Leo Papa X praedecessor noster ex praeclearis attestationibus a pia memoriae Bonifacio VIII et Eugenio IV Romanis Pontificibus, etiam praedecessoribus nostris, de B. Margherita de Cortona, moniali Tertii Ordinis S. Francisci de Poenitentia, prolatis motus, quod festum ipsius B. Margheritae cum officio nec virginis nec martyris in ecclesiam S. Margaritae civitatis Cortonensis singulis annis die XXII mensis februarii celebrari, eademque B. Margherita a quibusvis christifidelibus in civitate praedicta et illa dioecesi privatim et publice venerari libere et licite valeret, apostolicam auctoritate indulget, prout in suis exinde confectis litteris plenius continetur.

Hoc indultum congregationis sacrorum rituum extendit ad omnes fratres et moniales Ordinis S. Francisci.

§ 2. Nuperrime vero congregatio venerabilium fratrum nostrorum S. Romanae Ecclesiae cardinalium super sacris ritibus deputatorum, considerata sanctitate praedictae B. Margaritae, quae a trecentis annis et ultra continuo miraculorum splendore coruscet, necnon mirabili illius corporis integritate, quae his etiam diebus supra naturae vires odorem efflat suavissimum, ad instantiam, non solum cleri et populi Cortonensis, sed etiam fratrum Ordinis S. Francisci de Observantia nuncupatorum, dilectorum filiorum, ad omnes eiusdem Ordinis S. Francisci viros et mulieres indultum praedictum extendi posse (habito super hoc felicis memoriae Gregorii Papae XV similiter praedecessoris nostri beneplacito, ac omnibus eiusdem S. Romanae Ecclesiae cardinalibus unanimiter consentientibus) decrevit.

Fratres supplicant pro huiusmodi.

§ 3. Quare pro eorumdem cleri et populi ac fratrum parte nobis nuper fuit

humiliter supplicatum, quatenus pro eorum desiderio, ut infra, annuere de benignitate apostolica dignaremur.

ius decreti confirmatione.

§ 4. Nos igitur, attendentes, quod sicut ipsa B. Margarita coruscat in caelis, ita quasi multiplici rutilantium honore gemmarum coronam decoram caelo universo praefulgeat, cleri et populi ac fratrum praedictorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes; necnon litterarum praedictarum et inde sequutorum quorumcumque tenores praesentibus pro expressis habentes; huiusmodi supplicationibus inclinati, de voto eiusdem congregationis sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium super ritibus Ecclesiae deputatorum, indultum et desuper confectas litteras huiusmodi ad omnes et singulas personas, tam viros videlicet quam mulieres, nunc et pro tempore existentes eiusdem Ordinis S. Francisci, earumque ecclesias, tam intra Italiam quam extra ubicumque consistentes (ita quod ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus possint huiusmodi festum dictae B. Margaritae in earum ecclesiis huiusmodi quotannis dicta die XXII februarii cum officio nec virginis nec martyris celebrare, et eandem B. Margaritam privatim et publice venerari libere et licite possint et valeant) apostolicam auctoritate praedictam extendimus, ac extensam et extensas ex nunc esse et fore, dictasque personas desuper a quoquam quovis praetextu, colore, vel ingenio molestari, perturbari, aut quoquomodo impediri nullatenus unquam posse; necnon quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit

Urbanus VIII confirmat.

attentari, irritum et inane dicta auctoritate decernimus.

Contraria removel.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac quatenus opus sit, regulam nostram de gratiis ad instar non concedendis, aliisque quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus illis, quae dictus Leo praedecessor in dictis litteris voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§ 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, extensionis et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius, se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCXXIII, idibus decembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 13 decembris 1623, pontif. anno I.

XV.

Deputatio archiepiscopi Cretensis in visitatorem totius regni Cretae¹.

**Venerabili fratri
Lucae archiepiscopo Cretensi
Urbanus Papa VIII.**

**Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Provenimus.

In specula militantis Ecclesiae meritis licet imparibus inscrutabili divinae sapientiae providentia constituti, pastoralis sollicitudinis oculos ad omnes christifideles et eas etiam orbis ecclesias, quae propter populorum distantiam opem et operam nostras magis implorare dignoscuntur, paterne dirigimus, ac per visitationis remedia, aliisque, quibus possumus, rationibus, religionem in illis catholicam conservare, et, ubi collapsa sit, restituere,

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

indefessam mentis nostrae vigilantiam procuramus; quodque per nos ipsos praestare nequimus, id ipsum per praelatos fide et integritate probatos adimplere studemus.

§ 1. Motu itaque proprio et ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, te, de cuius prudentia et catholicae religionis zelo plurimum in Domino confidimus, nostrum et Apostolicae Sedis generalem et specialem visitatorem, reformatorem et delegatum in tota insula Cretensi, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, facimus, constituimus et deputamus, ac tibi per easdem praesentes mandamus, ut ad civitates, oppida, districtus, terras et loca quaecumque eiusdem insulae te conferas, ibique omnes et singulas cathedrales, collegiatis, parochiales et alias quascumque cum cura et sine cura ecclesias, cappellanas, aliaque beneficia ecclesiastica, etiam ruralia, et alia quocumque nomine nuncupata, aut qualificata, etiam de iure patronatus laicorum, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis et dignitatis illi sint, necnon hospitalia, oratoria, confraternitates, societates, seu scholas etiam laicorum, etiam disciplinantium, et alias quomodolibet nuncupatas, et alia pia loca etiam per laicos gubernari solita, etiam quomodolibet exempta, ac nobis et Apostolicae Sedi immediate subiecta, etiamsi nullius dioecesis, vel hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, vel aliarum militiarum existant, etiam ea, quae districtus et territoria propria habent, necnon etiam ea omnia, quae ipsi locorum Ordinarii, tamquam eiusdem Sedis Apostolicae delegati de iure vel ex decretis sacri Concilii Tridentini visitare possunt, eorumque capitula, archidiaconos, praepositos, archipresbyteros et alias dignitates, etiam maiores post pontificalem, vel principales in ipsis collegiatis, ac personatus et officia obtinentes, canonicos, parochialium ecclesiarum rectores, portio-

Cretensi archiepiscopo committitur visitatio apostolica totius regni Cretensis.

narios, presbyteros, beneficiatos, clericos et personatus¹ cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis et conditionis existentes, necnon monasteria et alia regularia loca cuiusvis ordinis et instituti seu congregationis existentia, etiam commendata, illorumque ecclesias, cappellas, membra, conventus, atque personas etiam exemptas, ac nobis et Apostolicae Sedi immediate, ut praefertur, subiectas, tam extra monasteria et loca regularia, quam intra ordinum, militiarum et hospitalium praedictorum domos et septa commorantes, auctoritate nostra visitare, ac in eorum statum, formam, regulas, instituta, regimen, statuta, consuetudines, vitam, mores, ritus et disciplinam, tam coniunctim quam divisim, ac tam in capite quam in membris, diligenter inquirere, corrigere et reformare libere et licite valeas, plenam, liberam et amplam auctoritatem et facultatem, auctoritate et tenore praedictis, concedimus et impertimur.

Obedientia ei praestanda.

§ 2. Mandantes propterea omnibus et singulis, ad quos spectat, ut tibi in praemissis omnibus et singulis prompte pareant, obediant et assistant, tuaque salubria monita et mandata suscipiant humiliter, et efficaciter adimplere procurent, alioquin sententiam, sive poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus, et faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Derogatio contrariorum.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac ecclesiarum, monasteriorum et aliorum regularium locorum (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et inno-

¹ Haec videretur legendum *personas* (R. T.).

vatis. Quibus omnibus et singulis, eorum omnium tenores praesentibus pro expressis et ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Relatio Sedi Apostolicae facienda.

§ 4. Volumus autem, ut, quae in huiusmodi visitatione repereris, ea, necnon statum dictae insulae quoad Dei cultum religionemque catholicam huiusmodi, ac remedia pro illa conservanda et propaganda, ad nos quamprimum diligenter transmittas.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV decembris MDCXXIII, pontificatus nostri anno I¹.

Dat. die 14 decembris 1623, pontif. an. I.

XVI.

Confirmatio litterarum Pauli V super carnibus in regno Siciliae mactandis².

**Urbanus Papa VIII,
ad futuram rei memoriam.**

Alias a felicitis recordationis Paulo Papa V praedecessore nostro emanarunt litterae tenoris subsequentis videlicet: Paulus Papa V ad futuram rei memoriam, *Alias ex causis* (reliqua vide in Constitutione LXXXI, tom. XI, pag. 434).

Paulus V cavet, quominus in Regno Siciliae boves, aliaque pecunia ad arandum adhiberi generantur.

§ 1. Cum autem, sicut dilectus filius Philibertus a Sabaudia, prioratus Castellae et Legionis hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani prior, et modernus praedicti

Paulus litteras confirmavit pro rex peti.

¹ Eiusdem exempli litterae die XII iulii anni MDCXXIV directae fuerunt Octavio archiepiscopo Iadrensi, ut ecclesias et ecclesiasticos omnes in Dalmatia existentes auctoritate apostolica visitaret.

² Ex Regest. in Secret. Brev. Paulus V in Constitut. LXIX quae legitur tom. XI, pag. 385, aliaque ibidem posita sub num. LXXXI, pag. 434 prohibuit, quominus ecclesiastici eiusdem regni animalia agrorum culturae utilia mactarent.

regni prorex nobis nuper exponi fecit, ipse plurimum cupiat, praeinsertas litteras huiusmodi pro firmiori illarum subsistentia et validitate apostolicae nostrae confirmationis robore communiri, nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut desuper opportune indulgere de benignitate apostolica dignemur.

Confirmat Urbanus.

§ 2. Nos igitur, dicti Philippi proregis votis huiusmodi annuere, illumque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet inodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praeinsertas litteras huiusmodi, ac omnia et singula in eis contenta, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus et singulis, ad quos spectat et in futurum spectabit, inviolabiliter observari debere, irritum quoque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrarium.

§ 4. Non obstantibus omnibus illis, quae in dictis litteris concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die XVI decembris MDCXXIII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 16 decembris 1623, pontif. an. I.

XVII.

Friderico cardinali Borromaeo archiepiscopo Mediolanensi committitur PP. Iesuitis, Barnabitis et Cappuccinis inhibeat, ne alumnos seminariorum Mediolanensium ad habitum regularem admittant¹.

Dilecto filio nostro Friderico tituli S. Mariae Angelorum presbytero cardinali Borromaeo nuncupato, ecclesiae Mediolanensis ex concessione et dispensatione apostolica praesuli,

Urbanus Papa VIII.

Dilecte filii, salutem et apostolicam benedictionem.

Cum, sicut accepimus, diversorum seminariorum civitatis Mediolanensis alumni litterarum studiis sub dilectorum filiorum clericorum regularium Societatis Iesu cura et disciplina operam navent, ac, ut spiritualibus etiam documentis per amplius imbuantur, cum dilectis pariter filiis clericis regularibus Congregationis S. Pauli Decollati ac fratribus Minoribus Ordinis S. Francisci Cappuccinis nuncupatis conversari soleant, facile vero fieri possit, ut iidem alumni, sive educatione, sive conversatione huiusmodi, seu aliis ducti, habitum per clericos regulares sive religiosos huiusmodi gestari solitum suscipiant, unde seminaria praedicta eum, ad quem instituta sunt, finem minime consequantur:

Causae faciendae prohibitionis.

§ 2. Nos, super praemissis, quantum cum Domino possumus, opportune providere volentes, ac felicitis recordationis Pii V et Gregorii XIII Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, qui prospero istius ecclesiae Mediolanensis regimini de simili remedio consultum esse voluerunt, vestigiis inhaerentes, circumspeditioni tuae per praesentes iniungimus, ut tam Societatis, quam Congregationis

Commissio de qua in rubrica.

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

et Ordinis praedictorum superioribus, quocumque nomine nuncupatis, ne alumnos seminariorum praedictorum, quamdiu in seminariis praedictis permanserint, nec etiam quadriennio, a die illorum e dictis seminariis recessus computando, durante, ad habitum et professionem regulares in Societate, sive Congregatione, aut Ordine huiusmodi sub quovis quaesito colore, ingenio vel praetextu admittant, sive quadriennio huiusmodi durante in aliquo ex collegiis sive domibus et locis regularibus Societatis, seu Congregationis, vel Ordinis huiusmodi, vel ab eis dependentibus, seu penes personas confidentes retineant, seu admittere vel retinere praesumant, sub censuris et poenis ecclesiasticis arbitrio tuo imponendis, auctoritate nostram inhi-beas; contradictoresque quoslibet et rebelles, ac tibi in praemissis non parentes, censuras et poenas praedictas incurrisse declares. Decernentes irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrarium.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac Societatis, Congregationis et Ordinis praedictorum (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die XVI decembris MDCXXIII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 16 decembris 1623, pontif. an. I.

XVIII.

Confirmatio litterarum Gregorii XV super regimine monialium Carmelitarum Discalceatarum regni Franciae¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium. Gregorii litteras vide tom. XII, pag. 505, seq.

Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem, aequi, bonique supremum assertorem, ea, quae per praedecessores suos pro felici christifidelium sub suavi religionis iugo Altissimo famulantium et praesertim sanctimonialium regimine atque gubernio, nec non pace et quiete, matura consideratione adhibita, facta et decreta esse noscuntur, ut ab omnibus, quos ea concernunt, sublatis quibuslibet impedimentis, inviolabiliter observentur, apostolicae confirmationis robore communire, prout, rerum¹, personarum, ac temporum qualitatibus debite pensatis, conspicit in Domino salubriter expedire.

Exordium.

§ 1. Alias siquidem a recolendae memoriae Gregorio Papae XV praedecessore nostro emanarunt litterae tenoris subsequentis, videlicet: *Gregorius Papa XV ad perpetuam rei memoriam. Alias postquam felicitis recordationis Clemens Papa VIII praedecessor*, etc. (Reliqua vide in loc. cit. in not. ad rubricam).

Gregorii XV recensentur litterae.

§ 2. Quare inviolabili praeinsertarum litterarum huiusmodi observationi, quantum cum Domino possumus, consulere volentes, sufficienter etiam auditis earumdem monialium procuratoribus, illarumque praetensis iuribus mature perpensis, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, praeinsertas litteras praedictas, cum omnibus et singulis in eis contentis, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus.

Et confirmatur.

§ 3. Decernentes easdem praeinsertas litteras, omniaque et singula in eis contenta semper et perpetuo valida, firma et efficacia esse et fore, suosque plena-

Clausulae.

¹ Inordinate edit. Main. legit rerum prout (n. r.).

rios et integros effectus sortiri et obtinere, et ab omnibus et singulis, quos illa quomodolibet concernunt et concernent in futurum, inviolabiliter observari debere; sicque et non aliter in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ubique iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Deputatio
exequutorum.

§ 4. Quocirca Francisco et Ludovico cardinalibus praedictis per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras, et in eis contenta huiusmodi, ubi et quando opus fuerit, faciant auctoritate nostrâ ab omnibus, ad quos spectat, inviolabiliter observari. Contradictores quoslibet et rebelles, et praemissis non parentes, per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postpositâ, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Dorogatio con-
trariorum.

§ 5. Non obstantibus omnibus illis, quae dictus Gregorius praedecessor in praesentis litteris huiusmodi voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xx decembris mdcxxiii, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 20 decembris 1623, pontif. an. i.

XIX.

Privilegia, indulta, gratiae et exemptiones pro dapiferis, qui pontifici, ceterisque S. R. E. cardinalibus in conclavi inservierunt.

1 Similia privilegia collata conclavistis vide supra in Const. II Gregorii XV tom. XII, pag. 492. Alia vero videbimus postea dapiferis collata a Clemente X, Innoc. XI, Clem. XII, etc.

Urbanus Episcopus
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, ad quem gratiarum omnium distributio spectat et pertinet, singulorum merita et probitatem aequali lance perpendens, personas illas potiori favore attollere, maiori praeferentia decorare consuevit, quas sibi et Sedi Apostolicae obsequiosas, et in laboribus et vigiliis pro eadem Sede sufferendis indefessas, et pluribus cognoscit meritis iuvare.

Prooemium.

§ 1. Hinc est quod nos, volentes dilectos filios, nostrum, dum cardinalatus honore fungebamur, et venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium dapiferos, qui nobis et eisdem cardinalibus in conclavi, in quo nos, divina favente clementia, ad summi apostolatus apicem assumpti fuimus, existentibus inservierunt, quique eâ de causâ labores et incommoda plura subierunt, habitâ ratione obsequiorum, favoribus, gratiis et privilegiis pro cuiusque meritis honorare;

Causae concessio-
nis huius-
modi privilegio-
rum.

§ 2. Ac eosdem conclavistas et eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes; motu proprio, non ad ipsorum dapiferorum, vel alterius pro ipsis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, certâque scientiâ nostris, ac de apostolicae potestatis plenitudine, eosdem dapiferos, et eorum singulos, in veros, indubitatos et non fictos familiares continuos commensales nostros, et eos, qui ex illis clerici existunt, seu militiae clericali adscribi desiderant, quosque tres ex praedictis cardinalibus, in quolibet ordine antiquiores, gradu, nobilitate et aliis meritis

Dapiferi cre-
antur cives, no-
biles, comites
lateranenses
notarii aposto-
lici.

dignos tali dignitate iudicaverint, in nostros et Apostolicae Sedis notarios, sine tamen praeiudicio dilectorum filiorum notariorum de numero participantium, tenore praesentium recipimus, et tam illos, quam alios dapiferos singulos, qui singillatim ab eisdem tribus cardinalibus digni tali honore approbati fuerint, sacri palatii et aulae Lateranensis comites et milites, ac tam illos, quam alios omnes et quoscumque dapiferos indistincte, qui nobiles non sunt, nobiles, quique Urbis, vel alicuius alterius ex civitatibus temporali dominio dictae Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectis cives esse voluerint, singulos in ipsâ civitate, quam singillatim quisque eorum elegerit, et ad quam se ab eisdem cardinalibus admitti petierit, veros cives ad instar et nullâ prorsus differentiâ inter eos et singulos alios veros, originarios et antiquissimos etiam nobiles et participantes cives ipsius Urbis, vel civitatis, ita ut ipsum ius civitatis ad quoscumque illorum haeredes eodem modo transeat, creamus, constituimus et assignamus, ac nobilitatis et civilitatis titulo, honore et insignibus decoramus, aliorumque familiarium continuorum commensalium nobis actu in palatio nostro apostolico servientium, et illius tinello comedentium et bibentium, nostrorum et Sedis praedictae notariorum, palatiique et aulae praedictarum comitum, militum et nobilium, ac civium huiusmodi originariorum numero et consortio favorabiliter aggregamus, ac pro veris, indubitatis et non fictis familiaribus, continuis commensalibus, ac notariis nostris, comitibusque, militibus, nobilibusque ac civibus deinceps haberi et reputari volumus et mandamus.

Cum omnibus
privilegiis hu-
iusmodi nobili-
tatis, notariis a-
postolicis, etc.
competentibus.

§ 3. Eisque, ut in quibuscumque impetrationibus, concessionibus et litteris, tam gratiam quam iustitiam concernentibus, se familiares continuos commen-

sales nostros et comites, milites, nobiles, ac cives etiam originarios nominare, nec propterea impetrationes, concessionibus et litterae ipsae subreptionis vitio subiaceant, sed validae et efficaces existant, ac ex nunc deinceps in perpetuum omnibus et quibuscumque, ac prorsus similibus antelationibus, antelationum praerogativis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, decretis, declarationibus, derogationibus, mandatis, suspensionibus, favoribus, gratiis, privilegiis, indultis ac iuribus, quibus alii nostri familiares tempore datae assumptionis nostrae ad summi apostolatus apicem, ac quibus alii eiusdem Sedis notarii etiam de numero participantium existentes, etiamsi habitum et rocchettum notariorum ipsius Sedis non deferant, palatiique et aulae praedictarum comites et milites, ac nobiles et originarii, ac antiquissimi cives eiusdem Urbis, vel civitatis, quam, ut praefertur, elegerint, quicumque ex utroque parente vere nobili et cive originario et antiquissimo procreati, de iure, statuto, consuetudine, vel aliâ ex aliquo speciali privilegio, seu aliâ etiam per quascumque litteras seu constitutiones apostolicas pro tempore editas, utuntur, potiuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, potiri, frui et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ubique locorum in iudicio et extra, sine tamen eorundem notariorum de numero participantium praediudicio, uti, frui, potiri et gaudere, libere et licite valeant, realiter et integre, in omnibus et per omnia, etiamsi in Urbe et civitate huiusmodi non habitaverint, perinde ac si de vere nobili genere ex utroque parente originario et antiquissimo cive procreati forent et huiusmodi praerogativae, privilegia, exemptiones, gratiae, favores, concessionibus, indulta et iura, quae pro aliis nobilibus et civibus originariis emanarunt, et quae ratione nobilitatis et civilitatis naturalis

et originariae aliis competunt, pro eisdem dapiferis in specie emanassent seu emanarent, et eis naturaliter de iure, statuto, consuetudine, fundatione, vel aliis competere, earumdem tenore praesentium indulgemus.

Eximuntur a solutione decimarum.

§ 4. Ac singulos dapiferos praedictos a solutione et exactione decimarum ecclesiasticarum ubique locorum et ex quacumque quantumvis urgentissima et inexcogitabili causa et occasione, et ad instantiam imperatoris, regum et rerumpublicarum, etiam Venetiarum, et quorumcumque aliorum principum, impositarum et imponendarum pro tempore liberamus et eximimus, liberosque et exemptos fore et esse decernimus.

Eis condonantur fructus ecclesiastici male percepti.

§ 5. Ipsi quoque dapiferis singulis quoscumque fructus, redditus et proventus ecclesiasticos, tam occasione pensionum annuarum, ipsis vel eorum alicui reservatarum, quam ratione omissionis recitationis horarum canonicarum indebite perceptos, cuiuscumque quantitatis fuerint, gratiose remittimus et condonamus.

Et a quacumque inhabilitate ad sacros ordines suscipiendos dispensantur.

§ 6. Ac cum eis super inhabilitate per eos propterea quomodolibet contracta, vel etiam ex eo, quod censuris huiusmodi ligati missas et alia divina officia, dummodo tamen non in contemptum clavium, celebraverint, aut aliis divinis se immiscuerint, ut, illa et eisdem praemissis non obstantibus, ad omnes etiam sacros et presbyteratus ordines aliis rite promoveri, et in illis, ac in susceptis per eos aliis rite ordinibus, etiam in altaris ministerio ministrare etiam libere et licite valeant, dispensamus.

Necnon super illegitimitate, alioque natalium defecto.

§ 7. Ac eosdem dapiferos, si qui eorum defectum natalium¹, ex quocumque damnato et illicito coitu, etiamsi ex nobilissimis parentibus et vilibus feminis forsitan procreati sint, etiamsi legitimated aliis existant, legitimamus, omnemque ab

¹ Deest verbum *contraxerint*, aut simile (R. T.).

illis geniturae huiusmodi maculam sive notam abstergimus et abolemus, ac natalibus restituimus.

§ 8. Ac cum eorum singulis, ut in quibuscumque bonis paternis et maternis, et aliorum consanguineorum seu cognatorum, vel aliorum quorumcumque, non tamen feudalibus et emphyteuticis, aut ecclesiasticis vel ab ecclesia acquisitis, ac sine praeiudicio venientium ab intestato, vel ex fideicommissis, seu aliis de iure valida dispositione succedere et illa donationis, vel alio quovis titulo consequi et habere, ac ad aequales portiones cum legitimis succedere (eos ad omnia iura legitima, successiones ex testamento, vel ab intestato, haereditatis legata, liberos¹ restituendo et reintegrando realiter et cum effectu),

Ad successionem bonorum habiles redduntur;

§ 9. Necnon ad dignitates, honores et quaecumque alia officia secularia, publica vel privata etiam assumi, illaque gerere et exercere, in omnibus et per omnia, ac si de legitimo matrimonio procreati forent, ac eodem defectu non obstante, si aliud canonicum eis non obsistat impedimentum, ac clericali characterem, qui illo nondum insigniti sunt, insigniri, ac ad omnes etiam sacros et presbyteratus ordines, si nondum ad illos promoti sunt, promoveri, ac postmodum characterem et ordinibus huiusmodi, illorumque privilegiis uti, ac in eisdem ordinibus etiam in altaris ministerio ministrare, ac quaecumque et qualiacumque cum cura et sine cura beneficia ecclesiastica (etiamsi personatus, administrationes et officia, etiam curata et electiva, in cathedralibus, etiam metropolitanis, vel collegiatis ecclesiis, seu parochiales ecclesiae, vel earum perpetuae vicariae, ac canonicatus et praebendae, non tamen in cathedralibus, ac dignitates, non tamen in eisdem cathedralibus post pontificalem maiores,

Et ad quaecumque etiam beneficia ecclesiastica obtinenda.

¹ Edit. Cherub. legit *libertates* (R. T.).

nec principales in collegiatis ecclesiis huiusmodi fuerint), si sibi aliis canonice conferantur, aut ipsi eligantur, praesententur, vel aliis assumantur ad illa, et instituantur in eisdem, recipere, et, dummodo plura simul non sint, quam quae a Concilio Tridentino permittuntur, retinere libere et licite valeant, similiter dispensamus.

Quaecumque litterae apostolicae pro eis gratis expediendae.

§ 10. Quodque omnes et quaecumque gratiae, provisiones, commendae, ac praesentes et quaevis aliae litterae apostolicae, ac etiam in forma Brevis, pro illis expediendae, gratis ubique expediantur, tam de capiendae possessione nomine camerae apostolicae, quam in favorem litterarum apostolicarum, ubi illis super provisionibus quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum dari poterunt, prout nostris familiaribus continuis commensalibus etiam gratis dentur et concedantur, ac dari et concedi debeant, praecipimus et mandamus.

Habilitatio ad pensiones obtinendas, atque etiam resignandas.

§ 11. Ac dapiferis praedictis, et eorum singulis, ut quicumque loci Ordinarii, vel canonici metropolitanarum, seu aliarum ecclesiarum, aut personae quaecumque ecclesiasticae, tam in Romana curia quam extra eam, ad id per eos et eorum singulos eligendi, seu eligendae, quascumque pensiones annuas eis et eorum singulis super quibuscumque fructibus, redditibus et proventibus quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum cum cura et sine cura, secularium aut quorumvis Ordinum regularium, seu fructus, redditus et proventus huiusmodi beneficiorum, reservatas seu reservatos, ac reservandas seu reservandos, etiamsi aliis, semel, vel pluries translatae, seu translati fuerint, usque ad summam centum ducatorum similium in toto vel in parte, ac etiam mortis articulo, cassare et extinguere, ac, postquam cassatae fuerint, alias similes pensiones annuas, seu fructus, redditus, et proventus huiusmodi usque ad summam praedictam

uni vel pluribus aliis personis ecclesiasticis per eosdem dapiferos et eorum singulos nominandis, et quaecumque, quotcumque et qualiacumque beneficia ecclesiastica obtinentibus et expectantibus, similiter eis quoad vixerint, vel eorum procuratoribus legitimis, eisdem modo et forma, quibus eisdem dapiferis reservatae seu reservati fuerint, etiam absque beneficiis praedicta obtinentium consensu, integre persolvendas seu persolvendos, et per eos percipiendas, exigendas et levandas, seu percipiendos, exigendos et levandos, reservare, constituere, concedere et assignare valeant, atque in possessione dictas pensiones exigendi, in qua ipsi dapiferi tempore translationis per eos praesentium vigore faciendae existebant, in omnibus et per omnia subrogati esse censeantur, etiam concedimus et indulgemus.

§ 12. Et si similem gratiam a praedecessoribus nostris aliis forsitan obtinuerint, seu quilibet eorum obtinuerit, illius effectu cumulative eos gaudere, et potiri volumus. Decernentes, ipsas translationes et novas reservationes, constitutiones et assignationes pensionum, seu fructuum, reddituum et proventuum huiusmodi, plenam roboris firmitatem obtinere, ipsosque beneficia, super quorum fructibus, redditibus et proventibus reservatae fuerint, obtinentes, ad illas persolvendas efficaciter obligatos fore.

§ 13. Ac eisdem dapiferis, quod ratione quorumcumque pensionum¹ eis et eorum cuilibet super quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, ut praefertur vel aliis quomodolibet qualificatis (non tamen ultra summam ducentorum ducatorum parium pro quolibet), nunc et pro tempore reservatarum seu reservatorum, ac reservandarum et reservandorum, habitum et tonsuram clericales gestare, et in illis

¹ Haec aliud substantivum, ex g. seu *fructuum*, deesse cernitur ex seqq. (R. T.).

Etiamsi simili gratiam a illis obtinuerint.

In habitu et tonsura non cogantur, ac sint coniugati.

(dummodo alias ipsi habitum decentem et honestum deferant) incedere minime debeant, nec ad id a quoquam cogi seu compelli, minusque per¹ aliquas sententias aut censuras, ac etiam privationis seu cessationis ipsarum, ac² pensiones ad praedictam summam ducentorum ducatorum ascendentes et reservatas, ut praefertur, etiamsi matrimonium contraxerint, cum unica tamen et virgine, recipere et retinere³.

§ 14. Postremo, quod bona quaecumque ad dictos dapiferos et eorum quemlibet spectantia, et per eos, etiam ratione quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum, etiam canonicatum et praebendarum ac dignitatum, etiam maiorum et principalium, etiam speciali nota et expressione dignarum quarumcumque, per eos alias obtentorum et obtinendorum, aut alias quomodolibet, et quovis quaesito colore, vel ingenio, seu eorum industria, licita tamen, et licite acquisita et acquirenda, etiam in Urbe, eiusque districtu, ac ubicumque existentia, spoliis minime subiaceant; sed ipsi dapiferi, etiamsi religioni, aut alicui militiae, etiam S. Ioannis Hierosolymitani, adscripti fuerint, de illis in favorem quarumcumque personarum, de iure tamen capacium, etiamsi curiales esse desierint, et in quocumque loco, quantumvis remoto, eos decedere contigerit, testari, et alias disponere, iisque ab intestato decedentibus eorum haeredes quicumque succedere libere et licite valeant, simili modo concedimus et indulgemus.

§ 15. Praecipientes et mandantes dilectis filiis nunc et pro tempore existentibus S. Romanae Ecclesiae camerario, thesau-

¹ Praepositionem per nos addimus, nam syntaxis defectiva est (R. T.).

² Coniunctionem ac nos addimus (R. T.).

³ Subintellige valeant ... indulgemus, sicut postea sequitur in fine § 14 (R. T.).

rario, praesidentibus clericis camerae nostrae apostolicae, et quibuscumque aliis spoliatorum huiusmodi collectoribus et subcollectoribus, ac militiarum praedictarum officialibus, aut procuratoribus, ne in huiusmodi bonis manus apponant, neque haeredes praedictorum dapiferorum desuper molestare audeant, seu praesumant: ac etiam decernentes, donationes etiam per viam testamenti, codicillorum, per ipsos dapiferos de eorum bonis huiusmodi, servatis de iure servandis, faciendas, semper et perpetuo validas et efficaces fore;

§ 16. Nec eosdem dapiferos, eorumque aliquem ad praesentes litteras in dicta camera insinuandum, aut admitti et registrari petendum, teneri; nec illas, etiamsi intra tempus legitimum insinuatae, admittit, seu registratae non fuerint, propterea minus validas censi, sed suos plenarios effectus sortiri debere;

§ 17. Easdemque praesentes, et in eis contenta quaecumque, sub quibusvis revocationibus, limitationibus, modificationibus, decretis et constitutionibus apostolicis similium gratiarum revocatoriis, vel quae eas limitarent, vel moderarentur, quae a nobis et dicta Sede pro tempore, et ex quibusvis causis, etiam urgentissimis, etiam in favorem fidei, et divini cultus augmentum, etiam consistorialiter, vel alias quavis auctoritate, hactenus, vel imposterum emanaverint, minime comprehendi, sed quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum repositas et reintegratas esse et censi;

§ 18. Sicque per quoscumque iudices, et commissarios, quavis auctoritate fungentes, in quavis causa et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiri debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Dapiferi non tenentur hasce litteras in camera praesentare.

Quae numquam revocatae censi possunt.

Clausulae.

Mandatum de praesentibus gratis registrandis, etc.

§ 19. Et insuper dilectis filiis rescribendario, et computario collegii scriptorum litterarum apostolicarum, et aliis ad quos spectat, in virtute sanctae obedientiae, et sub poena indignationis nostrae, motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus mandamus, ut easdem praesentes et forsitan alias litteras apostolicas super praemissis omnibus et singulis, tam coniunctim quam divisim, ac pro singulis quibuscumque prorogationibus, decretis et clausulis in eis contentis, gratis de mandato nostro ubique, in omnibus officiis, et abbreviatorum, sollicitatorum, secretariorum, plumbique et registri absque aliqua pecuniarum exactione, etiam per viam compositionis faciendam, omni contradictione et dilatione cessantibus, signent et expediant et expediri faciant.

Contrariorum derogatio.

§ 20. Non obstantibus praemissis, ac de certo eorumdem notariorum numero, etiamsi ad illum nondum sit deventum, cui per praesentes alias non intendimus derogare, ac regulam nostram de praestando consensu in pensionibus, felicitis recordationis Pii Papae IV praedecessoris nostri de similibus vel dissimilibus gratis in camera apostolica infra tres menses praesentandis et¹ registrandis, ac recolendae memoriae Pii Papae V etiam praedecessoris nostri contra illegitimos, ac Pictaviensis concilii, et aliis apostolicis, ac etiam in universalibus, provincialibusque conciliis editis² specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac monasteriorum, ecclesiarum, ordinum, etiam S. Ioannis Hierosolymitani, ac etiam urbis Romae, et aliarum civitatum, oppidorum et terrarum, aut camerae praedictae, et quarumvis universitatum (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis, stabilimentis, usibus et naturis,

¹ Coniunctionem et nos addimus (R. T.).

² Vocem editis nos addimus (R. T.).

decretis, ac etiam novis reformationibus, et etiam legibus, tam pontificiis, quam imperialibus, regiis et ducalibus, etiam sacris canonibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, superioribus et personis ac locis quibuscumque in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam vim statuti perpetui continentibus, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, et alias in contrarium forsitan quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis; inter alia disponentibus, quod beneficia Urbis non nisi personis, certis modo et forma qualificatis, et oriundis ex certis locis, ac trium ordium militarum, et expresse professis, conferri et commendari soleant; quibus omnibus, etiamsi alias pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse harum serie derogamus, contrariis quibuscumque; aut si quibusvis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 21. Volumus autem, quod earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, ac sigillo et manu alicuius personae in

Transumptis danda fides.

dignitate ecclesiastica constitutae munitis et subscriptis, eadem fides tam in iudicio quam extra illud adhibeatur, quae originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Nomina autem singulorum dapiferorum, qui nobis, et eisdem cardinalibus, in conclavi existentibus inservierunt, sunt haec, etc. 1

Clausulae.

§ 22. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, receptionis, creationis, constitutionis, assignationis, aggregationis, liberationis, exemptionis, remissionis, condonationis, legitimationis, abstensionis, dispensationum, decretorum, concessionum, praecceptorum, mandatorum, indultorum, derogationis et voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beati Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCXXIII, x kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 23 decembris 1623, pontif. an. I.

XX.

Erectio commendae Bononiensis hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani in baiulivatum prioratum nuncupandum 1.

**Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.**

Prooemium a dignitate huiusmodi militiae petuntur.

Militantis Ecclesiae regimini inscrutabili divinae sapientiae providentiâ, nullo licet meritorum suffragio, praesidentes, et attentâ mentis acie considerantes, hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani in primordiis nascentis Ecclesiae in civitate sanctâ

1 Nomina ommissa fuerunt in edit. Main. (R. T.).

2 Ex Regest. in Secret. Brev.

Hierusalem institutum, et deinde ob rerum vicissitudinem varia in loca, postremo autem in insulam Melitae, B. Pauli apostoli multis celebratam miraculis, translatum, firmissimum, tutissimumque reipublicae christianae adversus immanissimi turcarum tyranni invasiones propugnaculum existere, eiusdemque hospitalis fratres milites tamquam veros Christi athletas, nullis laboribus, nullisve corporum periculis parcendo, pro fidei catholicae adversus christiani nominis hostes defensione et propagatione iugiter laborare, dignum, quin potius debitum reputamus, ut Sedes Apostolica novas quandoque dignitates pro ipsis fratribus militibus ad maiorem ipsius hospitalis decorem erigat et instituat, quo fratres milites praedicti, maioribus semper Sedis praedictae beneficiis devincti, in tam laudabili eorum vocatione et instituto constantius perseverent.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, praepetoria seu commenda de Bononia prioratus Venetiarum hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani per obitum quondam Alphonsi de Este, illius, dum viveret, ultimi possessoris, extra Romanam curiam defuncti, vel aliâs certo alio modo vacaverit et vacet ad praesens; nos praepetoriam seu commendam huiusmodi in civitate nostrâ Bononiensi (quae studiorum mater, et quasi altera Roma dicitur) existentem, ac sufficientibus ad sustinendam baiulivi dignitatem, omniaque baiulivatu incumbentia onera commode supportanda redditibus dotatam 1, dignioris nominis titulo decorare volentes, ac sperantes fore, ut eiusdem hospitalis et Linguae Italiae fratres, spe consequendae dignitatis huiusmodi allecti, maiora eidem hospitali obsequia praestare conentur, motu proprio et ex certâ scientiâ ac maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis

Commenda Bononiensis.

1 Erronee edit. Main. legit *dotata* (R. T.).

A prioratu Venetiarum dividitur, eximiturque.

Et in prioratum erigitur.

Cum omnibus privilegiis et praerogativis.

plenitudine, praepetoriam seu commendam praedictam a dicto prioratu Venetiarum, ac quacumque illius prioris iurisdictione et superioritate, tenore praesentium, perpetuo separamus, dismembramus, eximimus et liberamus, separatamque, dismembratam ac exemptam et liberam esse et fore decernimus.

§ 2. Necnon eandem praepetoriam seu commendam in baiulivatum perpetuum prioratum nuncupandum eiusdem hospitalis, ac nationis et Linguae Italiae, cuius dispositio, exceptâ hac primâ vice, ad Linguam et nationem italicam huiusmodi perpetuo pertineat 1, ad instar aliorum dicti hospitalis baiulivatum, pro uno eiusdem hospitalis fratre milite magnae crucis futuro illius baiulivo priore nuncupando, nationis et Linguae huiusmodi, qui ad eundem baiulivatum, illius vacatione (hac primâ vice, ut praefertur, exceptâ) eveniente, servatâ formâ statutorum hospitalis et in reliquis Linguae huiusmodi apostolicâ auctoritate confirmatorum assumi debeat, omniaque ipsius hospitalis fratribus militibus ac baiulivis incumbentia onera subire teneatur, atque omnibus et singulis privilegiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, praerogativis, antelationibus, favoribus, honoribus et insigniis, necnon voto activo et passivo, sessione, stallo et praeceminentiis in quibuscumque ipsius hospitalis tribunalibus, necnon capitularibus, ac generalibus, particularibusque, et provincialibus conventibus, capitulis, consiliis, tam ordinariis quam completis, assembleis, scardiis, aliisque quibuscumque actibus, tam publicis quam privatis, ac demum omnibus et singulis aliis gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus alii hospitalis et Linguae huiusmodi fratres milites baiulivi priores nuncupati de iure, usu,

1 Verbum *partineat* deesse censuimus (R. T.).

consuetudine, vel privilegio, aut aliâs quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, etiam quoad antianitatem, et consequutionem aliorum baiulivatum, prioratum, praepetoriarum, commendarum, ac aliorum quorumcumque hospitalis huiusmodi beneficiorum, officiorum ac dignitatum, non solum ad eorum instar, sed etiam pariformiter, et aequè principaliter, in omnibus et per omnia, absque ullâ prorsus differentiâ, perinde ac si baiulivatus praesentes erectus et institutus huiusmodi a primaevâ eiusdem hospitalis institutione erectus et institutus fuisset, uti, potiri et gaudere libere et licite valeat, tenore praesentium, perpetuo, sine tamen alicuius praepetoriae, erigimus et instituimus.

§ 3. Illique sic erecto et instituto, pro ecclesiâ, ecclesiam dictae praepetoriae seu commendae, necnon omnia et singula proprietates, res et bona quaecumque dictae praepetoriae seu commendae de Bononia in quibusvis rebus consistentia, et undecumque provenientia, cuiuscumque qualitalis et speciei existentia, cum omnibus iuribus et pertinentiis suis universis, apostolicâ auctoritate, eandem tenore praesentium, etiam perpetuo concedimus, applicamus et appropiamus: ita quod liceat baiulivatum praesentes erectum pro tempore obtinenti, per se, vel alium, seu alios, eius ac dicti baiulivatus nomine, illorum omnium veram, realem, corporalem et actualem possessionem, iuxta statuta seu stabilimenta praedicta, propriâ auctoritate apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta ex eis provenientia percipere, exigere et levare, ac in suos, necnon baiulivatus huiusmodi, adimpletis et supportatis prius exinde solitis et consuetis oneribus, iuxta formam sta-

Ecclesia, bona naque commendae eadem assignantur.